דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עיתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

היום בדבר
- „חירות", כך זה היה תמיד — טדי פרויס
- איומי אסד ועוצמתו של צה"ל — דן אבידן
- אורח חיים חופשי — מאיר בראלי
- חברון ותל־אביב — נתן רוטנשטרייך
- סיפורים מבית המשפט — יגאל מוס־ינזון
- ספורט מורחב, כל העולמות, כוכבים ולילות

מזג האוויר

(ע.) — תחזית מזג האוויר להיום:
ירושלים 8—14, רמת־הגולן 7—15, נהריה 12—19, צפת 6—13, חיפה 13—19, טבריה 10—24, נצרת 9—16, עפולה 8—21, השומרון 9—16, תל אביב 11—19, לוד 10—19, יריחו 11—24, עזה 11—18, באר־שבע 9—19, אילת 2—24.

יום ראשון, ה' באדר ב' תשמ"ו, 16 במארס 1986 ● גליון 18763
היום 12 עמודים ● המחיר 63 אגורות כולל מע"מ

מיליונים בצרפת הולכים לקלפיות

סקרים אחרונים מנבאים ניצחון דחוק לאופוזיציה ✶ מיטראן: אם ינצח הימין אמשיך בכהונתי בלי להתחשב בתוצאות

פרנסואה מיטראן

ז'אק שיראק

מאת גדעון קרץ, סופר „דבר" בצרפת ובכתבי סוכנויות הידיעות

פאריס („רויטר" ועתי"ם). — מיליוני אזרחי צרפת הולכים היום לבחור את ממשלתם. החזרה ומסקרי דעת הקהל מנבאים, כי המפלגה הגוליסטית „ר.פ.ר." ומפלגת המרכז־ימין „או.ד.פ." יזכו בניצחון דחוק בבחירות הכלליות.

לעומת זאת, טוען אסטרולוג לבנוני, שהתנבא בשעתו שהתוצאות תשמיד מעבורות חלל אמריקאית, שהסוציאליסטים יגברו על יריביהם בבחירות.

מסע הבחירות בצרפת הסתיים שלשום בחצות.

הנשיא פרנסואה מיטראן הודיע, כי בכוונתו להמשיך בכהונתו, בלי להתחשב בתוצאות ההצבעה. אם אכן ינצח הימין, תהיה זו הפעם הראשונה שנשיא סוציאליסטי חייב לשתף פעולה עם ממשלה של האגף הימני.

משקיפים מדיניים הביעו חשש שמצב מעין זה יביא בעקבותיו תוהו ובוהו חוקתי.

בנאום בחירות אחרון בטלוויזיה הצרפתית ביום ו' בערב, קרא ראש עיריית פאריס ז'אק שיראק לבוחרים להבטיח לימין „רוב אמיתי", כדי שהממשלה החדשה תוכל „להוליך שינויים".

האסטרולוג הלבנוני ביזיג' טאגה בן ה־66, שהיה עובד חברת נפט, המתגורר בבירות המזרחית, ערך תחזית לפיה תזכה המפלגה הסוציאליסטית ב־51 אחוז מהקולות בעזרת מפלגות שמאל אחרות.

גוברת הסבירות להפיכה בעיראק

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). — הפיכה צבאית בעיראק היא אפשרות הגיונית עתה גלויות בעקבות נצחונות איראן במלחמת המפרץ — מדווח היום השבועון „יו.אס.ניוז אנד וו.ר ריפורט".

לדברי מומחים, גובר הסיכוי להדחת השליט סאדם חוסיין, הן משום כישלון המלחמה והן משום התמוטטות הכלכלה העיראקית.

בידיעה אחרת מדווח השבועון, כי הקיצונים המוסלמים במצרים מצליחים להשפיע גם על הצבא. אף ששר ההגנה עבד אל־חלים אבו־גזאלה נחשב פרו־אמריקאי, יש דיווחים כי החל לרצות את הקנאים המוסלמים באמצעות בניית מסגדים בתוך מחנות הצבא והורה לאשתו ללבוש בגדים מוסלמיים מסורתיים.

ברגע האחרון

בת 19 נמצאה פצועה אנושות במטע של קיבוץ רביבים

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

צעירה בת 19 נמצאה אתמול בצהריים פצועה אנושות בראש ובידיים, במטע של קיבוץ רביבים. שני הנערים חברי הקיבוץ שמצאו את הצעירה הזעיקו את המשטרה.

הצעירה, שאינה חברת הקיבוץ, [illegible] אותה כשהיא שוכבת ושבורים בראש, [illegible] פצעי [illegible]. דוברת בית החולים הביעה אמש את מצבה כ„אנוש".

במשטר תמרור הנגב הוקם אתמול צוות חקירה מיוחד לבירור נסיבות המקרה. עד לרגע מסירת הידיעה טרם הובררה זהותה של הצעירה, ואין פרטים נוספים על הרקע למעשה.

תיקים אישיים של ואלדהיים נעלמו מן הארכיונים

„מכסים" התקופה שבין 1945 ל־1970

וינה („רויטר" ועתי"ם) — חלק ניכר של תיקו האישי של מזכיר האו"ם לשעבר קורט ואלדהיים, שהוחזקו בהשתייכות לשני ארגונים נאציים, נעלם מארכיוני משרד החוץ האוסטרי — זאת גילה אתמול דובר המשרד.

הוא ציין, כי מדובר בתקופה שמ־1945 ועד 1970.

הדובר חזר על הצהרה שהושמעה ביום ו' על ידי שר החוץ האוסטרי ליאופולד גראץ, לפיה רק חלק מהתיק, זה המתחיל ב־20 באוגוסט 1970 עדיין נמצא בארכיון.

כזכור, הציג ואלדהיים את מועמדותו בבחירות לנשיאות אוסטריה, שייערכו ב־4 במאי.

שגריר חדש באו"ם — לבריה"מ

מוסקווה („רויטר" ועתי"ם). — ברית המועצות מינתה את יורי דובינין, מי שכיהן כשגריר ארצו בספרד, לתפקיד נציגה החדש באומות המאוחדות — על כך מסרה ביום ו' סוכנות הידיעות הסובייטית „טאס".

הסוכנות מציינת, כי דובינין בן ה־55 יחליף את אולג טרויאנובסקי בן ה־66, שיועבר לתפקיד אחר.

מוסקווה מגרשת דיפלומט אמריקאי

מוסקווה („רויטר", עתי"ם ועי"צ) — דיפלומט אמריקאי נתפס במהלך פעולת ריגול והוכרז כאישיות בלתי רצויה — על כך הודיעה ביום ו' סוכנות הידיעות הסובייטית „טאס".

בהודעת הסוכנות צויין, כי מייקל סלרס, מזכיר שני בשגרירות האמריקאית במוסקווה, נתפס „כאשר קיים פגישה מחתרתית עם אזרח סובייטי, שפעל בשירות המודיעין האמריקאי".

פרס בשטוקהולם: מרתון של שיחות

מאת גדעון קרץ, שליח „דבר" בשטוקהולם

ראש הממשלה שמעון פרס היווה מוקד תקשורתי באירועים סביב טקס ההלוויה של אולוף פאלמה בשטוקהולם. „האיש הנבוך" — כך קראו לו כאן — קיים את כל פגישותיו והופעותיו במרתון של 24 שעות, כשהוא צועד ממקום למקום, מרחק של קילומטרים רבים, בקצב מהיר, בעוד שומרי־הראש והעיתונאים בקושי מצליחים להדביק אותו.

„שלום פרס", קראו לעברו בעברית מן הקהל והוא עצר, חייך ונפנף. השבת סייעה בלי ספק לשמעון פרס להפוך לגיבור מרכזי בהצגה הגדולה.

יום ו' אחר־הצהריים — ראיון לטלוויזיה ולעיתונות השוודית: ביקורת על האורחים בוועידת „חירות", „מחלוקות אידיאולוגיות" צריכה על מחלוקת אישית, ואם כבר מחלוקת אישית, צריך להתאפק. „לפוליטיקה יש גם

(המשך בעמוד 2)

המזכיר הכללי של האו"ם חוסה פרז דה־קואייר מניח זר על קברו של ראש ממשלת שוודיה לשעבר אולוף פאלמה, לאחר טקס האשכבה הגדול שנערך לו אתמול אחרי הצהריים באולם העירייה של שטוקהולם (צילום: א.פ.)

מה אמרו האורחים

ר"מ בריה"מ על פגישה עם פרס: לא, צר לי אנחנו ממהרים ● קרייסקי על לחיצת ידיים עם פרס: בשום פנים ואופן לא

מאת גדעון קרץ, שליח „דבר" בשטוקהולם

בעת הטקסים וקבלות הפנים לראשי המדינות והמפלגות שבאו להלוויית אולוף פאלמה הצליח סופר „דבר" להחליף מלים אחדות עם כמה אישים „אמרים". להלן כמה מן השיחות.

ראש ממשלת ברית המועצות, ניקולאי ריז'קוב, ענה על שאלות סופר „דבר" בעניין הפגישה עם שולץ ולסיכויי הפגישה ריגן־גורבאצ'וב.

„דבר": נמצא כאן ראש־ממשלת ישראל שמעון פרס. האם אדוני היה רוצה לראות אותו?

ריז'קוב, איש גבה־קומה — מחייך, עונה ברוסית ומפהר לעבר היציאה: „לא, צר לי, אנחנו מאוד ממהרים".

„דבר": האם יש התקדמות בשיפור האווירה ובנושא כינון היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות?

ריז'קוב: הודעתו של החבר גורבאצ'וב בעת ביקורו בצרפת עומדת בעינה.

„דבר": לראש ממשלת הודו ראג'יב גנדי: באומן בטקס האשכבה היה מרגש מאוד, אני

(המשך בעמוד 2)

קיסר לא מתכוון להחליש מעמד רוזוליו עקב משבר „סולל בונה"

מבהירים בוועד־הפועל ✶ יחוזק מערך הביקורת הפנימית בקונצרנים

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

למזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר אין תכנית לשלול סמכויות ממנכ"ל חברת העובדים דני רוזוליו ולהעבירן לאדם אחר שיצורף להנהלת חברת העובדים — כך הבהירו אמש חוגים בוועד הפועל של ההסתדרות. בכך דוחו חוגים אלה את השמועות, לפיהן יחולש מעמדו של רוזוליו בעקבות משבר „סולל בונה".

אחת המסקנות שגיבש המזכ"ל בעקבות הדיונים בשורה של גופים השייכים למשק ההסתדרותי, היא שיש לחזק את מערך הביקורת והפיקוח בחברות ובקונצרנים ההסתדרותיים. זאת, על ידי צירופם של אנשי מקצוע חדשים להנהלה זה, „ובעיקר רואי־חשבון היודעים לפתח מאזנים, שימנעו מאיתנו „ברוך", כדברי קיסר. מזכ"ל ההסתדרות מתכוון להתייחס לכך גם במועצת ההסתדרות הקרובה, שתתכנס בראשית אפריל, ותתבקש אף לתת לכך ביטוי חוקתי.

בהסתדרות מציינים שחוזקה ב„סולל בונה", מערך הביקורת הפנימית אינו חזק דיו. המבקר הפנימי הנוכחי בקונצרן, זאב קריב, נזקק לעתים קרובות לטיפול רפואי, דבר המשפיע על היקף פעילותו, ואילו עוזרו, שלמה כצמן, פרש בחודש שעבר מתפקידו.

רוב ועדי העובדים ב„סולל בונה" הגיבו בסוף השבוע בשלילה על הודעתו של יו"ר ועד העובדים בחברת „חירות", השייכת ל„סולל בונה", שהחליט לפעול לניתוק החברה מהקונצרן. יו"ר ארגון הגג של עובדי הקונצרן שמואל בן־דוד טען, כי כפי שלא יתכן לנתק את „סולל בונה" מחברת העובדים, כך לא יעלה על הדעת להפריד בין חברת „חירות" לבין „סולל בונה".

הוועדה בראשות דני רוזוליו ליישום תוכנית ההבראה ל„סולל בונה" מתכנסת היום לישיבתה הרביעית. כפי שנודע, בתוך זמן קצר תסיים את דיוניה. בכל ישיבות הוועדה עד כה סרבו חמשת נציגי העובדים ב„סולל בונה" להביע הסכמתם למספר המפוטרים המוצע בתוכנית ההבראה של הנהלת הקונצרן, העומד על 2,500 איש.

מחר יתכנסו כל ועדי העובדים בבית „סולל בונה" בתל־אביב, כדי לתאם עמדות ולגבש תגובה מפורטת לתוכנית ההבראה של ההנהלה.

בישיבה הקודמת של הוועדה, בשבוע שעבר, קמה סערה כאשר יו"ר ארגון הגג שמואל בן־דוד תבע מיו"ר ארגון העובדים הציבים, שמואל אדלשטיין, כי יפרוש מחברותו בהנהלה המצומצמת של הקונצרן. אדלשטיין הגיב על הדברים בהתרגשות, באומרו שהוא מכהן בהנהלה כנציג העובדים ומשרת את עניינם בעצם ישיבתו בגוף זה.

אבו־נידאל המדומה בא לטהר שמו בלונדון

מדווח „אובזרבר הלונדוני" ● תמונתו הופצה בטעות

מאת דליה שחורי, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). — ד"ר עבדאל קאדר יאסין, מרצה למדעי המדינה באוניברסיטת קפינבורג בשוודיה, בא ללונדון לקבל עזרה משפטית לטיהור שמו, לאחר שתמונתו הופצה בינואר על ידי הסוכנות האמריקאית „אסושיאטד פרס" ב־38 עתונים, כתמונתו של אבו נידאל, האחראי לפעולות הטרור בנמלי התעופה של רומא וינה בדצמבר האחרון. הסוכנות טענה כי התמונה היא משנת 1978. כך מסר ה„אובזרבר" הלונדוני.

יאסין, בן 42, הודה בפני ה„אובזרבר" כי הוא תומך ב„פתח", והיה מנהל המחקר במרכז אש"ף בביירות בשנת 1970. מאז הופצה תמונתו הוא נאלץ לחקירות ארוכות בהגיעו לדנמרק, בלגיה, פינלנד והולנד, וגורש משם מיד.

יאסין פנה לסוכנות „איי.פי" ולשני עתונים בריטיים בדרישה לתקן את טעותם ולהתנצל אך טרם נענה.

קפאון צמרת חרות מעביר מו"מ לדרג ב'

דקל: איני פוסל הידברות עם דוד לוי כאשר יחזור לעצמו ויירד מעץ המצוקה ✶ מחנה לוי: רצח אופי ✶ המרכז הליבראלי קורא לליבראלים: הצטרפו אלינו

מאת עליזה וולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

הקרע העמוק בין יצחק שמיר לדוד לוי, ההסלמה בהתבטאויות ראשי „חירות" — למרות ההכרה בצורך לצנן את האווירה — ודבקותו של שרון לאי החרמת לוי, מותירים את המגששים להידברות בין המחנות לדרג השני, שנציגיו יבואו בדברים כבר בתחילת השבוע.

בסדר יומו של יצחק שמיר לא נקבעה עדיין פגישה משולשת, או זוגית, עם יריביו בצמרת, ולפי שעה הסתכמו מאמציו בשיחת טלפון קצרה ולא מחייבת עם אריאל שרון.

מיכאל דקל, סגן־שר הבטחון ומקורבו של שמיר, קרא אתמול לדוד לוי להתפטר מחברותו בממשלה, שכן „אינו מקבל את מרותו ואת סמכותו של שמיר". דקל דיבר בשם „ההגינות הפוליטית המוסרית".

ל„דבר" אמר אמש דקל, כי הוא מפריד בין תפקודו של לוי בממשלה לתפקודו במפלגה, ולכן הוא אינו פוסל הידברות עמו „כאשר הוא יחזור לעצמו ויירד מהעץ שעליו טיפס אל הקרקע המצוקה".

עוד אמר דקל ל„דבר", שביבחיים תובע לוי להכתיב הכל, וזה כולל את דרישתו לפצל את תפקיד יו"ר ההנהלה, שאותו הוא רוצה לעצמו, מתפקיד יו"ר התנועה. „אם הוא רוצה להיות יו"ר ההנהלה, שיתמודד על תפקיד יו"ר התנועה", אמר דקל. „אם ינצח, שני התפקידים יהיו שלו. אבל בלי טריקים".

במחנה לוי הביעו מורת־רוח מהתבטאותו זו של דקל והגדירו אותה כחלק מהמסע ל„רצח אופי" שעושים ללוי. השר אריאל שרון אמר אמש ל„דבר", ש„אמירתו של דקל היתה משנה חמור. צריך להפסיק את צחצוח הלשונות ולהרגיע את הרוחות".

שרון, המגדיר עצמו כ„אחד מאלה שיכולים לדבר עם כולם", מצדד בהסדר מוקדם ככל האפשר. הוא אמר ל„דבר", כי יפעל למציאות הסדר מתאים. „תוך כמה ימים, שיאפשר ביטוי לכולם ותפקידים לכולם. אני נגד זה שמישהו יגורש או יורחק".

כוונת הדיבורים על תפקידים לכולם היא, שיו"ר המרכז החדש יהיה אריאל שרון ויו"ר ההנהלה דוד לוי. יצחק שמיר יהיה יו"ר התנועה, אך בעצם נטול סמכות. יצויין, כי כל עוד לא נבחרו מוסדות חדשים לתנועה, שרירים וקיימים המוסדות, שנבחרו בוועידה הקודמת, ובהם יש למחנה שמיר־ארנס רוב.

במאמצים להרגעת הרוחות והשגת הקונסנזוס במפלגה שותפים גם יזמים אחרים, שדחו, בשלב זה, נסיעה מתוכננת לחו"ל. אישיות מפלגתית נוספת, המקובלת על כל פלגי התנועה, דוחה אף היא נסיעה ותשתתף בתחילת השבוע במאמצים לגשר בין המחנות.

ניו־יורק טיימס: „קולה של השאפתנות המתפוצצת"

מאת סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). עיתוניה הבולטים של ארה"ב הבליטו בסוף השבוע את הקרע בתנועת ה„חירות", את סגנון המאבק בין ראשי המפלגה ואת הפקפוק ביכולתו של יצחק שמיר לשמש לראשות הממשלה באוקטובר.

אתמול הקדיש „ניו־יורק טיימס" לנושא זה את מאמר־המערכת שלו, שבו צוטטו הגידופים „פושעים" ו„דיסנילנד". הרעש הגרוע העולה מישראל הוא „קולה של השאפתנות המתפוצצת בלחץ הישגים הכלכליים המרשימים", כתבה מערכת העתון.

מודעי: אין כוונה לבצע פיחות

כוונה להאריך בכמה חודשים את החוק ליציבות מחירים

מאת סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

„אין כוונה באוצר לבצע פיחות בשקל", כך הודיע שר האוצר, יצחק מודעי, בעקבות ידיעות שפורסמו בעניין זה בימים האחרונים.

הידיעות פורסמו בעקבות דרישה של קרן המטבע הבינלאומי, אשר המליץ לנייד את שער השקל, לאחר דיון שהתקיים בנושא זה בלשכת ראש הממשלה, שמעון פרס.

מנכ"ל משרד האוצר, ד"ר עמנואל שרון, הודיע כי יש כוונה להאריך במספר חודשים את החוק ליציבות המחירים במשק. הארכה זו תאפשר להמשיך את הפיקוח על המחירים לאחר יוני, המועד המקורי לסיום החוק. שרון הסביר כי הכוונה היא למנוע יצירת ציפיות בקרב הציבור להתייקרויות.

מדד פברואר עלה ב־1.6%

הקצב השנתי של האינפלציה — 25% בשנה

מאת סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

מדד המחירים לצרכן עלה בפברואר ב־1.6 אחוז, לאחר הירידה בשיעור 1.3 אחוז בחודש ינואר. מתחילת השנה עלה המדד ב־3.05 אחוזים בלבד.

עליית המדד בפברואר נבעה בעיקר מהתייקרות הירקות והפירות בשיעור 4 אחוזים, הדיור — בשיעור 2.5 אחוזים ושירותי החינוך — 5.5 אחוזים. התייקרויות אלה קוזזו בחלקן על ידי ירידה בשיעור 4 אחוזים במחירי ההלבשה וההנעלה. מנהל מחלקת המחירים בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, רחמים אהובה, אמר כי קצב האינפלציה מגיע כיום ל־25 אחוז בשנה. להערכתו, הסרת הפיקוח על חלק מהמוצרים לא גרמה השתוללות מחירים. המחירים הסיטונאיים של התעשייה עלו בפברואר ב־1.5 אחוז ומתחילת השנה ב־2.6 אחוזים. מחירי תשומות הבנייה עלו בחודש שעבר ב־2.7 אחוזים ומתחילת השנה ב־3.9 אחוזים.

מנכ"ל משרד האוצר, ד"ר עמנואל שרון, הגיב על מדד פברואר באומרו שהעלייה היתה במסגרת תחזית של התייקרות חודשית בשיעור 1—2 אחוזים וגם בחודשים הבאים צפויים מדדים נמוכים. לדבריו, צפויות העלאות מחירים באפריל, אך מדד הדיור צפוי לרדת, וימתן התייקרויות אלה.

בעקבות עליית המדד בפברואר, יועלה הלילה מס הנסיעות לחו"ל מ־176 ל־179 ש"ח והמס לנוסעים [illegible] יועלה מ־88 ל־89 ש"ח.

נפתלי בלומנטל עשוי לקבל את תפקיד מבקר ההסתדרות

מועמדותו מקובלת על המזכ"ל קיסר

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

יו"ר מועצת המנהלים של קונצרן „כור", נפתלי בלומנטל, עשוי להתמנות לתפקיד מבקר ההסתדרות, שיתפנה בקרוב.

בלומנטל, לשעבר ח"כ מטעם „העבודה", סירב אמש להתייחס להערכות לפיהן יימסר לו תפקיד המבקר, אך נודע כי מועמדותו מקובלת על מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר.

המבקר הנוכחי, שלמה שטנגר,

נפתלי בלומנטל

שימש בתפקיד 15 שנה. הוא בן 71, חבר קיבוץ מעין־צבי שבכרמל.

מועצת ההסתדרות, שתתכנס בראשית אפריל, אמורה לאשר את חילופי הגברי במשרד מבקר ההסתדרות ובוועדת הביקורת הפועלת לידו. עם זאת, מינויו הצפוי של בלומנטל עלול לעורר ביקורת, מאחר ש„כור" נמנה עם הגופים המבוקרים על ידי מבקר ההסתדרות ובלומנטל שימש במשך שנים רבות מנכ"ל הקונצרן ולאחר מכן יו"ר מועצת המנהלים שלו.

הוועדה המדינית של „העבודה": צריך לחזק ההתיישבות בגולן

העמדה — לאישור הוועדה המכינה, בסוף השבוע

מאת עליזה וולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

„ישראל רואה בגולן איזור בעל חשיבות לשלום ישראל ולביטחונה, ותחתור לחיזוק ההתיישבות בו".

עמדה זו, שקבעה ביום שישי הוועדה המדינית של מפלגת העבודה, תובא ביום חמישי לאישור הוועדה המכינה את ועידת המפלגה. ההחלטה על נוסח זה התקבלה בוועדה המדינית ברוב של 29 חברים מול 20.

הוועדה המדינית של מפלגת העבודה, שישבה בשמונה ישיבות על סיכומי ניירות העמדה למצע, לא הצליחה להגיע לנוסח מקובל על חבריה בסוגיית מדיניות השלום כלפי ירדן והפלשתינאים, בגלל הקיטוב בעמדות חבריה הניצים והיונים. הדיון יימשך, אפוא, ביום חמישי, לפני כינוסה של הוועדה המכינה.

לעומת זאת, התקבל בוועדה הנוסח המחייב קיומו של איזור בטחון בלבנון כל זמן שיידרש לשמירת בטחונה של ישראל.

לאור השפל בעלייה

הסוכנות מהדקת הקשר עם קהילת יהודי הודו

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

לאור השפל בעלייה, החלה באחרונה הסוכנות היהודית להעמיק את הטיפול בקהילת יהודי הודו, המונה 3000—5000 נפש. כל אחוז ממנה הם מכת „בני ישראל". הטיפול ביהודי הודו הוזנח במרוצת השנים, רק גורמים דתיים ואנשי הקונגרס היהודי העולמי נהגו לבקר אותם. מדו"ח של הקונגרס היהודי העולמי שנפשה באחרונה, נמסר כי העלייה מהודו לישראל נמשכת, אם כי במספרים קטנים.

לסופרת „דבר" נודע, כי באחרונה החלו חברי ההנהלה הציונית להגיע לקהילות היהודיות בהודו. בימים הקרובים יבקר בהודו ראש המחלקה לחינוך יהודי ד"ר אלי תבין, וראש המחלקה לארגון של הסוכנות, פרופ' יצחק ורשבסקי. לסוכנות גם שליח קבוע המטפל ביהודי הודו.

שר החוץ של קנדה יבוא למזה"ת באפריל

שר החוץ הקנדי ג'ו קלארק הודיע ביום ו', כי יערוך ביקור רשמי בכמה ממדינות המזרח התיכון במחצית חודש אפריל.

ביקורו יכלול את ירדן, ערב־הסעודית, מצרים וישראל. שר־החוץ הקנדי יגיע לישראל ב־10 באפריל ויעזוב את הארץ ב־14 בו.

בלשכת שר החוץ הקנדי נמסר כי „הביקור יעניק לקלארק הזדמנות טובה להחליף דעות והשקפות עם מנהיגי המדינות שבהן הוא עתיד לבקר ולדון עמם בנושאים בינלאומיים השונים — במיוחד מאמצי השלום במזרח התיכון".

בפגישת פאבו מאטי ויריניין עם שמיר

פינלנד רוצה לשפר עם ישראל קשרי המסחר

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

פינלנד מעוניינת לשפר את קשרי המסחר שלה עם ישראל, ואף הזמינה משלחת תעשיינים ואנשי מסחר לבקר בה. ההזמנה נמסרה בשיחה שהיתה שלשום לשר החוץ של פינלנד, פאבו מאטי ויריניין, עם עמיתו הישראלי יצחק שמיר.

שר החוץ של ישראל נענה עקרונית להזמנה לבקר בפינלנד, אך

שגריר פינלנד

טרם נקבע מועד לביקור. היום יפגוש השר האורח את ראש הממשלה שמעון פרס, לאחר שנועד עם שר הבטחון יצחק רבין ודן עימו בבעיות הקשורות לדרום לבנון, שם יש לפינלנד גדוד חיילים במסגרת יוניפי"ל.

השר ויריניין הודיע, כי ארצו מעוניינת עתה להגביר את מעורבותה בעניני המזרח־התיכון ולשפר את יחסיה המדיניים עם ישראל, והדגיש כי היא תומכת בזכותם של הפלשתינאים למדינה.

פרס יביא לממשלה את הצעת שחל להקמת קרן נגד אבטלה

מאת סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

שר האנרגיה, משה שחל, מציע להקים קרן למניעת אבטלה ולהרחבת החינוך הטכנולוגי באזורי הפיתוח. ראש הממשלה, שמעון פרס, עומד להעלות הצעה זו לאישור הממשלה.

על פי הצעת שחל, תוקם קרן בסך 65 מיליון דולר, שתשמש להכשרת הנדסאים ומהנדסים באזורי הפיתוח בשיתוף פעולה עם הטכניון ומוסדות אחרים להשכלה גבוהה. מימון הקרן יבוא מעודפי הכספים במשק הדלק. ראש הממשלה שמעון פרס ושרים אחרים במערך סבורים, כי יש לבצע מייד תוכנית זו כדי לצמצם את ממדי האבטלה באזורי הפיתוח בעיקר בקרב צעירים יוצאי צבא.

הממשלה תחדש בקרוב את הדיון על תוכנית הצמיחה של שר הכלכלה גד יעקבי. על כך הודיע יעקבי בפגישה עם אקדמאים ביום שישי. יעקבי מציע להעניק הקלות במס הכנסה לשכירים במסגרת המשא ומתן על השכר כדי להגדיל את הנטו ולמנוע עלייה בשכר הברוטו שעלולה לדעתו להביא לסיחרור מחודש של האינפלציה.

אבטחת הבאים להלוויית פאלמה הפכה שטוקהולם לעיר נצורה

פועלת ניקיון לשעבר תתפוס מקומו של ראש ממשלת שוודיה המנוח בפרלמנט

מאת עדי כהן, סופר „דבר" בדנמרק

קופנהאגן (מיוחד ל„דבר"). — באולם הגדול של עיריית שטוקהולם, הקרוי „האולם הכחול", היתה אווירה אבל ואווירת כבוד: מאות דגלי מדינה, ידיעות אדומות, ודגלוני המפלגה הסוציאל־דמוקרטית, מפלגתו של ראש הממשלה הנרצח אולוף פאלמה.

121 מדינות מיוצגות במקום על ידי בכירי מנהיגיהן, ממזרח ומערב, מצפון ומדרום. בשורה השלישית — שמעון פרס. לפניו — נשיאי צרפת ופינלנד. שלוש שורות קדימה, יכול פרס להבחין בואליד ג'ומבלאט. כפיות ערביות כובעים אפריקאים.

בשורה הראשונה — משפחת המלוכה השוודית והנואמים הערוכים בטקס האזכרה, ללא שום סממן דתי: ראש ממשלת הודו ראג'יב גאנדי משווה בנאומו בין רצח פאלמה להתנקשות בחיי אמו אינדירה גאנדי. וילי בראנדט, ידידו האישי של פאלמה והקאנצלר לשעבר של גרמניה נאם באנגלית, ועבר לדבר ספונטאנית לשוודית שבה הוא שולט היטב, והספיד את ידידו.

בדברי כל הנואמים שובצים כחוט השני מפעלותיו של אולוף פאלמה למען השלום, פירוק הנשק, התיחוד לגמר מלחמות, המענק למען האדם הקטן — הכל מכירים את אנושיותו הרבה של פאלמה.

ברקע שלט גדול ועליו סמל האו"ם. המלה „שלום" מופיעה ב־10 שפות. על הבמה מתנוססים דגלי 258 העיריות של שוודיה. בין הזרים הרבים, כ־400 במספר, המכסים בים צבעוני הבמה לרגלי ארונו הפשוט של פאלמה, 2 זרים נוגעים ללב: זר בצבעי הקשת של ארגון „גרינפיס". כתודה על חלקו של פאלמה במאבק על שמירת הטבע וזר נוסף שנעשה בכסף שנאסף בידי צוענים מדרום שוודיה, זר המבטא רגשות הוקרתם של הזרים הרבים, שפאלמה עמד לצידם.

מזכיר האו"ם מביע בדבריו משאלת רבים, הצופים אל פני המנהיגים המרוכזים באולם: הוא פונה למנהיגי המדינות הנוכחים ושאינם נוכחים לפעול ברוח צוואתו של פאלמה למען שלום, למען תחדלנה מלחמות.

ראש ממשלת ישראל נראה לא אחת, כשמצלמת הטלוויזיה מתמקדת בו, כשהוא זע ונע בחוסר מנוחה בולט.

העיר שטוקהולם נראתה אתמול כבמצור. ידי המשטרה, העובדת שעות נוספות מאז הרצח, מלאו עבודה עוד יותר במילוי התפקיד הקשה של שמירה על חיי האישים החשובים שבאו ללוויה הלא־ממלכתית הגדולה.

כידוע, לא נענתה שום פנייה להשתתפות בהלוויה בשלילה — פרט לבקשות נציגי צ'ילי, פאראגוואי, דרום אפריקה, אפגאניסטאן ו... יאסר ערפאת.

את מושבו של פאלמה בפרלמנט תתפוס אשה בת 43, שהיתה בעבר פועלת נקיון, בארברו אורחו שמה. משך מספר שנים היא משמשת „ממלאת־[illegible]" בפרלמנט, והיא מאפשרת לשרים להעדר מהצבעה בפרלמנט.

בשטוקהולם חלקו אתמול כבוד אחרון לפאלמה לא רק רבבות תושבי העיר, שהחלו לפקוד את קברו לאחר סתימת הגולל, כי אם גם 2 אמנים ידועים שהעריצו את פאלמה: פול ניומן ויוקו אונו, אשתו של ג'ון לנון.

בדירה פרטית במוסקווה קיימו יהודים סמינר לציון 850 שנה להולדת הרמב"ם

(ע.) — סמינר רב־משתתפים לציון 850 שנה להולדת הרמב"ם התקיים בדירה פרטית במוסקווה. על כך נודע מחוגי עולי ברית־המועצות בארץ.

בסמינר השתתפו 82 מדענים והוא נחשב להתכנסות הגדולה ביותר של מדענים יהודים בבירה הסובייטית מאז 1980.

בין המרצים מדענים מסורבי עליה וכן פרופסורים אורחים מחוץ־לארץ. המדענים שיגרו את איחוליהם לאנטולי שצ'ראנסקי עם הגיעו לישראל. כן חתמו משתתפי הסמינר על פנייה לשלטונות הסובייטים „לשחרר את כל אסירי ציון, ולאפשר לכל היהודים הרוצים בכך לעלות לישראל". על הפנייה לשלטונות חתמו 42 מדענים. העתק החתימות נמצא במועצה הציבורית למען יהודי ברית המועצות בתל־אביב.

נשיא „סאיטקס" עומד לפרוש „מסיבות אישיות"

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

נשיא „סאיטקס" ארתור לאו עומד לפרוש מהחברה. לאו נימק את החלטתו ב„סיבות אישיות". כנשיא חדש לחברה יכהן אפי ארזי, המשמש גם כיו"ר מועצת המנהלים של „סאיטקס".

עם פרישתו מהחברה ימשיך לאו לשמש לה כיועץ. לאו, שהיה בין מייסדי החברה לפני 15 שנה, גם מחזיק חבילת מניות גדולה ב„סאיטקס". כמנכ"ל החברה ממשיך לשמש בן־ציון נוה, לשעבר מנכ"ל רפא"ל.

פצצת אטום בידי טייוואן?

הונג קונג (ע"צ). — טייוואן ייצרה פצצה אטומית, בעזרתה של ארה"ב, כדי להתגונן מפני סין העממית — זאת כתב העיתון „סאי שינג", המתמחה בעניינים סיניים.

לדברי כתב־העת, ישראל ודרום אפריקה סיפקו לטייוואן את האורניום הדרוש והגישו לה סיוע טכני, כאשר נבנתה הפצצה ב־1985. עוד כותב העיתון, כי הפצצה היא עתה במצב תפעולי.

בטאייפה הכחיש ידיעה זאת דובר משרד ההגנה ואמר: „אין כל אמת בסיפור". הדובר הוסיף ואמר: „אמנם אנו מסוגלים לייצר אך גמור וגמור עמנו לא לייצר כלל כלי נשק גרעיניים".

לדברי העיתון, המסתמך על פקידים בכירים בטייוואן, גילתה ארה"ב לא רק הבנה לרצונה של טייוואן לייצר פצצה מעין זו, אלא שהשלטונות האמריקאיים אף תמכו בהחלטה, והתחייבו לשמור עליה בסוד.

מרתון של שיחות

(המשך מעמוד 1)

אספקט חינוכי חשוב". סוציאליסטים רבים ברכו אותו על הארועים ב„חירות". „התמתי על הסכם הרוטציה ואכבד אותו. אבל יש בו יותר מנקודה אחת", אמר פרס.

מהראיון הלך שמעון פרס ברגל למשרד ראש הממשלה החדש, אינגוור קרלסון. פגישה לבבית, יאמרו מקורות ישראלים והשוודים. פרס: „הוא עדיין נראה המום, לא תופס מה שארע לו". פרס מזמין אותו לביקור בישראל וקרלסון נענה עקרונית. פרס אומר לקרלסון ואחרים, כי בפגישות האחרונות שהיו לו עם אולוף פאלמה, הביע באוזניו פאלמה את אכזבתו מאש"ף ומיאסר ערפאת, שבו תמך שנים רבות. ערפאת לא הוזמן לטקס ההלוויה, אף כי הביע רצונו לבוא. אש"ף יוצג על ידי נציגו בשוודיה. פקיד שוודי הסביר, כי אש"ף אינו חבר באינטרנציונל הסוציאליסטי ואינו מייצג מדינה.

פרס יוצא לבניין הקהילה היהודית, מקדש את השבת ועונה לשאלות. בצאתו משם, הוא הולך למקום שבו נרצח אולוף פאלמה. גבעה ענקית של זרי פרחים נערמת בפינת הרחוב, פרס ניצב בדומיה. מבין האנשים המצטופפים עולות קריאות הפתעה, „הנה שמעון פרס". השוטרים עוצרים את התנועה בכל מעבר כביש.

אבל באינטרנציונל הסוציאליסטי

קבלת פנים של האינטרנציונל הסוציאליסטי. ראשי המדינות יושבים ישיבת אבל. לפני שבוע זה היה בשמחות, בהכתרת מאריוס סואריש בפורטוגל. פרס יושב עם פליפה גונזלס, שאומר כי הופתע לטובה מהתגובות בספרד ובעולם הערבי על כינון היחסים עם ישראל.

פרס נפגש גם עם אגון באר ויתאנס ראו, בעניין היחסים עם ברית המועצות. המנהיגים הגרמנים סבורים, כי יש איתותים חיוביים וסיכויים לפתיחות גם לגבי הקשרים בין ישראל לבריה"מ, אך הכל תלוי במצב היחסים עם ארה"ב. באר אומר, כי היחסים עם פולין הם עתה צינור חשוב שיש לנצלו.

בשבת בבוקר שוחח פרס עם שרת ההגירה השוודית. בשיחה עלתה סוגיית סיוע שוודי אפשרי בהגירת יהודי בריה"מ. ארוחת בוקר עם ראש ממשלת איטליה בטינו קרקסי, ופרס אומר כי ישראל פועלת לקיום שיחות מכינות עם משלחת ירדנית־פלשתינית, שתכין פורום בין־לאומי. הוא מציג בפניו מסמך על תוכנית גדולה לסיוע כלכלי למזרח־התיכון, מעין „תוכנית מארשל" של שבע המדינות המתועשות הגדולות. הנהנות העיקריות — ישראל, מצרים, סוריה, ירדן ולבנון. המדובר בהשקעות של מיליארדים, ממלכתיות ופרטיות.

שיחות עם מנהיגי אפריקה

מאוחר יותר, לאחר טקס ההשכבה ובקבלת הפנים מטעם ממשלת שוודיה, יעלה פרס את התוכנית באוזני הקנצלר קוהל, שיביע תמיכה עקרונית, באוזני ראש ממשלת יפן לשעבר, וישוחח עליה בארבע עיניים עם מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ. „העניינים", אומר פרס, „מתחילים לזוז".

ביקור נימוסין אצל המלך קארל גוסטב ה־16. המלכה, לבושה שחורים, משוחחת בפורטוגזית עם שגריר ישראל משה הראל.

טקס האשכבה, ופרס בשורות הראשונות. אחר כך פגישות בתוך בית העירייה עם קוהל ומיטראן, ופרס מאחל לאורחן הצלחה בבחירות היום. אחר כך פגישה עם מזכיר האו"ם פרז דה קויאר, לשיחה על עתיד יוניפי"ל.

קבלת פנים מטעם הממשלה, עשרות „שיחות קטנות". ביניהן עם שולץ, המנהיגים הסקנדינביים, ומנהיגים אפריקאים שאינם מקיימים יחסים עם ישראל — קנט קאונדה, נשיא זאמביה, ג'ריי רולינגס נשיא גאנה, והחשוב מכולם רוברט מוגבה נשיא זימבאבווה. עם מוגבה מתפתחת שיחה ארוכה. המנהיג האפריקאי מביע תמיכה בזכויות הפלשתינאים ומבקר את ישראל על שיתוף הפעולה עם דרום־אפריקה. פרס מגנה את המשטר הגזעני שם ואומר: „אין אפילו מומחה ישראלי אחד בדרום אפריקה, אתה יכול להאמין לי". הוא מסביר את עמדותינו בנושא הפלשתינאי.

מה אמרו האורחים

(המשך מעמוד 1)

בטוח שזאת דעת כולם בישראל.

גנדי: תודה רבה לך. אני מאוד מעריך זאת מצידכם.

„דבר": האם אין תוחלת בכינון של קשרים דיפלומטיים בין הודו וישראל?

גנדי מחייך ונמוג.

„דבר" קולט שיחה בין מזכיר האו"ם פרז דה קויאר לבין ואליד ג'ומבלאט. ג'ומבלאט ל„דבר": אני לשרותך. לא אפגוש את פרס, אין סיכוי להידברות בין ישראל לדרוזים. אתם כובשים חלק מארצי, אין לי מה לומר בעניין בני הערובה בלבנון".

„דבר" לקנצלר לשעבר ברונו קרייסקי: האם לא הגיע הרגע ללחוץ ידיים עם שמעון פרס?

קרייסקי: לא, בשום פנים ואופן, אחרי כל מה שהיה, למרות שיש כאלה שבוודאי רוצים זאת, אני עייף מהמזרח התיכון.

גורן ידון בארה"ב בהעברת מימון ל„איכות חיים" בשטחים

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר") — מתאם הפעולות בשטחים שמואל גורן ישוחח כאן השבוע עם פקידים בדרג בינוני בממשל, בעיקר על תיעול המימון האמריקאי לשיפור „איכות החיים" בשטחים.

גורן ייפגש עם פקידים במחלקת ישראל וסכסוך ישראל־ערב באגף המזה"ת בסטייט־דיפרטמנט ועם פקידי מחלקת המזה"ת בסוכנות־הסיוע המסונפת למשרד זה. השיחות יתמקדו בפעולת „ארגונים פרטיים מתנדבים" אמריקאים בשטחים ובהשגות הישראליות על יעדי 10 מיליוני הדולרים המוקצבים לשטחים בסיוע־החוץ.

סיוע זה מופנה לתחומי התברואה, ההכשרה המקצועית, הפיתוח החקלאי, אספקת המים והפיתוח הקהילתי בגדה המערבית ובעזה, בנוסף ל„סיוע ישיר למוסדות פלשתינאים הראויים לכך" בשטחים, כלשון בקשת התקציב של הממשל.

גורן גם ישוחח עם עוזרים לסינאטורים ולחברי קונגרס, בודדות העוסקות בסיוע למזה"ת. לפני כשנתיים ביקר כאן למטרה דומה קודמו בתפקיד, „פואד" בן אליעזר.

פקיד בכיר בסטייט־דיפרטמנט, יועץ המשרד אדוארד דרז'ינסקי, אמר שלשום לכתבים בשובו מסיור במזה"ת לבחינת מצב הפליטים, כי על מדינות ערב — ולא על ישראל — לקלוט במהרה מיהן את הפליטים הערבים.

עוזר שר החוץ ריצ'ארד מרפי, שסיים את מסעו באיזור בלא שנועד עם חוסיין מלך ירדן, ישוב מחר למשרדו, לאחר חניית־ביניים בשווייץ, שם לומדת בתו.

פרקליטות המדינה תבקש היום את הארכת מעצר דמיאניוק

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

פרקליטות המדינה תבקש הבוקר להאריך את מעצרו של ג'ון דמיאניוק ב־15 יום נוספים. בקשת המשטרה תידון היום בכלא „איילון", באולם שיוכשר לכך, ולא בבית המשפט בירושלים.

נשיא בית המשפט השלום השופט אהרן שמחה יבוא במיוחד לכלא, כדי לדון בבקשת המעצר של המשטרה.

היום יסתיימו 15 הימים הראשונים למעצרו של דמיאניוק. הובעה דעה כי החקירה תמשך עוד חודש, לפחות, לפני שיוגש כתב־אישום. השבוע יוחלט אם יתקיים המשפט באולם „פינקוס" בבנייני האומה בירושלים, או באולם מיוחד שיוכשר למטרה זו בבית המשפט המחוזי בירושלים.

בוטלה הצבתו בשגרירות בת"א של נחת בעל אזרחות ישראלית

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). חיל הנחתים האמריקאי החליט שלשום לבטל הצבת נחת בעל אזרחות ישראלית ביחידת המארינס המאבטחת את השגרירות בתל־אביב, כך הודיע דובר החיל, מייג'ור דון קאסל.

החייל, קורפורל גיל זוהר, יוצב במדינה אחרת, שבשמה סירב קאסל לנקוב. גיל זוהר, תושב ניו־יורק, שהה בחופשה מבסיס המארינס קוואנטיקו בווירג'יניה ולא הושג עימו קשר.

הפרשה התעוררה בשבוע שעבר, כאשר בעיון שיגרתי בבקשות האשרה שהעביר הסטייט דיפרטמנט לישראל, לקראת הצבת נחתים בשגרירות תל־אביב, הבחינו פקידים ישראלים, כי אחד המוצבים החדשים, גיל זוהר, הוא יליד ישראל.

החוק מחייב כל אזרח ישראלי להיכנס ארצה בדרכון ישראלי, גם אם ברשותו דרכון דיפלומטי של מדינה אחרת. —

כיוצא צבא ישראלי, היה זוהר צפוי אף לגיוס חובה לצה"ל, לו נכנס ארצה. פקיד בסטייט דיפרטמנט אמר, לאחר שנודעו לו פרטי הפרשה, כי ארה"ב אינה מכירה במושג „אזרחות כפולה", אך מודעת לדרישת משרד הפנים הישראלי, כי אזרחי ישראל יעברו את ביקורת הגבולות בדרכונים ישראלים ויהיו כפופים לחוקי ישראל בעת שהותם בארץ.

פקיד אחר אמר, כי הפרשה לא היתה מתעוררת, לו טרח זוהר להודיע מבעוד מועד שהוא מוותר על אזרחותו הישראלית.

בעקבות הדיון שלשום בין פקידי הסטייט־דיפרטמנט ומטה המארינס הודיע הדובר קאסל, כי הצבתו של זוהר לתל־אביב בוטלה. „השוני בין התקנות האמריקאיות לבין אלה הישראליות, העוסקות בדרכונים ובאשרות של חיילים אמריקאים המוצבים לתפקיד בישראל והנושאים באזרחות ישראלית־אמריקאית בעת ובעונה אחת, חייב שינוי זה", אמר קאסל ל„דבר".

רייגן נמנע מאיזכור יוזמת השלום שלו במסר לקונגרס

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר") — הנשיא רייגן נמנע מאיזכור יוזמת השלום שלו למזה"ת והסתפק בהערה כללית על חיוניות הסיוע הצבאי לישראל ולמדינות ערביות ידידותיות, במסר ארוך לקונגרס על מדיניות הממשל בסיוע לבעלות־ברית ולתנועות הלוחמים ברודנויות קומוניסטיות ואחרות.

דובר הסטייט דיפרטמנט הזהיר את איראן, כי אם תרחיב את מלחמתה נגד עיראק למדינות נוספות במפרץ הפרסי, תראה בכך ארה"ב „איום ניכר על אינטרסים אמריקאיים".

הדובר חזר על קריאת הממשל לסיום מלחמת איראן־עיראק והאשים את איראן בהכשלת מאמצי פיוס, אך הצטרף לגינוי עיראק, בהסתמך על צוות מומחים של האו"ם שהשתכנע, כי עיראק השתמשה בלוחמה כימית נגד איראן.

רייגן, שינאם הלילה לאומה, במאמץ אחרון לשכנע את הקונגרס לתמוך בבקשת הנשיא להקציב 100 מיליון דולר למורדי ה„קונטרה" בניקרגואה, התייחס למזה"ת רק בשולי המסר המדיני הארוך ששיגר לקונגרס שלשום.

„בספקנו ציוד חיוני לידידות במזה"ת — בין לישראל הדמוקרטית ובין לידידות ותיקות בעולם הערבי, הניצבות בפני איומים קיצוניים ברורים ומוחשיים — אנו תורמים ליציבות ולשלום באזור חיוני", כתב הנשיא.

הוא לא מנה את סוריה ברשימת „הלקוחות הסובייטיות" — קובה, וייטנאם ולוב — שסיפקו מימון, נשק ואימונים לטרוריסטים נגד ממשלות ה„כבשו בכל יבשת".

שטיחים פרסיים
(במיוחד גדולים)
במחירים נוחים
קניה • החלפה
ניקוי • תיקון
למנות: שילוני
ת"א, ליליינבלום 28,
טלפון 657064.

בנק אמריקאי ישראלי

הודעה ללקוחותינו
שינויים בשיעורי ריבית החובה

1. החל מיום חמישי ב' באדר ב' תשמ"ו 13.3.86 הופחתו שיעורי הריבית על יתרות החובה במסגרת המאושרת בחח"ד ב־0.5% לחודש והם יהיו: החל מ־1.75% לחודש (23% מתואם שנתית).
2. על הסכומים שמעל למסגרת המאושרת בחח"ד תחול תוספת ריבית חריגה בשיעור של 1.25% לחודש.
3. בחשבונות עו"ש מקבלי משכורת תהיה הריבית כדלהלן:
עד ל־500 ש"ח — 2.75% לחודש (39% מתואם שנתית).
מעל ל־500 ש"ח — 4.75% לחודש (76% מתואם שנתית).

הודעה זו מתפרסמת במקום משלוח הודעות ללקוחות. פרטים נוספים ניתן לקבל בסניפי הבנק.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

מזג האוויר בעולם

אוסלו	0 – 1	מעונן
אמסטרדם	0 – 9	בהיר
באונוס איירס	19 – 23	מעונן
הלסינקי	-3 – -2	מעונן
הונג קונג	22 – 25	מעונן
וינה	3 – 4	מעונן
ז'נבה	-3 – 11	בהיר
יוהנסבורג	15 – 27	מעונן
לונדון	5 – 13	מעונן
ליסבון	7 – 17	בהיר
מאדריד	0 – 16	בהיר
מונטריאול	0 – 2	גשום
ניו־יורק	4 – 5	מעונן
סאן פאולו	19 – 31	מעונן
פאריס	2 – 12	בהיר
פרנקפורט	4 – 7	מעונן
ריו דה ז'נרו	20 – 35	מעונן
שטוקהולם	-1 – 1	מעונן
שיקאגו	2 – 6	בהיר

swissair

שערי מטבע חוץ ביום 14.3.86

המטבע	השינוי	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	+0.0091	1.45	1.52	1.45	1.52	1.46	1.53	1.4768	1.4952	1.4778	1.4798	1.4984	1.4984	1.4869
1 לי"ש	+0.0234	2.12	2.22	2.13	2.23	2.23	2.24	2.1657	2.1927	2.1657	2.1730	2.2003	2.2003	2.1823
1 מארק גרמני	+0.0111	0.64	0.67	0.64	0.67	0.64	0.68	0.6550	0.6632	0.6557	0.6567	0.6650	0.6650	0.6588
1 פרנק צרפתי	-0.0019	0.21	0.22	0.21	0.22	0.20	0.22	0.2128	0.2154	0.2132	0.2132	0.2159	0.2159	0.2141
1 גולדן הולנדי	+0.0095	0.57	0.60	0.57	0.60	0.57	0.60	0.5799	0.5972	0.5804	0.5807	0.5880	0.5880	0.5834
1 פרנק שוויצרי	+0.0168	0.76	0.80	0.76	0.80	0.76	0.80	0.7789	0.7886	0.7800	0.7818	0.7915	0.7915	0.7844
1 כתר שוודי	+0.0039	0.20	0.21	0.20	0.21	0.20	0.21	0.2046	0.2072	0.2044	0.2053	0.2079	0.2079	0.2062
1 כתר נורבגי	+0.0035	0.20	0.21	0.20	0.21	0.20	0.21	0.2070	0.2096	0.2074	0.2075	0.2101	0.2101	0.2085
1 כתר דני	+0.0031	0.17	0.18	0.17	0.18	0.17	0.18	0.1769	0.1791	0.1773	0.1774	0.1796	0.1796	0.1785
1 מארק פיני	+0.0042	0.28	0.30	0.28	0.30	0.28	0.30	0.2886	0.2922	0.2893	0.2894	0.2930	0.2930	0.2907
1 דולר קנדי	+0.0071	1.04	1.09	1.04	1.09	1.04	1.09	1.0583	1.0714	1.0589	1.0595	1.0728	1.0728	1.0655
1 דולר אוסטרלי	+0.0053	0.97	1.07	1.01	1.08	1.01	1.09	1.0397	1.0526	1.0415	1.0433	1.0565	1.0565	1.0475
1 ראנד דרא"פ	+0.0057	0.67	0.74	0.63	0.75	0.63	0.74	0.7443	0.7536	0.7447	0.7448	0.7551	0.7551	0.7491
10 פרנקים בלגיים	+0.0054	0.31	0.32	0.31	0.33	0.31	0.33	0.3151	0.3190	0.3202	0.3200	0.3241	0.3241	0.3216
10 שילינגים אוסטריים	+0.0155	0.91	0.96	0.92	0.96	0.91	0.96	0.9309	0.9425	0.9344	0.9341	0.9459	0.9459	0.9390
1000 לירטות איטלקיות	+0.0159	0.94	1.00	0.94	1.00	0.94	1.00	0.9621	0.9741	0.9628	0.9635	0.9756	0.9756	0.9677
100 ינים יפאניים	+0.0221	0.82	0.86	0.82	0.86	8.26	8.64	0.8374	0.8479	0.8377	0.8982	8.5038	8.5038	0.8433
1 דינר ירדני	+0.0021	4.06	4.32	3.99	4.24	4.06	4.27	—	—	—	—	—	—	1.1485
1 לירה לבנונית	+0.0038	—	—	—	—	0.05	0.08	—	—	—	—	—	—	0.7625
1 לירה מצרית	+0.0044	0.80	0.84	0.80	0.85	0.78	0.83	—	—	—	—	—	—	0.8698

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של

שמחה זרקא

ההלוויה תתקיים היום, יום ראשון ה' באדר ב' תשמ"ו 16.3.86 בשעה 15.30 בקבוץ ארז.

המשפחה
ובית קיבוץ ארז

אגודת הידידות ישראל אמריקה
אבלה על פטירתו של

ד"ר ארי אנקוריון ז"ל

סגן נשיא ארצי ונשיא סניף תל־אביב יפו
המשתתפת בצער המשפחה

אריה ל' דולצין
נשיא האגודה

יקירתנו

אסתר רשף

איננה

ההלוויה היום, יום ראשון 16.3.86, ה' באדר ב' תשמ"ו במושב בלפוריה בשעה 15.00.

המתאבלים:
בעלה: דוד רשף
בנותיה ונכדיה: איילת וד"ר יעקב אלבוים
שושנה ואברהם ישראל
ומשפחותיהם

השבעה בבית משפחת ישראל, רחוב דניאלי 48, רחובות

הועדה המקומית לתכנון ובניה עומר

בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי קופת חולים של ההסתדרות הכללית.
הקלה באחוזי בניה כ־2%, 8 מ"ר מעל המותר.
בגוש 38558 חלקה 314/2 רחוב הזית מספר 21 — עומר בנגוד לתכנית/שנוי תכנית 2/100/03/14.
כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה האמורה במשרד המחלקה הטכנית במועצה מקומית עומר, ברחוב רותם בימים א'־ב'־ד'־ה' בין השעות 8.00—12.00 לפנה"צ וביום ג' בין השעות 17.00—19.00 אחה"צ ללא תשלום ורשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים לועדה המקומית האמורה תוך 14 יום מיום פרסום זה.

ז'ק ארז
יו"ר הועדה המקומית עומר מחוז הדרום
14.1.86

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב—יפו
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית/מפורטת

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב—יפו, הופקדה, ביחד עם התשריט המצורף אליה, תכנית מפורטת מס' 2331 שינוי מס' 2 לשנת 1983 של תכנית בנין עיר 44 ושינוי מס' 1 לשנת 1983 של תכנית בנין עיר מס' 58. — „לב תל־אביב — איזור ב'".
השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם:
חלקות בגושים: 6904, 6932, 6933, 6935 ו־7085.
רחוב: אזור ב' של תוכנית לב תל־אביב בין הרחובות: שד' רוטשילד, רח' מרכז בעלי מלאכה (החלקות הדרומיות), רח' המלך ג'ורג' ושד' בן־ציון.
עיקרי מטרת התכנית: לעודד תוספת שטחי מגורים ע"י שיפור איכות המגורים, תוך טיפול בבנין, בחצר וברחוב, לאפשר תוספת בניה עד 5 קומות מגורים, להבטיח שימור מבנים בעלי ערכים ארכיטקטוניים מיוחדים ולעודד שיפוץ מבנים ושיפור יחידות דיור קיימות.
כל המעוניין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.

מרדכי כהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

הועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים
הודעה עפ"י סעיף 149 ו־151 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

גוש 6154 חלקה 178 רח' אבא סירני 10, תיק בניה מס' 247. נתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בקשה להקמת בית מגורים בן 4 קומות מעל קומת עמודים מפולשת עם הקלה של 5% לצדדים התקנת מעלית.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך המועד של 15 יום החל מיום הפרסום של הודעה זו, אם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל תובא הבקשה לאישורה של הועדה.

יצחק ירון
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים
16.3.86

הועדה המקומית לתכנון ולבניה יהוד
פרסום הקלה עפ"י הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה יהוד בקשה לתשריט חלוקה בתיק בניה מס' תשריט מס' חמ/1543 בגוש 6711 חלקה 49 יעבץ יהוד. שם המבקש אשרוביץ סימה ואריה.
כל המעוניין, אם כבעל הנכס ואם מבחינה אחרת, בקרקע, בבניינים או בנכסים הנ"ל, שהתכנית עשויה להשפיע עליהם, יוכל לעיין בעותקי התכנית במשרדי הועדה המקומית הנ"ל בשעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות לתכנית תוך 14 יום מתאריך פרסום זה.

בכבוד רב
עוזיאל רגב
יו"ר הועדה המקומית יהוד

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי קרית גת
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קרית גת הופקד שינוי מס' 18 לתכנית מפורטת 104/03/9 רובע מלאכה, ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי:
שינוי יעוד משטח ציבורי לדרך ולחניה. שינוי יעוד קטע מחלקה 65 מחניה ציבורית לחניה פרטית ושינויים בהוראות.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש: 1909, 1903, 1906, 1904 רובע המלאכה. שטח התכנית: 6,734 מ"ר.
כל המעוניין רשאי לעיין בשינוי התכנית בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה.

שלום [illegible]
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז הדרום

דבר
DAVAR دافار
מאוחד עם השחר

העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פרהצור
מנהל כללי: אהרן קראוס

המו"ל — „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מ.ת 65233
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים: 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים, המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאזה קומה ג' טל. 222451, 222353, 241306/7
המינהלה: רח' הלל 16, טל. 231251
חיפה, רח' הנביאים 27 טלפונים 642111־3, מ. 33104

מאות ליוו לשלום למנוחות את רעיית הנשיא הרביעי

מנכ"ל משרד החינוך: „אנחנו נפרדים ממך בחיוך עצור כפי שביקשת"

(ע.) — מאות באו שלשום ללוות בדרכה האחרונה את נינה קציר, רעיית נשיא המדינה לשעבר פרופ' אפרים קציר.

בין האבלים היו נשיא המדינה חיים הרצוג, קודמו בתפקיד יצחק נבון, שרי ממשלה, צמרת מכון ויצמן, אישי ציבור ורבים נוספים. רבה של רחובות, הרב שמחה קוק, ספד למנוחה בצאת מסע ההלוויה מבית קציר במכון ויצמן.

בבית העלמין החדש ברחובות אמר דברי־הספד מנכ"ל משרד החינוך והתרבות אליעזר שמואלי: „אנחנו נפרדים ממך בחיוך עצור כפי שביקשת זאת מאיתנו, בהערצה ובר חיבה". שמואלי העלה על נס את תום הלב והמסירות המיוחדת של נינה קציר כמחנכת.

ח"כ פלד תובע לפרק מייד הפנימיה הצבאית „אור עציון"

(עש"ת). ח"כ מתי פלד פנה אתמול במכתבים לשרים שינוי, העבודה, ר"צ ומפ"ם, וביקש את תמיכתן בתביעתו לפרק לאלתר את הפנימיה הצבאית „אור עציון". לדבריו, הוקמה הפנימיה בימי כהונתו של הרמטכ"ל, רפאל איתן, והפקודה מאז בידי הל"כ חיים דרוקמן.

לדברי ח"כ פלד, העביר הרמטכ"ל לשעבר מיתקן צבאי מושלם לידי גוש אמונים, והחניכים שלומדים בו מקבלים הכשרה מיוחדת במינה, המנוגדת לחוקי הצבא. הם משתתפים בצורה מאורגנת בהפגנות גוש אמונים, מטיפים למצוות כיבוש הארץ ולמדינת־הלכה ולפני זמר־שים ספרים אף ייעצו: להחרים ולמנוע לממנן שוחרר אסירי ארגון המחתרת היהודי.

ח"כ פלד, שהעלה את הנושא בהצעה דחופה לסדר היום של הכנסת, פנה גם ליועץ המשפטי לממשלה, לראש הממשלה ולשר הביטחון, והעמידם על הסכנה הכרוכה בהמשך קיומה של הפנימיה המהווה, לדבריו, חממה של טירור יהודי.

רן כהן: חשש לשינוי ערכים

מוסרת „דבר" בכנסת מוסרת, כי גם ח"כ רן כהן (ר"צ) פנה לשר הביטחון, בתביעה לבטל את הפנימיה הצבאית בישיבת „אור עציון", שהוקמה בתקופת כהונתו של רפאל איתן כרמטכ"ל.

לדברי ח"כ רן כהן, העובדה כי בראש הישיבה עומד הרב דרוקמן מ„מורשה", שהוא נציג פוליטי מובהק של צד לתי קיצוני בכנסת, וכן עדויות הציבים שהתפרסמו בעתונות והמיכתם במחתרת היהודית וברעיונות ארץ־ישראל השלמה — צריכים להביא את הצבא להסיר את המעמד הצבאי הניתן לה.

כהן הביע בפני שר הבטחון את דאגתו מפני שינוי ערכים בצה"ל והפיכתו מצבא־העם לצבא־השם.

חילוקי דעות בין רק"ח ל„מתקדמת" לגבי יום האדמה

(ע.) — חילוקי דעות חמורים נתגלעו בין רק"ח ו„הרשימה המתקדמת לשלום", באשר לדרכים לציון מלאות 10 שנים ל„יום האדמה" בעוד שבועיים.

מטעם רק"ח הראשי המועצות המקומיות הערביות הוחליטו לציין השנה את האירוע בקיום שלוש עצרות בלבד — בגליל, במשולש ובנגב — קריאת „התנועה המתקדמת לשלום" לאוכלוסיה הערבית לקיים שביתה כללית.

„התנועה המתקדמת לשלום" החליטה לערוך סדרת אירועים בכפרים הערביים במשך כל חודש מארס וב־30 בחודש לקרוא להשבתת המגזר הערבי.

במסגרת האירועים שקיימה התנועה עד עתה, היו טקסים בתמרה ודקם נטיעות בסכנין.

מטען חבלה התגלה שלשום בירושלים ופורק בשלום

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

מטען חבלה התגלה שלשום בצהריים סמוך למלון משכנות שאננים בבירה, ופורק בשלום.

ביום שישי בצהריים הודיע משה פרץ, עובד המלון, בן 48, על חפץ חשוד מתחת למכונית „סיירה" החונה סמוך למלון. חבלני משטרת ירושלים הגיעו למקום וגילו כי מדובר במטען חבלה. הם הספיקו לפרקו בלי שנגרם כל נזק.

המתפרעים הדרוזים זוהו בטלוויזיה הסורית והירדנית

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

פרקליטות מחוז הצפון, שסיימה בימים אלה הכנת 27 כיתבי־אישום נגד 27 תושבים דרוזים מרמת־הגולן, הד חשודים בהתפרעות ובהפרת־הסדר בעת ביקור ראש הממשלה במג'דל שאמס, לפני יותר משבועיים, תסתייע בקלטות וידאו שהקליטה המשטרה מהטלוויזיות הירדנית והסורית במהדורות החדשות שלהן, אשר בהן נראתה השתוללות תושבי מג'דל שאמס.

כבר בימים האחרונים השתמשה המשטרה בקלטות אלו כדי לבקש הארכת מעצרם של הדרוזים. עשרה עורכי דין ערבים מהגליל התנדבו להגן על החשודים, שרק נגד חלק מהם הוגשו כתבי־אישום ונגד אחרים יוגשו כתבי־אישום בימים הקרובים.

שלשום עצרה המשטרה עוד 11 תושבים דרוזים ממג'דל שאמס לחקירה כחשודים בהתפרעות. בסך הכל בעצור יותר מ־60 תושבים דרוזים, אבל חלקם כבר שוחררו. בין העצורים היו גם מספר קטינים.

אמש בקונצרט

הזדמנות לצעירים

מאת יהודה כהן

בהיכל התרבות התקיים הקונצרט החגיגי במסגרת שבוע האמן הצעיר של קרן התרבות אמריקה—ישראל, אירוע הנותן הזדמנות לזוכי פרסים מטעם הקרן להופיע עם התזמורת הפילהרמונית. בפתח התוכנית הגיש האמן בן ה־22, בני קטייבסקי, את הקונצ'רטו המבריק לכלי נקישה עם שמונה כלי נשיפה מאת עמי מעיין, וגילה שליטה ויזמה בכלים הרבים למיניהם שהמלחין מנצל במידה רבה את תכונותיהם.

הצ'לן בן ה־20, הילל צורי, הצטיין בנגינת הקונצ'רטו הראשון במי־במול מז'ור מאת שוסטקוביץ', הן כפרשן מוסיקלי והן כאמן וירטואוזי. המנצח, מאיר מינסקי, בן ה־37, אמנם ליווה באופן טוב מאוד את קונצ'רטות הסולו, אבל היה מיטיב לבחור ביצירה שונה מהצבעית מן הסימ־פוניה החמישית של צ'ייקובסקי, אותה הגיש באורח נכון כבחינת המיבנה, אבל איזון הקולות היה לקוי, והלו אי־דיוקים.

החייל דוד מנוס שגופתו התגלתה ביום ה' הובא שלשום למנוחות

דוממת עמדה משפחת מנוס מול הקבר כשסביבה סערה של קריאות פוליטיות

יו"ר תנועת „כך", שתקף צלמי הטלוויזיה — „רק כהנא יחנך אתכם" — ליבה יצרים ● אשה בקהל: „אחרי שלכלכתם עליו, באתם לצלם" ● נציג הממשלה ח"כ מיכאל איתן נאלץ להפסיק ההספד בגלל מבול של גינויים: „זה לא המקום לנאומים פוליטיים"; לא נתנו לו לדבר בוועידת חירות — אז הוא בא לדבר פה?"

(ע.) — לאחר טפל ועוני מת־נפש שהיו מנת חלקה של משפחת מנוס מבני־ברק זה במשך שנה וחצי מאז נעלם הבן דוד, ליוו שלשום בני המשפחה את הנרצח ל־מנוחת־עולמים בלוויה מרירת, בחלקה הצבאית של בית־העלמין סגולה בפתח־תקווה.

ליד הקבר הפתוח, מול בני המשפחה, הנתמכים על ידי חיילי צה"ל, הושמעו דברי הספד מפי ח"כ מיכאל איתן ודבריו שוספו בקריאות־זעם־נגדות מצד אנשים בקהל, ש־ייחסו לו התבטאויות פולי־טיות. בין משמיעי קריאות ה־ביניים היה גם יו"ר תנועת „כך", שלמה פרץ. בשלב מסוים נאלץ ח"כ איתן להפ־סיק את דבריו, והוא סיים רק לאחר שנרגעו הרוחות. קהל המלווים מנה אלפי אנשים שבאו לחלוק למנוח כבוד אח־רון.

כמחצית השעה לפני שהגיע מסע הלוויה כבר נקבצו ב־כניסה לבית העלמין עשרות אוהדי „כך". חבר התנועה, עצמון רוזנברג, סיפר כי הרב מאיר כהנא ביקש מהמשפחה לאפשר לו לערוך הספד ל־דוד בכניסה לבית העלמין. הס־פר כוה לא התקיים, הארון הובא ישירות לחלקת הקבר. הוא נטמן סמוך לקברו של החייל משה לוי ז"ל, בן 19, שגופתו נמצאה לפני כחו־שיים סמוך למושב מזור, ל־אחר שנחטף בדרכו מבסיסו הצבאי לביתו.

בעקבות הידיעות על בואו של הרב מאיר כהנא בצרכה המשטרה בכוחות מוגברים ר עשרות שוטרים ואנשי משמר הגבול איבטחו את מסע ה־לוויה.

בכי תמרורים וזעקות שבר ליוו את הארון. כאשר ביקשו לטמנו, התעלף אחיו של הנר־צח, אבי, בן ה־17, וביקש למנוע זאת. צלמי הטלוויזיה שביקשו לצלם את הטקס זות־קפו בקריאותיו של שלמה פרץ: „בוגדים, תומכי אש"ף, „רק כהנא יחנך אתכם". זב־ריו קיבלו חיזוק מפי אנשים אחרים בקהל.

„אחרי שלכלכתם עליו באי־תם לצלם", זעקה אחת הנשים.

בשלב זה ניגש ח"כ מיכאל איתן אל שלמה פרץ, הרגיע אותו בדברים ונשאר עומד ל־צידו עד שצלמי הטלוויזיה עזבו את המקום. רק אז נגמר טקס ההלוויה.

דודו של דוד אמר פרק תהילים ואביו, יששכר מנוס, אמר קדיש. בני המשפחה ביק־שו מח"כ רפאל איתן להס־פיד את בנם, אך רפול לא היה יכול להגיע ובציג הממ־שלה היה חבר הכנסת מיכאל איתן. בדברי ההספד אמר חבר הכנסת איתן: „דוד מנוס מצטרף לשורה ארוכה־ארוכה של קורבנות שנפלו במאבק ל־מען קיומה של המדינה. ה־שנים חולפות והדם ממשיך ו־ממשיך. מנוס נפל כיהודי, כ־חייל, כתושב וכאזרח המדינה הזו, והלקח יחזק אותנו ב־עמידתנו. ניאבק על זכותנו ונעשה הכל להפיק לקחים מכל מקרה ומקרה.

„לא יתכן שנשלים עם קור־בן ועם ניסיון לפגוע באזרח זה או אחר, אך ורק בגלל ה־עובדה שהוא יהודי. עלינו לבדוק את עצמנו כיצד יתכן כי על המשפחה לעבור סבל מעל ומעבר. מספיק אובדן ה־נפש שנגרם על ידי אויבים ולא צריך להוסיף על כך סבל נוסף בלתי מוצדק. אנחנו צרי־כים להגביר את מלחמתנו ב־טירור והגורמים המסייעים לו.

אביו של דוד מנוס, יששכר, בהלוויית בנו שלשום (צילום: יונתן סלינגר)

האם זו הדרך להרשות ליב־ראליזציה, ולא לנקוט אמצעים ולא לגרש אותם ?"

דבריו של חבר הכנסת איתן עוררו שורה של קריאות־בי־ניים מצד הקהל. שלמה פרץ קרא: „אתם נתתם ידיך", ואח־רים קראו לעבר הנואם: „זה לא המקום לנאומים פוליטיים". „במקום להשקיט את הרוחות אתה מתסיס את הרוחות", „לא נתנו לו לדבר בוועידת חרות, אז הוא בא לדבר פה ?", „תר־חמו על המשפחה", „האם זה מסע בחירות ?", „מדוע לל־בות יצרים ?". דבריו שוספו גם על ידי קריאות פוליטיות אחרות, בעוד בני המשפחה עומדים דוממים מול הקבר הפתוח.

נוכח המהומה שקמה בקהל הנוכחים נאלץ ח"כ איתן ל־הפסיק את דבריו, ורק לאחר שנרגעו הרוחות סיים את נאו־מו, בציינו כי יש להפיק לק־חים מן המקרה.

מפקדו האישי של דוד כבנים אמר בדברי ההספד, כי דוד היה חייל טוב שנגדע בידי בני עוולה. חייל שקט, טופע טוב־לב, שהתבלט ביושרו ה־אישי. „כל התקוות שתלינו בך נגדעו והשארת אותנו ב־חסרון וחלל ריק". מפקדו ה־אישי ציין את הסבל שעברו בני המשפחה ואמר כי אין נחמה לסבל ואין תמורה לטר־גדיה הקשה.

כאשר עזבו המטונים את בית־העלמין, נותר חבר הכנסת מאיר כהנא בכניסה וביקש ל־עשות נפשות לעמדותיו, אך רוב הנוכחים כבר עזבו את המקום והוא נותר עם קומץ אוהדיו.

„מי שלא מסוגל לנהל ועידה ומפלגה — לא מסוגל לנהל מדינה"

„לפרק האחדות ולהקים ממשלה צרה" — קורא החוג הרעיוני הערבי ב„עבודה"

מאת סופר „דבר" לעניינים הדרוזים

קריאה למפלגת העבודה, לפ־עול לפירוק ממשלת האחדות ה־לאומית ולהקמת ממשלה צרה, כשלב ביניים לפני בחירות מוק־דמות — יצאה אתמול מכינוס ה־יסוד של החוג הרעיוני הערבי במפלגת העבודה. בהתייחסם ל־תוצאות ועידת „חירות", אמרו חברי החוג, כי „מי שלא מסוגל לנהל ועידה ומפלגה אינו מסוגל לנהל מדינה".

בכינוס היסוד שהתקיים אתמול בנצרת השתתפו יותר מ־400 חב־רים מנצרת, הגליל, המשולש ו־הנגב. בהחלטות התייחסו המת־כנסים לתהליך השלום באיזור ו־קבעו, שנוכח הקפאון המדיני יש הכרח להפעיל מאמצים גדולים כדי להתחיל במשא ומתן עם מש־לחת ירדנית־פלשתינית, במסגרת בין־לאומית שתבטיח את השתת־פות כל הצדדים לסכסוך.

מזכיל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם, שבירך על הקמת ה־חוג הרעיוני הערבי במפלגת ה־עבודה, אמר שהוא מצפה מהחוג שיהיה קבוצה בעלת השפעה ב־תוך המפלגה ויסייע להשיג תמי־כה למפלגת העבודה בתוך האוכ־לוסיה הערבית. ברעם תמך בה־קמת מחוז ערבי במפלגת העבו־דה, ובפתיחת סניפים בכפרים הגדולים.

בהתייחסו לוועידת „חירות" אמר ברעם, שהוועידה היא הוכ־חה המוגבלת חלקים מהעם היהודי להקצנה רבה יותר. אומנם הקצנה נגד יהודים, אבל גם נגד חוגים בעם הערבי.

ח"כ אמנון לין התייחס גם הוא לוועידת „חירות" ואמר: „מה ש־קרה בוועידה מדהים, מבייש ו־מהווה סימן המור לדמוקרטיה".

עכשיו ב"מטמון תשואה" בשנה הראשונה

אפשרות משיכה בכל חודש

ניתן למשוך את כספי החסכון כבר אחרי 3 חודשים, ולאחר מכן בכל חודש, עד תום שנה ולקבל תשואה

יותר ריבית בכל חודש

• בשנה הראשונה, ריבית הולכת וגדלה מדי חודש כבר אחרי 3 חודשים.
• ריבית "פריים" מלאה כבר בתום 9 חודשים.

פרסים מלאים בכל סניפי בנק הפועלים ובנק אמריקאי ישראלי.

שרות השקעות מקיף אצלך בסניף

בנק הפועלים

אנאוו|קרמון|שדרון|וטמן

אנשים • אנשים • אנשים

זכות הסיקור

טרם נקבע מועד למשפטו של ג'ון דמיאניוק וגם כתב אישום עוד לא הוגש אך כבר צפוי עימות חריף בין הטלוויזיה הלימודית לבין הכללית על רקע סיקור הארוע. מנהל הטלוויזיה הלימודית, יעקב לורברבוים סבור כי אם יתקיימו ישיבות בית המשפט בשעות הבוקר, צריכה הטלוויזיה הלימודית לצלם ולשדר אותן. לדבריו הנושא הוא בעל אופי חינוכי־לאומי ולכן יש להציגו בפני הדור הצעיר. לעומתו סבור מנכ"ל רשות השידור אורי פורת כי משפט דמיאניוק הוא נושא חדשותי ממדרגה ראשונה וכדי לצלמו דרושה חטיבת חדשות מיומנת. לדבריו מדובר כאן במשדר המיועד לעולם הרחב ולא לבתי הספר בלבד, וכאשר יש ארועים מיוחדים בשעות הבוקר משדרת הטלוויזיה הכללית בשעות השידור של הלימודית. עד סבור פורת כי אם אכן יהיה עימות בדבר כיסוי המשפט יצטרך שר החינוך להכריע בנושא. בינתיים ברור כי רק גוף אחד יצלם את המשפט וכי צילומים אלה יופצו ברחבי העולם.

יעל ארמוני

רגל פה רגל שם

אלי ניסן (בתמונה) החליט אמש לוותר על השתתפותו בצוות פרוייקט ההבראה של הטלוויזיה שמינה מנכ"ל רשות השידור אורי פורת, וזאת בעקבות דרישת ועד עובדי יחידת הפקה בטלוויזיה שהבהיר כי ינתק כל מגע עם ניסן ולא ישתף עמו פעולה בעבודתו העיתונאית אם יש־מש מרכז צוות פרוייקט ההבראה. ניסן החליט לוותר על תפקידו בצוות, לאחר ש־נועד בשבוע שעבר עם אנשי הוועד שראו בעבודתו בצוות ההבראה „חציית הקווים". ניסן אמר אתמול כי הוועד הציב בפניו דרישה שלא הותירה לו כל אפשרות ומכי־ון שאין באפשרותו לוותר על עבודתו ה־עיתונאית בטלוויזיה החליט לקבל את עמדת הוועד.

יעל ארמוני

פתיחה טובה

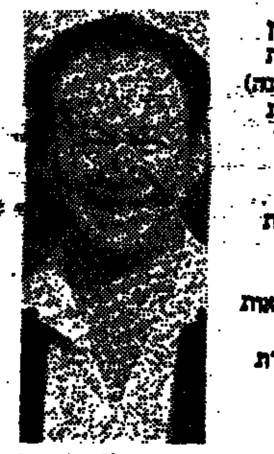

ביום ד' האחרון חנך שר הבריאות משה גור (בתמונה) מחלקה גריאטרית חדשה בבית־החולים איכילוב בת"א. המחלקה, שתכיל 24 מיטות היא הראשונה במסגרת תוכנית של משרד הבריאות לפתוח מחלקות גריאטריות חדשות ולעשות הסבה של מחלקות פנימיות לגריאטריות. התוכנית נועדה להקל על מצוקת האישפוז ולמנוע את המחזות ה־מבישים של הוצאת זקנים מהמחלקות, להם היינו עדים בערב ראש השנה. הקהל הרב שנכח בטקס הפתיחה, הפתיע את גור. הס־ביר לו ד"ר דוד גולהריר מנהל המחלקה: „למחלקה זו, שלא כמו למחלקות אחרות, בסוף מגיעים כולם".

גזירות משמים

בהופיעו בפני מועצת מובילי הבהמות בשבוע שעבר סיפר ראש מחלקת התנועה במשטרת ישראל, סנ"צ איתן בן־יהושע, כי בתדרוכים לשוטרים הוא מדגיש כי לא כל עימות שלהם עם הנהגים בכביש חייב „להוליד" דו"ח, וכי עליהם להקפיד בראש וראשונה על מניעת תאונות. בן־יהושע הזכיר את מצב הכבישים בארץ המחייב לא פעם את הנהגים לסטות מן המסלול אל מרכז הכביש ולסכן בכך את עצמם.

הנוכחים שהופתעו מ„מליץ היושר" שנמ־צא להם פתאום בצמרת משטרת ישראל, לא איבדו זמן וקבלו באוזניו כי לא רק מן הארץ (הכבישים) אלא גם מן השמים ניתכות הגזירות עליהם: למרות שהחוק מתיר להם העמסת מטען עד לגובה מכסי־מלי של 4.80 מ' — מאפשרות הרשויות השונות (חשמל, דואר) לחוטים „להתכו־פף" אל מתחת לגובה זה. התוצאה: המו־בילים אמנם אינם עוברים על החוק, אבל נאלצים בכל זאת לשאת לא אחת בתיקון הנזקים על חשבונם.

„שדולה"

כמעט 13 שנים מהווה בפי כהן מדגניה א' מעין שדולה של אשה אחת לדרבון וקידום המאמצים למצוא את הנעדרים מ־מלחמת יום הכיפורים. בנה ערן, טוס, הוא אחד מ־19 הנעדרים ממלחמה זו, אך מעו־לם לא ניסתה לדבר בו בלבד אלא בכולם. כך עשתה גם בפגישתה זה עתה עם גנראל פארוק לביב, ראש המשלחת המצרית ל־ועדת הקישור הצבאית, שהבטיח לסייע במאמצי הבירור ביחס לכל הנעדרים ולא רק ביחס לבנה כפי שהתפרסם בטעות.

*

אגב, אם כבר בטעויות מדובר, מי ש־יזהה על הותו של אלפרד סולץ יו"ר איגוד חברות הביטוח, עפ"י „דבר" מיום ד': המדובר באלפרד גולץ מנכ"ל „הסנה" ה־מכהן בתפקיד זה.

תודה לפרס

השר אריאל שרון (בתמונה) ופרופ' יוחנן פרס נפגשו בבניין הטלוויזיה ביום חמישי האחרון, שכן שניהם עמדו להיות מרואיינים ב„מבט". שרון לא זיהה את פרס, הפרופסור, ורעייתו לילי אף תיקנה לו קוצת טיפר מרדנית. עתוד של שרון ישראל כץ דווקא כן ידע מי הוא והודה לו. על מה? פרופ' פרס נמנה עם קבוצת אורחים לא מפלגתיים, שהוציאו לאור את החוברת המפורסמת נגד שרון. כץ הודה לו על היוזמה, שהשיגה את ההיפך ממה ש־התכוונו לו יוזמיה: במקום להזיק לשרון היא הועילה לו בתנועתו מתוך התקוממות לדרכים לפסול אותו.

עליזה ולך

רגע לפני

החזרות לקראת ה„קדם ארוויזיון" שישודר הערב בשעה 21.30 הושלמו וכל 12 השירים שיתמודדו בתחרות ערוכים ומוכ־נים מלבד מספר תיקונים שיבוצעו הבוקר בהקלטת שירה של מירי אלוני. עוד צפויה הבוקר חזרה גנרלית וההתרגשות הולכת וגוברת לקראת הרגע הגדול הערב. החז־רות המתישות שנערכו במהלך השבוע ש־עבר גרמו לאי אלה רגעים של עצבנות גם בקרב האמנים וגם בקרב המפיקים ש־חששו שלא יעמדו בקצב הדרוש ולא יש־לימו את הקלטת השירים בזמן. העיכובים נבעו בעיקר בשל התפאורה והתאורה ה־מסובכת שהצריכה דיוק רב. בסופו של דבר הסתיימה הקלטות השירים המתחרים כמו הקלטת הופעותיהן של הלהקות הצבאיות ולהקות המחול שיופיעו בשעת ההפסקה. את המופע בהפקתו של חנוך חסון וב־בימויו של הגי מאוטנר ינחו רבקה מיכאלי ודניאל פאי. השיר הזוכה ייצג את ישראל בתחרות האירוויזיון שתתקיים ב־3 למאי בברגן שבנורווגיה.

יעל ארמוני

בלי מחליף

הממונה על מחוז הצפון במשרד הפנים, ישראל קניג (בתמונה) הפתיע בשבוע שעבר את אלה שטענו כי מצב בריאותו גרם לפרישתו המוקדמת מתפקידו. קניג שבימים אלה מלאו לו 55 שנה נאות לפנייתו של קצין בכיר בפיקוד צפון וחתם על שנתיים התנדבות לשירות מילואים בצה"ל אף כי הוא זכאי כעת לפטור משירות צבאי. קניג משמש ב־שירות המילואים שלו בתפקיד יצא דופן ודרגיש כמפקד עורף צפון והפנייה אליו באה משום שלא נמצא לו מחליף מתאים.

שמעון וייס

קרן צעירה

„קרן חיפה" נוסדה לפני כשנה ליד עיריית חיפה במטרה להקים מפעלי תרבות וחינוך ולסייע לאמנים ויוצרים בעיר. בראש הקרן עומד יוסף גלזמן, מזכיר העיר, וב־עזרת פעילים נפתחו, לא מכבר, סניפים נוספים בארה"ב ובגרמניה ונאספו 450 אלף דולר. את שנת הכספים החדשה ציינה הנהלת הקרן בשבוע שעבר בערב חגיגי במלון „דן כרמל" בחסותו של ראש ה־ממשלה. יקותיאל פדרמן, בעל רשת מלו־נות „דן" תרם את הארוחה וקרוב ל־400 חיפנים בהם מנהלי מוסדות, אישי ציבור ואנשי החוג הנוצץ של עיר הכרמל שילמו 100 דולר לזוג עבור הסעודה.

אריאלה ראובני

הודעה רשמית?

המלכה אליזבת שבה אתמול מאוסטרליה ובלונדון סבורים כי היא עומדת להודיע על כוונת בנה השני הנסיך אנדריו (בתמונה) להינשא לאשת העסקים שרה פרגוסון לאחר שהשניים נראו מחזיקים ידיים בבית האופרה שבלונדון.

הנסיך אנדריו בן ה־26, טייס מסוק שהשתתף במלחמת פוקלנד ב־1982, הצליח כפי הנראה לקבל את הסכמת אמו לנישואיו עם פרגוסון.

המדור ערוך היום על־ידי עירית נחמני

רז'יב גנדי, מחיר הירושה

רג'יב גנדי "הלך על" רפורמות כלכליות. קשיי ביצוע פגעו ביוקרתו. גנדי נסוג ועתה הוא מואשם בחוסר עקביות

ראג'יב גנדי, שיצא לשנות את המציאות הכלכלית־מדינית בהודו, חמוש בתיאוריה כלכלית של שוק חופשי ובאי־אלה רעיונות לרפורמה פוליטית, מאבד יוקרה. בעצם, אפשר היה לצפות לכך. ההשפעה ההיפנוטית שהיתה לו על הפוליטיקה בארצו במשך כמה חודשים לאחר רצח אמו באוקטובר 1984 נחלשה, במיוחד בקרב אותם חוגים שנפגעו ממדיניותו.

בחודשים האחרונים מלמדים סקרי דעת־הקהל בהודו על ירידה משמעותית בפופולאריות של ראש הממשלה. מפלגתו, מפלגת הקונגרס, הפסידה לאחרונה בבחירות מקומיות. הממשלה הבריחה בינואר על ייקור הדלק, מצרכי־מזון והתחבורה, בלי שנועצה קודם־לכן עם הפרלאמנט או עם מפלגת הקונגרס. בתגובה על כך עשתה המפלגה יד אחת עם האופוזיציה וכפתה על הממשלה ביטול חלק מההעלאות. סביב נושא זה מוסיפה האופוזיציה לצבור תמיכה. היא אירגנה שביתות מקומיות רבות ואף שביתה כלל־ארצית אחת בחודש שעבר.

גנדי נאלץ לוותר לאופוזיציה בשני עניינים מרכזיים שהחל לעסוק בהם בשנה שעברה: ליבראליזציה של הכלכלה וביעור השחיתות. על מידת הסחף הרבה במדיניותו אפשר ללמוד מהשוואת הצעת התקציב שהגישה ממשלתו בסוף פברואר עם זו שהגישה בשנה שעברה. בהצעה של השנה שעברה נכללו קיצוץ במיסוי על תאגידים, על נכסים ועל הכנסה והסרת מכסות־ייבוא של סחורות חמרי־גלם. במקביל הקלה אז הממשלה על הסחר ועל התחרות, באמצעות פישוט הליכי הרישוי. בעקבות צעדיה אלה עלו, בתוך חמישה חדשים, המניות בבורסה של בומביי ב־60 אחוז. הכנסות המדינה ממס־הכנסה גדלו ב־40 אחוז וממסים אחרים – ב־20 אחוז. הגידול בתל"ג לשנת 1985 עשוי להגיע לחמישה אחוזים.

אשר לתקציב השנה הנוכחית, „הוא מותאם למציאות חייהם של העניים", אמר שר־האוצר של הודו ו.פ. סינג. למעשה מותאם התקציב לכוונת הממשלה לפייס אותן קבוצות שבהן פגעה בשנה שעברה. הממשלה חשה מבוכה, כיוון שהיא מצטיירת כמייצגת את האינטרסים של המיגזר הפרטי, של העשירים. היא הטילה מס ומכס על מכשירי־טלוויזיה, על מזגנים, על מכוניות ועל מקררים. מהעלאות המחירים האחרונות נפגעו העניים ומעמד הביניים העירוני, ולכן יהיו עתה גם הקלות במס לשכירים. ההקצבה לתכניות סעד תגדל, לפי התכנית, ב־63 אחוזים בממוצע, והיא תגיע, כנראה, לשלושה מיליארד מתוך תקציב כולל של 40 המיליארד.

לאנשי־עסקים נגרמה אכזבה. בתקציב הוצע אמנם סיוע מועט לבעלי עסקים קטנים והוכנסו כמה שינויים במיסוי שהיו לטובתם, אבל הם קיוו שהממשלה, בהתאם להצהרותיה, תחולל שינויים באנדרלמוסיה השוררת בתחום הרשיונות, מה שמסרבל את הפעילות העיסקית. אך 16 מתוך 25 הפטורים מחובת רישוי, שהנהיגה הממשלה בתעשיה, סויגו בדרישות מגבילות כה רבות, עד שניטלה משמעותם. אנשי־עסקים גם קיוו, ולשווא, שיהיו צמצומים נוספים במכסים על חמרי־גלם (בהם כאלה שהיו גדולים מ־100 אחוז). אך למעשה גדל השנה המכס על מיכון תעשייתי.

נראה שהממשלה מנסה להרגיע תעשיינים מקומיים, שנחשפו לראשונה לתחרות זרה בעקבות הצעדים שנקטה אשתקד. היא גם מודאגת מגרעונות הסחר והתקציב. הגידול בייבוא תרם לגידול הצפוי בגרעון המסחרי, שהיה ב־1985 ארבעה מיליארד דולר. הממשלה אינה מוכנה להיענות לבקשת אנשי־עסקים ולצמצם את מסי העקיפין, כי אלה מכניסים לקופתה כ־80 אחוז מהכנסותיה ממסים. אם תקצץ בהם, יגדל עוד יותר גרעונה המאזני, שגם בלא הקיצוצים הללו יגיע לכ־3 מיליארד דולר. הסכום הזה מבהיל הודים רבים, אף שאינו אלא שני אחוזים מהתל"ג.

תכנית הליבראליזציה לא נגנזה לחלוטין, אבל גם לא קידמו אותה עוד באותה מידה כבשנה שעברה. שינוי הכיוון מצער, מפני שהוא נגרם, כנראה, בגלל חששה של הממשלה מפני לחצים. דהיינו, מפני אלה שנפגעו מהעלאות המחירים: חקלאים הפטורים ממס, שהסובסידיות הניתנות לתוצרתם הן שבעה אחוזים מהוצאות הממשלה, אף שלהודו יש עודפי חיטה, וכן האיגודים המקצועיים רבי־העוצמה של עובדי המיגזר הציבורי.

גנדי ביקש לשבור את משולש השחיתות – הפקידות, המגזר העסקי ומפלגתו, מפלגת הקונגרס – אך גם כאן אין לו יכולת ביצוע. מסעו המוצהר נגד השחיתות מתמהמה.

השחיתות בהודו פורחת על רקע שיטת הרשיונות המסורבלת. אנשי־עסקים משלמים לפוליטיקאים ולפקידים, כדי שאלה ינפיקו להם רשיונות או חוזים, או שיתעלמו מחובותיהם לרשויות המס. זה הסדר נוח לכל השותפים. אנשי העסקים נהנים מהגנה מפני תחרות, הפוליטיקאים והפקידים מתעשרים.

גנדי זיעזע את הפקידות כשהדיח כמה פקידים והעביר אחרים ממשרדיהם. אנשי־עסקים נפגעו כשהחלו אנשי מס־ההכנסה לפשוט על בתיהם. כמעט הכל מתחמקים מתשלום המס בהודו ואנשי עסקים, שתרמו למפלגת הקונגרס, חשים לפיכך מרומים.

ראש הממשלה ירש מפלגה השורצת שחיתות ובריונות. כמה מהגרועים שבעבריינים העביר מתפקידיהם, ובמקביל תקף את מוסריותה של המפלגה והישווה את טוהר מידותיה לסחר מימי נהר הגאנגס. הוא הציג קוד התנהגות מחייב לחברי מפלגה והכריז על קיום בחירות למוסדות המפלגה ביולי. איום הרפורמה רובץ על מימסד המפלגה, אבל עד כה, לפחות, לא היו סימנים שחששם של חבריה מוצדק. כספם וכוחם נותרו ללא פגע.

גנדי, כרבים מבני דורו, בז לפוליטיקה. את ממשלתו הוא מנהל בעזרת אנשי־עסקים לשעבר ובעיקר בעזרת ידידים ותיקים שלו, שהיו חבריו לספסל הלימודים. בגלל ריחוקו של גנדי ממרכז המפלגה, חל פיחות במעמדם של אותם חברי מפלגה בלתי־מנוסים שהביא עמו – בלא גיבוי פעיל מצדו, אין הם משקל־שכנגד לאנשי המשמרת הוותיקה.

לאחרונה בולטים חוסר הטאקט והעדר ההחלטיות של ממשלת הודו. כמה משגיאותיו של גנדי בשנה שעברה אולי נבעו מבידודו. אחד מהישגי השנה הראשונה שלו היו ההסכם שכרת עם המפלגה הסיקית במחוז פונג'אב, „אקאלי דאל". אבל מההסכם הזה לא בוצע אפילו הסעיף הראשון, הקובע, כי העיר שנדיגאר תהיה בירת מחוז פונג'אב ולא, כפי שהיה קודם לכן, משותפת למחוז זה ולמדינת הריאנה. נראה, כי מפלגת הקונגרס היא שחיבלה במימוש ההסכם, מפני שחששה שמא ייפגע מעמדה של המפלגה בהריאנה. גנדי לא התערב בדבר, והסיקים חשים מרומים.

אמנם אין משבר בממשלת גנדי, אך אם לא יתוקנו הליקויים, יהיו סיכוייו של ראש הממשלה להתגבר על התנגדותם של יריביו, הקשוחים ורבי־התושיה, קלושים ביותר.

קשת של דקויות נייטראליות

תשע מדינות באירופה נמנות עם גוש הבלתי־מזדהות. לכל אחת מהן פרשנות שונה למושג הנייטראליות

עוד לפני שהצטרפה ספרד לנאט"ו לברית היא קיימה – ועדיין היא מקיימת – קשרים בטחוניים עם ארה"ב. אך היש אפשרות שהיא תסתפח לתשע המדינות האירופיות (כולל מדינות ננסיות) שאינן שייכות לברית האטלנטית או לברית וארשה? מה פירושו של להיות „בלתי מזדהה" באירופה?

בעבר, „נייטראליות" היתה מושג שהשתמשו בו. היו נייטראליות במלחמת העולם הראשונה, שש – בשניה. רק בריתות אירופיות מעטות האריכו ימים; רק אנשים מעטים חשו בצורך להסביר מדוע מדינה מסויימת אינה מצטרפת לאחת הבריתות. אך כיום, תשע המדינות הנייטרליות הן תופעה מוזרה למדי באירופה, שחולקה כבר לפני 40 שנה.

יש הרבה מהמשותף לרוב המדינות האלה. בשבע מהן קיים פארלאמנט, עם מפלגות אופוזיציה ועתונים עצמאיים: אוסטריה, פינלנד, אירלנד, שוודיה ושווייץ נחשבות לדמוקראטיות יציבות ביותר, וכלכלתן ותרבותן הן מערביות במובהק. שמונה מתוך התשע נושאות תווית של „נייטראליות" או „אי־הזדהות".

יוצאת־דופן היא אלבניה, המואסת בתוויות שיועדו לאחרים. אורכי מעולם לא גורשה רשמית מברית וארשה, כשניתקה את יחסיה עם ברה"מ לפני 25 שנה, שליטיה מגנים את ארה"ב ואת ברה"מ באותה מידת תקיפות; אין להם בעלי־ברית באירופה, ולאחר הריב בין אנואר הוג'ה לסין ב־1977, אין לה בעלי־ברית בכלל. אף שהם נושאים את עצמאותם ברמה, טוענים האלבנים שאין הם נייטראלים, אלא ממשיכי הדרך האמיתיים של הדוקטרינות הלניניסטיות (והסטאליניסטיות). מאז מותו של הוג'ה, באפריל אשתקד, משדרת אלבניה אותות נכונות למגעים בין־לאומיים, אולם היא עדיין מדינה נזירית.

אוסטריה הכריזה על הנייטראליות שלה ב־1955, לאחר עשר שנות כיבוש בידי ארבע המעצמות. הנייטראליות שלה כרוכה בהסכמים הבין־לאומיים של אותה שנה, לרבות הסכם הגבלת חימוש (האוסר, בין השאר, על בניית צוללות במדינה יבשתית זאת). קפריסין הכריזה שהיא מדינה בלתי־מזדהה, מייד לאחר שזכתה בעצמאותה, ב־1960. אולם מעורבות מסויימת שלה בנאט"ו היא בלתי נמנעת, כל עוד שתיים מחברות הברית, יוון ותורכיה, הן שותפות פעילות בסכסוכים בין הקפריסאים היוונים והתורכים, וחברה שלישית, בריטניה, שומרת על בסיסיה באי.

פינלנד אינה נייטראלית במובן המלא של המושג. בגלל הברית שנאלצה לחתום ב־1948 עם ברה"מ, היא עשוייה במקרים מסויימים לשתף פעולה בתחום הצבאי עם הסובייטים. אולם הפינים יכולים לטעון בלב שלם, כי ברה"מ מכירה למעשה בנייטראליות שלהם. לפינלנד עומדת זכות היותה החלק היחיד באימפריה הרוסית הישנה, שזכה לשמור על עצמאותו.

אין לצפות שאירלנד תצטרף לברית האטלנטית, כל עוד נמשך הסכסוך הטריטוריאלי שלה עם הממלכה המאוחדת. חברות בשוק המשותף היא עניין שונה. כשהבריטים התכוונו להצטרף אליו, עלה משקלם של הנימוקים הכלכליים להצטרפות אירלנד לשוק. כך קיבלה הקהילה האירופית את החברה הנייטראלית היחידה בו, ומזה נבעו הקשיים בקביעת מדיניות־חוץ משותפת.

קאלוי סורסה, פינלנד. הסכמים היסטוריים עם ברית־המועצות

מאלטה, שקיבלה את עצמאותה ב־1964 ושהחיילים הבריטים יצאו את גבולותיה ב־1979, הגדירה עצמה כנייטראלית ב־1980. מפלגת העבודה השלטת שם הרימה את נס ה„אי־הזדהות" וביקשה לאמץ את קשריה עם לוב.

העם השוודי, שנחשב בעבר כעם חובב־המלחמה ביותר באירופה, פיתח לעצמו מסורת נייטראלית, כשהחליט להימנע מהתערבות בסכסוכים בים הבאלטי במאה ה־19 בין רוסיה, בריטניה וגרמניה. מדיניות „הברית החופשית בעת שלום, נייטראליות בעת מלחמה" נסמכת גם על ההנחה, כי התקרבות שוודיה לנאט"ו תגביר את הלחץ הסובייטי על פינלנד. מפלגת האופוזיציה השמרנית מאשימה את הממשלה בפגיעה במדיניות זאת, משום שלא השיבה תגובה נאותה על החדירות הסובייטיות לתחומי האוויר והים של שוודיה; ואילו מפלגת השלטון הסוציאל־דמוקראטית מאשימה את האופוזיציה בגרימת נזק לנייטראליות של המדינה, על ידי הרגזת ברית־המועצות.

לשווייץ יש מסורת של נייטראליות בת 500 שנה. היא הצליחה להימנע ממעורבות בסכסוכים בין שכניה, אף שאוכלוסייתה מורכבת מדוברי איטלקית, צרפתית וגרמנית ואף שהיא שוכנת בלב אירופה, מה שמקשה על שכניה בעתות מלחמה. כמה תפקידים שמילאה שווייץ בעבר מחזקים את הנימוקים לטובת הנייטראליות: למשל, הוועד הבין־לאומי של הצלב האדום יושב בשווייץ. ז'נווה מארחת כמה סוכנויות של או"ם (אף כי שווייץ, כדי לשמור על נייטראליות מלאה, לא הצטרפה לאו"ם), היא מקום־התכנסות מקובל לשיחות על פירוק הנשק ולהתוועדויות בין־לאומיות, כמו הפסגה בין רייגן לגורבאצ'וב בנובמבר.

יוגוסלאוויה הקומוניסטית ניתקה קשריה עם ברה"מ ב־1948. ועידת היסוד של ארגון הבלתי־מזדהות נערך בבלגראד, וטיטו היה למנהיג התנועה הבולט ביותר לאחר מותם של נהרו ונאצר.

שאלות לבלתי־מזדהות

האם הנייטראליות מעניקה פחות או יותר בטחון למדינות? האירים, השוודים והשווייצים ישיבו, על סמך נסיונם בעבר הקרוב, ב„כן". בשנים 1939־1945 נחסכו מהם מוראות המלחמה. אוסטריה, לעומת זאת, נגררה למלחמה כשהיא שבויה בידי גרמניה של היטלר, פינלנד נגררה לתוכה בגלל הפלישה הבלתי־מוצדקת של סטאלין: השאיפה לנייטראליות לא הצילה את בלגיה, את דנמרק, את הולנד ואת נורווגיה מפני פלישות, כשם שלא הצילה את אסטוניה, את לטביה ואת ליטא מפני פלישות משני הצדדים ומפני סיפוח סובייטי. נסיון התקופה שלאחר 1945 מלמד, כי נייטראליות אינה בהכרח ערובה לחסכון בהוצאות הבטחון. אחוז ההוצאות לבטחון מכלל ההכנסה הלאומית במדינות הנייטראליות קרוב לאחוזי ההוצאות לבטחון של החברות הוותיקות בנאט"ו.

האם נייטראליות – בזמן שלום – היא רווחית מבחינות אחרות? שווייץ גורפת רווחים מאספקת כל הנחוץ לוועידות בין־לאומיות וממתן שירותים בבנקאים חסויים. יוגוסלאוויה, שסחרה מאוזן בין מזרח למערב, נהנית מיחס מועדף משני הצדדים, משום שכל אחד מהם אינו רוצה שהיא תיפול לזרועות האחר. שוודיה נחשבה עד לאחרונה למדינה העשירה ביותר באירופה. יחסי המסחר ההדדיים של פינלנד עם ברה"מ שימשו לה כ„ספוג ארום" בתקופות של שפל בסחר עם המערב.

אולם אירלנד היא עניה יותר משכנותיה בנאט"ו. לפינים יש רמת־חיים נמוכה יותר מאשר לדנים או לנורווגים. העיסקות שעשתה מאלטה עם מדינות בלתי־מזדהות וקומוניסטיות, לא פיצו אותה פיצוי מלא על אובדן התשלומים מבריטניה ומנאט"ו. אוסטריה חייבת תודה בראש וראשונה ליחסיה הכלכליים עם מערב־גרמניה, ולאו דווקא ליתרונותיה היחודיים כמדינה נייטראלית, עם שכנות קומוניסטיות, המנהלת את הסחר מזרח־מערב.

על־אף אי־ההנחת שגרמו נטיות „נייטראליסטיות" מצד כמה ממשלות בנאט"ו לממשלות אחרות בברית, לא החליטה אף אחת מהן לעזוב את הברית. במזרח אירופה הבהירה ברה"מ, בטנקים ובאכזריות יוצאת־דופן בהונגריה, כי היא אינה מתירה נסיגה מברית וארשה. הידיעה כי ברית וארשה היא למעשה אימפריה ולא ברית של מבש, מסבירה את היציבות של הברית האטלנטית, הניצבת מנגד, ואת הצטמצמות הנייטראליות בקבוצה קטנה של מדינות באירופה.

על
ארתור בן ישראל
הידיד
אבלה
המחלקה לפרחים
הפקולטה להקלאות
האוניברסיטה העברית בירושלים

חברת החשמל לישראל בע"מ
אגף הביצוע
מכרזים
החברה מזמינה בזה הצעות לבצוע עבודות כדלקמן:
1. מכרז מס' 138/317/86 – הקמת 6 מבנים טרומיים (כ־1600 מ"ר) בתחנת הכח בחיפה.
2. מכרז מס' 139/50/86 – הקמת מבנה עליון (עבודות־בניה) של בנין תחנת הכח „רוטנברג" מדרום לאשקלון.
פרטים וטופסי המכרזים אפשר לקבל תמורת תשלום של -.172 ש"ח (כולל מע"מ) עבור כל מכרז ומכרז במשרדי אגף הבצוע, רחוב החשמל 16 תל־אביב (קומה 11 טל' 614343/691) בין השעות 9.00 – 12.00 עד יום שישי 21.3.86.
רשאים להשתתף במכרזים הנ"ל רק „קבלנים רשומים".
על ההצעות להגיע למשרדנו בתל־אביב כדלקמן:
1. מכרז מס' 138/317/86 – עד יום שני 31.3.86 שעה 12.00.
2. מכרז מס' 139/50/86 – עד יום ראשון 6.4.86 שעה 12.00.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

משתתפים בצער המשפחה
במות חברנו
כהן קלמן ז"ל
ארגון גמלאי סולל בונה
קרן נתיב

אנו מודיעים בצער רב
על פטירתו של חברנו (בגמלאות)
גבאי דוד ז"ל
תנחומינו למשפחה האבלה
תנובה
[illegible]
ההנהלה והעובדים

לחברנו דוד מימון
אתך באבלך במות
אמך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף צפת דרום
ההנהלה והעובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של חברנו הנפטר
בנימין שוכמן ז"ל
המשתתפים באבלם הכבד של המשפחה
ועד עובדי חברת החשמל לישראל [illegible]
[illegible]

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה „המרכז"
רחוב וולפסון 10 פתח־תקוה טל. 902051.

הודעה לפי ס' 149 לחוק

ניתנת בזה הודעה כי הוגשו לדיון הועדה בקשות ל: „שמוש חורג", „הקלה" ו„תשריט חלוקת קרקע בסטיה מתכנית" כמפורט להלן: –

ישוב	חלקה	גוש	רחוב	מס'	שם המבקש	תיק מס'	מהות הבקשה
נוה מונוסון	57 ב'	6504	יהלום	10	ארז בידי הדד	26. 139	הקלה בתכסית הקרקע
גני תקוה	589	6720	הגולן	42	פייגלין אלאורה	293. 18	הקלה בסטה הבניה ושינוי תכנית בנין
גבעת שמואל	59	6189	נחום, פינת טרומפלדור		סימן טוב יהודה	1100. 94	הקלה בסטה הבניה – 1 יחיד במקום 2
גני תקוה	64	6720	הגולן	34	פרידמן מרדכי	289. 18	הקלה בסטה הבניה (תוספת שטח [illegible])
באר יעקב	57 ב'	3785			בן אבידי	1057. 22	הקלה בתכסית, בסטה הבניה ובמס' הקומות
באר יעקב	59 ב'	3785			[illegible]	א966. 22	הקלה בסטה הבניה, בתכסית ובמס' הקומות
באר יעקב	25 ב'	3785			דנגור נח	1056. 22	א' – הקלה בתכסית, בסטה הבניה ובמס' הקומות
באר יעקב	25 א'	3785			[illegible]	1056. 22	הקלה בתכסית, בסטה הבניה ובמס' הקומות
באר יעקב	62	3831	[illegible]	27	[illegible]	363. 22	הקלה בתכסית קרקע ובקו בנין צד

כל המעונין אם כבעל זכות בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי הבקשה, יוכל לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית בשעות העבודה הרגילות ולהגיש התנגדויותיו תוך 14 יום מתאריך פירסום זה.

י. [illegible]
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה „המרכז"

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר

קבלנים מציעים 1100
[illegible]

דירות למכירה 1280
[illegible]

בקשו דירות 1750
[illegible]

הצעות עבודה 3000
[illegible]

מכוניות 4000
[illegible]

מציעים למכירה 5080
[illegible]

רוצים לקנות 5010
[illegible]

רהיטים 5020
[illegible]

[illegible] 5050
[illegible]

[illegible] 5270
[illegible]

שרותים כללים 5490
[illegible]

נקיון ואחזקה 5550
[illegible]

נרשמו לנישואין 5600
[illegible]

הכרויות 7050
[illegible]

למכון להרכבת אגזוזים בחולון
דרוש
מרכיב בעל הסמכה ונסיון
תנאים מיוחדים 802704.

לחברת בניה דרושים בתל־אביב
1) אחראי באתר בניה
2) קבלני משנה בהיקף גדול
לעבודות פיתוח, רצפים, טיחים, אינסטלציה, מחיצות גבס, שטיחים, תיקרות וצבע.
[illegible]

issta איסתא
ליינס
לעבודה מידית בנושא תיירות נכנסת
דרושים:
1. מפעיל/ה תיירות בכיר/ה
SENIOR TOOR OPERATOR
בעל/ת נסיון מוכח של 5 שנים לפחות, דובר/ת עברית, אנגלית וצרפתית, שפות נוספות יתרון.
2. מפעיל/ה תיירות
TOOR OPERATOR
למשרה חלקית
בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות, דובר/ת עברית, אנגלית וצרפתית, שפות נוספות יתרון.
נא לפנות למחלקת תיירות נכנסת
טלפונים: 247164, 03-244376.

סיפורים מבית המשפט / יגאל מוסינזון

שיחה מעבר לזמן

לעתים צפויות לך הפתעות מרורות ומשונות. לעתים ההפתעה מתרחשת ברחובה של עיר, ולפעמים מאחורי דלת, דלת זרה ואלמונית, שאין לה, מבחינתך, כל משמעות מיוחדת. מאחורי אותה דלת מסתתרת, כביכול, מנהרת הזמן האבוד, ואולי אשוב הצצה למקומות אחרים ולזמנים אחרים.

זה מה שקרה לי השבוע בבית־המשפט ל„תביעות קטנות". אנשים אלמונים מתדיינים כאן, ומתנצחים על פרוטה ושווה פרוטה. התובע והנתבעת עומדים בגבם אלי ופניהם מופנות כלפי השופטת. זו שעתידה לגזור דינם לשבט או לחסד. הגבר הוא התובע, האשה היא הנתבעת. בדיוני „תביעות קטנות" אין משמשים עורכי־דין, סנגורים וקטגורים ותובעים משטרתיים. כל צד במשפט מייצג את עצמו כמידת יכולתו, בתהליך מהיר וקצר.

על־פני השטח אינך יכול לגלות את התהומות, את הזעקות האנושיות, את העלבונות והפגיעות. כל מה שמסתתר מאחורי הדיון היבש, העניני, אינו מתגלה לעין רואה ולאוזן שומעת. מסתבר שהגבר התובע היה נשוי בזמנו לנתבעת, אך חייהם התנפצו ועלו על שרטון. הוא גר בדירה הישנה, והיא, אשתו לשעבר, גרה בדירה שכורה.

עילת התביעה: הנתבעת העבירה לרשותה את הטלפון, שהיה משותף לשנים בהיותם זוג נשוי, בלי אישורו של בעלה לשעבר.

השופטת מעיינת בכתב התביעה ובחשבונות הטלפון המצורפים אליו, ומציינת בתמהון, כי הגבר לא עשה שימוש במכשיר ומספר השיחות שנרשמו הוא מעט ביותר, וזה לאורך חודשים ושנים.

– אולי תסביר לי, אדוני – מבקשת השופטת לדעת – לשם מה לך מכשיר טלפון אם אינך משתמש בו?

– הוא תמיד היה שתקן כזה – מעירה הנתבעת, בלי שנשאלה.

– זה לא מדוייק, כבוד השופטת – מקפיד הגבר לומר – כאשר הבן שלנו היה חי, זו היתה תקופה שהיו דווקא הרבה שיחות טלפון. בתקופה השניה, לאחר שהבן שלנו נהרג, במלחמת יום כיפור, הפסקנו לטלפן ולא היו יותר שיחות.

– זה היה לפני שהתגרשנו סופית – ממלמלת האשה, ולחן קולה מסגיר הצטדקות שאין לה כל הסבר.

עכשיו מביטים התובע והנתבעת זה בזה בחופת, כמעט בביישנות, כאילו היתה זו פגישת אוהבים ראשונה, ואני מגלה בצדודיות פניהם אנשים מוכרים לי, שנים לוחמי חטיבת גבעתי במלחמת השחרור. באותה עת היו זוג צעיר, מאוהב, בני תשחורת יפים.

שם, על הספסל האחורי בבית־המשפט, אני מנסה לנסח תרחיש אפשרי, ואולי אמיתי, לעילת התביעה.

האשה: למה גררת אותי לבית־המשפט?

הגבר: לא יודע. באמת לא. אולי התגעגעתי אליך ורציתי לראותך.

האשה: יכולת לטלפן אלי!

הגבר: שכחת שהטלפון היה כבר אצלך?

האשה (בחיוך עגום): כן, ככה זה המזל שלנו. תמיד היה טלפון רק בצד אחד, או אצלך, בדירה הישנה שלנו, או אצלי בדירה השכורה.

הגבר: למען האמת, זה עצוב לחיות לבד.

האשה: כן. נכון. ומי כמוני יודעת זאת.

בינתיים מבקשת השופטת לקיים דיון בדלתיים סגורות, וטעמה ונימוקה עמה. קהל הצופים מתפנה לפרוזדור.

עשרים דקות אחר־כך יוצאים התובע והנתבעת מאולם בית־המשפט, שרויים בעולמם ואינם משגיחים באיש, גבר ואשה שהגורל מירר את חייהם.

האשה: אז נתראה ביום הזכרון?

הגבר (בלהיטות): כן. כן. כן.

האשה: אני, בעצם, שמחה שהטלפון שלנו חוזר לדירה הישנה.

הגבר: לא מוכרחים לטלפן. אפשר לכתוב גלויה או מכתב. או נתראה?

האשה: כן. בהחלט. למה לא?

עיני התובע והנתבעת מוצפות בדמע. מה יהיה סופה של שיחה זו אינני יודע, אך יש תקווה לבאות, אם הזוג הזקן היורד במדרגות בית־המשפט, משלב אצבעותיו.

משנה שם, משנה מזל

על יושבי גבעון:
„ויתנם יהושע ביום ההוא
חוטבי עצים ושואבי מים"
(ספר יהושע, פרק ט')

אין מנוס, כנראה, מהעמדת־פנים כאשר אתה מתחזה למאן־דהוא אחר, שאינך כלל ועיקר. לאחר שנטלת שם וזהות שאינם שלך, מוביל אותך פיצול אישיותך להולכת שולל, אם תרצה בכך ואם לא.

זה סיפור אהבה עצוב. אוי לי מיצרי ואוי לי מיוצרי.

העלמה היהודיה, ששרשים לה בבית דתי, מתאהבת באחד בשם בני, בחור צעיר, נאה ושחרחר, ובלהט האהבה התמה נותנת הצעירה לבני את כל לבה, נשמתה וגופה, כדרך אוהבים מאז ומעולם.

זה הפרולוג, הפתיחה למחזה העגום, מחזה המתרחש לעתים קרובות למדי במקומותינו. בני הנעורים דמם לוהט והם מרחיקים־לכת במגעיהם.

מערכה א' מתרחשת בתוך תפאורת בית־המשפט.

העלמה היהודיה מתלוננת במשטרה, כי בני אנס אותה תוך שימוש בכוח ובאיומים, והעניין מובא לבית־דין, להכרעת השופט.

אנס או לא אנס, זו השאלה. בחקירה, במשטרה ובבית־המשפט, עומד בני על דעתו בנחרצות ובתוקף: לא היו דברים מעולם. פחד הוריה הדתיים נפל על אהובת לבו. אין כל שחר להאשמה על אונס, שימוש בכוח ובאיומים. כל שנטל בני היה בהסכמתה המלאה של העלמה.

היו לילות נפלאים ואהבתם פרחה. לעתים היו מבלים על החול, לחוף הים, מאזינים לרחש הגלים, ולעתים היו מתגפפים על הגבעות, בינות לשיחים, כאשר שמים משמשים להם אפריון החופה, וירח מלא־מציף־אותם באורה.

לפתע הנחיתה המהלומה: התברר שבני אינו בדיוק בני, ובתיה (שם בדוי) רואה איך שמגדל חלומותיה מתמוטט לעיניה ומתנפץ לרסיסים. כן, היא היתה כרוכה אחריו ואהבה אותו בלב שלם, עד שנודע לה, ובאקראי נודע לה, שבני אינו בני אלא אחמד (שם בדוי), ערבי העובד באחת המסעדות בעיר תל־אביב.

בדיוק באותה עת תובעים הורי בתיה לראות את החתן המיועד. הן לא יתכן שבת ישראל כשרה, היוצאת מדי ערב בערב לבלות עם אותו בני, לא תזמן את אהוב לבה, נאמר, לארוחת ערב, לטעום ממאכלי האם. אגב, לחתן המיועד אין כל מקום לדאגה: האוכל שיוגש יהיה ערב לחך וכשר למהדרין ובשעת הארוחה התגיגית יוכלו ההורים המודאגים לתהות על קנקנו של בני, מי הוריו ומה עיסוקם, וכמה בני עומד, ואם אמנם כוונותיו רציניות ומכובדות, לבל יהיה מקום להולכי רכיל ולפושקי שפתיים מרושעות. אל נפתח פה לשטן, אך כבר שמענו וגם קראנו בעתון, על נערות שלא הגיעו עדיין לפרקן וכבר הביאו ילדים. ספה! ספה! אוי לאותה בושה.

שואל השופט ממרומי דוכנו: „מדוע סיפרת ששמך בני ולא אחמד?" מה ישיב הגבר הערבי, היושב על ספסל הנאשמים, לשופט הנכבד, המאשימו למעשה בהתחזות לאדם אחר? האם ישיב שאחמד חושש מבזיון ומהשפלה? שהוא חרד שמבטי עלמה חמים ומלבבים ייהפכו בבת־ראש לאדישות ואולי גם למשטמה ולעויינות גלויה? שאם יאמר ששמו אחמד ישקיעו ראש מייד בביב שופכין, אך שמהוקסם בני הופך אותו מייד לעלם חמודות, לנסיך?

– „ידעתי, כן", משיב אחמד לשופט, „ידעתי, מתוך הנסיון שלי בתל־אביב, שאם אציג עצמי לפני בתיה כערבי, אין לי כל סיכוי אצלה. הכל אבוד־לא־יכולתי לאבד אותה, כבוד השופט. אני אהבתי אותה, וגם עכשיו, למרות הכל, אני אוהב אותה. מה אני אשם ששני העמים שלנו אויבים זה לזה?"

– „ולא חששת מרגע האמת? הרי אי־אפשר למשוך התחזות כזאת לאורך הזמן".

– „כשאוהבים, מאמינים שיהיה טוב", ממלמל אחמד, „זה מה שאני חשבתי".

– „ובעניין האונס?"

אחמד מבהיר שלא היה כל מקום לאונס, מאחר שהכל נעשה בהסכמתה המלאה של בתיה. הוא נשבע בכל היקר לו, שהוא אומר אמת ורק אמת ואת כל האמת.

– „זה נכון שהבטחת לה נשואים?"

– „אדוני, כאשר מתחבקים ומתנשקים ואוהבים מוכנים להבטיח את תכלת השמים, כבודו?"

הדיונים מתארכים ומתארכים, עד שלבסוף קובע בית־הדין שלא היתה עילה להאשמה באונס, וכל שנתרחש היה בהסכמתה המלאה של עלמת החן. אחמד יוצא זכאי.

ההורים, שחרב עליהם עולמם, יוצאים כפופים ושחוחי־קומה מבית־המשפט, כאילו נשאו משא כבד על כתפיהם, ובתם נגררת אחריהם. יש לה רק בית אחד ללכת אליו, בית הוריה, והיא תמיד שם, במשך שנים רבות, מול מבטי תוכחה [illegible]

אבא יגנח ויאמר: „רק זה היה חסר לנו: בושה בושה וכלימה: אני מתבייש ללכת לבית־הכנסת שלי. נישואי תערובת, זה בדיוק מה שחסר לנו! לא שמעת ששליש העם היהודי נכחד בשואה באירופה? ולא שמעת שנשים וגברים נושרים מעמנו בנישואי תערובת? אנו הולכים ומתמעטים. מצאה לה דווקא ערבי, איזה אוסרה: בושה בושה וכלימה: בושה! אין די בעיות הצרות והמצוקות בחיי נישואים רגילים, של בני אותו עם ואותה אמונה? הלא גם כאן, בישראל, שליש הזוגות הנשואים מתגרשים עוד בשנה הראשונה שלהם?"

– „אבא, התאהבתי בגבר יהודי ששמו בני", מלחשת הבת.

– „אחמד?"

– „בני!" מטיחה הבת בזעקה צרודה ועייפה לעבר האב.

– „ולא הרגשת ולא הבחנת שהוא ערבי המתחזה ליהודי?" – שואל האב, אולי בפעם האלף, מכמיר רחמים על עצמו – „איפה היה השכל שלך איפה?"

אהבה יש בעולם – כתב המשורר.

אחמד־בני יחזור להדיח כלים, לשטוף רצפות ולישון בלילה במחסן המסעדה המצחין, עם העכברושים.

מתכון לצמיחה

מאת דני צדקוני

אם תהיה צמיחה, תהיה לאשדוד „סיטי", ואם תהיה לה „סיטי", יקרו בה – אולי – דברים טובים

בשנה הבאה ימלאו לאשדוד שלושים שנה. אשדוד, שהוקמה על־ידי עולים חדשים, יכלה להיות אבן־שואבת לרבבות עולים, אבל ראשיה לא גילו די דינאמיות, ופיתוחה הוקפא. עוד לפני המהפך הגדול, רק בתי־כנסת אחרים הוסיפו לגדול בה, וקריות של חסידי גור ובעלז וחצרות אדמו"רים אחרות עלו כפורוזות, עד ששינו את הרכבה הדימוגראפי. מכיוון שלא התפתחה, נפלטו ממנה בני המקום. במקומם באו אברכים ותלמידי כוללים מבני־ברק ומירושלים, שזכו להטבות נדיבות במפעל השיכון החרדי.

בגלל תקרית שקרתה לליכוד בבחירות לעיריה לפני שנתיים, עלה לכס ראש העיר, אחרי שנים רבות, איש מטעם המערך, אריה אזולאי. מוקדם עדיין לשפוט אם שיטת הניהול שלו – הערפת הצאקוד על־פני המיקוד – זוכה לאהדת הבוחרים. נכון, לאזולאי יש אובססיה מסויימת לעסוק גם בקטנות, ויש לו בעיה קשה של תקשורת, במיוחד עם בני עדתו יוצאי מארוקו, שלא מפרגנים לו.

בשאפתנותו הרבה להתחיל תקופה חדשה בניהול העיר ותקופה חדשה בפיתוחה, אזולאי הציע אשתקד לשר הכלכלה והתכנון גד יעקבי להקים צוות־היגוי משותף לממשלה ולעיריה, שיבדוק את התשתית הכלכלית של העיר, וימליץ על דרכים למימוש פוטנציאל הפיתוח שלה. לדברי אהוד גרא, מנכ"ל משרד הכלכלה והתכנון, אשדוד תוכל להיות דגם לתכנון חידוש הצמיחה הכלכלית.

לתפקיד ראש הצוות מונו הגיאוגרף ומתכנן הערים יגאל ברזילי ממשרד הכלכלה, וראש העיריה אזולאי. בנציגים בצוות מינה משרד הפנים את מנהל היחידה לענייני ירושלים, אפרים שילה, ואת מנהל מחלקת הפרוגרמות מאיר גירון. עוד כולל הצוות את אברהם ששון, הממונה על אזורי הפיתוח במשרד התעשיה והמסחר, מנהל המחלקה למימון השקעות במשרד התיירות אלי שובל, מנהל מחוז ירושלים במינהל מקרקעי ישראל יהודה זיו, המפקח על התעבורה במחוז זה מיכאל נקמן, ד"ר אילן מעוז ממשרד האנרגיה ודוד פירוקר ממשרד הכלכלה. בימים אלה סיים הצוות את עבודתו ומסר את הדו"ח שלו לשר הכלכלה והתכנון גד יעקבי. השר אומר שהדו"ח יכול לשמש דגם למה שצריך להעשות כדי לחדש את הצמיחה הכלכלית במשק.

תחום־השיפוט של אשדוד הוא מן הגדולים בארץ, כ־50 קמ"ר. המדובר ברצועה באורך של כ־12 ק"מ, וברוחב משתנה של 4 עד 6 ק"מ. רק מקצת משטח זה נוצל עד כה, ולאשדוד יש מה שלערים אחרות לאורך החוף אין – פוטנציאל פיתוח עצום. תוכנית־המתאר של העיר, המונה עתה 75,000 נפש, מיועדת לאוכלוסיה של 350,000.

בהיותה עיר חדשה, תוכננה אשדוד תוך הפרדה בין אזורי המגורים שלה, המחולקים לרבעים, ובין אזורי התעשיה. היהלום שבכתר צריכה להיות ה„סיטי", שתשתרע על שטח של כ־1420 דונם במרכז העיר, והם תשלובת של בנייני משרדים ומוסדות־ציבור, מרכזים מסחריים, מרכזי בידור ותרבות ובתי־מלון. כדי שה„סיטי" לא תפסיק לחיות בתום שעות העסקים, היא תוקף ב־7000 יחידות־מגורים. היקף ההשקעה ב„סיטי" מוערך ב־45 מיליון דולר.

בתוכנית־המתאר מוקצים לתעשיה ולנמל שטחים בגודל כ־20,000 דונם. יוצא מזה, שלעיר מלאי של קרקע תעשייתית, שתשתיתה כבר פותחה, והיא זמינה וזולה (כ־20,000 דולאר הדונם). הצוות ממליץ, והשר יעקבי סומך ידו על ההמלצה, להעניק לאשדוד, לתקופת־ביניים, מעמד של איזור פיתוח בתחום התעשיה, כדי שמשאבים אלה ינוצלו על־ידי יזמים.

אריה אזולאי. תכנית פיתוח עירונית־ממשלתית

מקימיה של אשדוד יעדו לה, בשלהי שנות ה־50, עתיד של עיר תעשיה וספנות. עכשיו, שחופי ישראל התקצרו, יהיה זה בזבוז משווע לא לנצל פוטנציאל תיירותי כמו זה הנמצא למרגלות רכס החוף של אשדוד. העיריה החדשה כבר גיבשה תוכנית־אב לתיירות – הכוללת מארינה, בתי־מלון ברמות שונות ומרכזי בידור ונופש. המדובר בהשקעה של כ־50 מיליון דולר, שמקורותיה יהיו, כמובן, יזמים פרטיים ולא ממשלתיים. כדי לעודד את פיתוח התיירות באשדוד, שמצבה העכשווי בתחום זה הוא עלוב למדי, ממליץ צוות־ההיגוי להעניק לעיר מעמד של איזור פיתוח א' בתחום התיירות.

הנמל, שנתן סיבה חשובה להקמת העיר, הוא גם היום גורם מרכזי וחשוב בכלכלתה. 1278 עובדיו מהווים 10 אחוזים מכלל המועסקים בענפי התעשיה השונים באשדוד. שינוע הפתח בנמל יתרום גם הוא את תרומתו לתעסוקה ולכלכלה של העיר. צוות־ההיגוי ממליץ גם להקים מסוף־נוסעים מסודר בנמל, שישמש את 150,000 הנוסעים העוברים בו מדי שנה. כן ממליץ הצוות לשנות את המצב המוזר, שהנמל אינו כלול בתחום השיפוט העירוני, אינו משלם מסים לעיריה ואינו כפוף לחוקי־העזר שלה.

שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי משוכנע, שאפשר לגייס את האמצעים הנחוצים למימוש המלצות הצוות שלא מתקציב המדינה.

ארץ חמדה / צבי אילן

לכו אל הפרחים

בזכות האביב המוקדם יש פריחה בשפע בחולות, בגבעות, בהרים. הפריחה תימשך עוד שבועיים־שלושה. חבל להפסיד אפילו יום. האירוסים למיניהם כבר פורחים, או יפרחו ממש בימים הקרובים, בחולות החוף (נתניה, נחל פולג, בית עובד, נס־ציונה), בהרי הגליל התחתון ובנגב: נרקיסים, רקפות, כלניות, תורמוסים, סחלבים, נוריות פורחים בגבעות בשפלה, בהרי יהודה, בכרמל, בגלבוע. חלק מכל זה עוד ישאר באפריל, אך יפה שעה אחת קודם (יש מדריך לטיולי פריחה, של א. רבין וא. יצחקי, ויש בו חומר ממצה על כל הפרחים, בכל המקומות, כל חודשי השנה).

כורי זיפזיף בחוף מגדל, 1926

גילוי הסירה העתיקה בחוף גינוסר־מגדל עורר הד רב בארץ. בין – השאר פנה אלי קורא „דבר" ותיק, שלמה גוטליץ, שחשב תחילה שהסירה איננה אלא סירה טעונה זפזיף ששקעה במקום בדורותינו. גוטליץ השתייך בזמנו ל„קבוצת דייגי מגדל", שנקראה בשם קבוצת הדייגים דגניה א' „ועסקה בכריית זפזיף ובהובלתו אל מחוץ למגדל ב־1926. בין־השאר הובילו זפזיף לבניית בתי קבוצת כנרת במקומה החדש.

חוף מגדל היה גם המקום היחיד שערבים הובילו ממנו זפזיף, להקמת מבנים גדולים בטבריה, למשל. הוא זוכר שהיתה גם „קבוצת יפה", שהובילה זפזיף, וקבוצה של השומר־הצעיר, ששניים מאנשיה טבעו בכנרת בעת עבודתם.

זו הזדמנות טובה לשמוע מותיק על פרנסתן של קבוצות חלוציות בשנות העשרים, אך הסירה, לפי בנייתה ולפי הממצאים הקשורים בה, היא עתיקה. עד כמה עתיקה – זאת יגלו הבדיקות המעבדתיות.

חפירות

ראשיתה של נתניה באום־ח'אלד, כפר ערבי על גבעת ישוב עתיק, כיום במזרח נתניה. בין־היתר יש שם מבנה עתיק שנחשב, בדרך־כלל, כמצודה צלבנית, והמקום זוהה כקאזל לומברדי, יישוב צלבני. לאחרונה חופר במבנה יוסף פורת, ארכיאולוג המחוז באגף העתיקות, עם מתנדבי „תור ועלה" של הסוכנות. עד כה לא נתגלה שם שום ממצא צלבני, רק עות'מאני. אפשר שימצא שריד מתקופה קודמת, ממלוכית, אך לפי המצב כיום נראה לפורת, שמדובר בח'אן עות'מאני שישב על דרך החוף. השאלה אם היה גם שלב צלבני במקום, תתברר אולי בהמשך החפירה.

בצפון הר גריזים נחשף בחפירות של יצחק מגן, קמ"ט ארכיאולוגיה ביהודה ושומרון, תנור אבנים גדול. בעתון „ארכ", של השומרונים, מובאת הסברה שזה אחד מתנורי זבח־פסח העתיקים של השומרונים. מספרם בעת ההיא היה עצום ורב והם נזקקו לתנורים רבים כשעלו להר בפסח.

באחד המדורים הקודמים נמסר על החפירות בתוך חצר המפעל בשדרות, שבהן נתגלתה החומה הדרומית של קיסריה הביזאנטית. לאחר החפירות כוסה רוב השטח, ומעל חלק מהחומה תותקן דרך גישה, אפשר יהיה לרדת בה ולראות את החומה.

מהפכת מיחזור

חברת „אמניר", (עם השירות לשמירת איכות הסביבה, המועצות המקומיות בקריית־טבעון ובפרדס־חנה ומתנ"ס פרדס־חנה, הקימו בשני יישובים אלה מרכזים לאיסוף פסולת ביתית, דוגמת מרכזי מיחזור בארה"ב. במרכזים מוצבים מיכלים לנייר, לקרטון, לזכוכית ולפלסטיק. המועצות קראו לתושבים להביא את החומרים למרכזים ולהכניסם למיכלים המתאימים, במקום להשליכם לאשפה. כך מקווים להקטין את הוצאות הרשויות לפינוי אשפה ולהעביר לתעשיה חומרי־גלם, תחליף לחומרים מיובאים.

„אמניר" מתכננת לבצע עוד ניסוי בכמה יישובים. התושבים יתבקשו להפריד בביתם את האשפה ולרכז את החומרים בשקיות נפרדות. את האשפה יאספו בשקיות גדולות ולא בפחים, וגם זה ישפר את איכות הסביבה.

אירוס הארגמן. האביב הגיע

דיונים בשרשרת

בשבוע שעבר התקיים באוניברסיטת תל־אביב הקונגרס הארכיאולוגי ה־12, ששולב בו השנה יום העיון השנתי לזכרו של פרופסור יוחנן אהרוני. שלא כבקונגרסים רגילים, המוקדשים כולם לגילויים ולחידושי מחקר ארכיאולוגי, היו הפעם כמה מושבים שמוקדו בנושאים מסויימים ושמרצים שונים, מומחים בתחומם, הוזמנו לשאת בהם את דבריהם. הם התעכבו, בין היתר על חידושי המחקר האחרונים בתחומם. הנושא העיקרי היה פולחן ואמנות בתקופות השונות. מושבים מיוחדים הוקדשו לחידושי מחקר של בתי־הכנסת הקדומים, המקדשים והכנסיות.

שני מושבים הוקדשו לחידושים במחקר הארכיאולוגי ודנו בהם על ממצאים מכל חלקי הארץ. המושבים האחרונים הוקדשו לדיון בארכיאולוגיה האזורית. הסקרים והמחקר האזורי תופסים עתה מקום חשוב במחקר הכללי, והדיון נתן ביטוי לדרך מחקר זו. במושבים שבהם השתתפתי התרשמתי, שהבעיה העיקרית בקונגרס היתה חוסר זמן. מרצים נדרשו לרוב לקצר ולסיים. כמה מהם הסכימו לוותר על הרצאותיהם, ובמקרים רבים לא היה כלל מקום לדיון. והרי הדיון הוא תמצית הקונגרס. בדיון אפשר ללמוד זה מזה, לחלוק מחשבות ונסיון, להבהיר, לערער ולהאיר. אולי מקום לחזור למה שהיה בקונגרסים קודמים: עבודה בסקציות, לפי נושאים ותקופות. כך יהיה יותר זמן, ואפשר יהיה לקיים דיון בקבוצות קטנות, המעוניינות בנושא ובתקופה מסויימים.

„קתדרה" לספרים

החוברת ה־38 של „קתדרה", לתולדות ארץ־ישראל וישובה, שמוציא מכון יד בן־צבי מכילה כמה מאמרים על הצלמים והצילומים הראשונים של ארץ־ישראל, ועל האנגלי אוהב־ציון האבב. כן פורסם בה מאמר על הסגנון הים־תיכוני במוסיקה הישראלית.

מאמר שיש לו השלכות על חקר המסורת היהודית הוא זה של יוסף פטריק – איסור פסל ותמונה בקרב הנבטים. מעניין לראות שגם שכנינו, אלה ממזרח, נמנעו מעשיית דמויות ביצירותיהם האמנותיות. זה המשך למאמר קודם של המחבר באותו נושא, שהתפרסם בחוברת קודמת.

מדור „הארות והערות" מכיל חמש יחידות, והוא מעיד שמאמרי „קתדרה" נקראים היטב ושאנשים מוצאים לנכון להעיר הערות על החומר המתפרסם, להוסיף מידע ולהתווכח. חשוב לציין ש„קתדרה" (כל חוברת מחזיקה יותר מ־200 עמודים, בהם מאמרים ואיורים רבים) יוצאת תמיד בזמן, בלי פיגור. העורכים הם ישראל ברטל, אמנון כהן ויורם צפריר. מרכז המערכת – ד"ר שלום אילתי.

אודים מוצלים

החוקר הוותיק פרופסור אביגד ממשיך לפרסם פרסומים חדשים ורבי־ערך. עתה הופיע, בהוצאת החברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה, ספרו „בולות עבריות מימי ירמיהו", מאוספי יואב ששון ומוזיאון ישראל.

אלה היו 255 (!) גושי טין זעירים, שהוצמדו אל חבל או אל חוט שנקשר סביב מגילת פפירוס, גלולה או מקופלת, שעליהם חתמו כותבי התעודות או האגרות. בסך הכל היו כ־200 חותמות. היה זה כנראה ארכיון ציבורי, שתעודותיו נתבלו, אך שמות החותמים נותרו בבולות, מהם בעלי תפקידים חשובים, מנכבדי השרים של מלכי יהודה: שני שרים בדרגת „אשר על הבית", שניים בעלי תואר „עבד המלך", שלושה „בני מלך", „שר העיר" – ודאי הממונה על ירושלים – ו„סופר" אחד.

אולי הממצא החשוב ביותר הן שתי הבולות שבהן נזכרים אנשים הידועים מהמקרא. האחת היא של ברכיהו בן נריהו הסופר, שאביגד מזהה אותו עם ברוך בן נריה, ידידו של ירמיהו שבגלל הצרות שעשה, ציווה המלך יהויקים על ירחמאל בן המלך לתפשו (ירמיהו ל"ו, כ"ו). מתברר שבין הבולות יש גם אחת של ירחמאל בן המלך! בעקבות שתי הבולות הללו תיארך אביגד את כל האוסף החשוב הזה.

כל טביעה מובאת בצילום ובציור, ולידם דברי הסבר.

פגיעה גלויה

אני פונה בזה לאלוף החדש יצחק מרדכי, ראש מחלקת ההדרכה בצבא, בבעייה לארגונה, אך היא מטרידה את המטיילים ואת אנשי ידיעת־הארץ: יחידות צבא רבות מסמנות על בארות, בורות, קברי שייח' ועל שרידים ארכיאולוגים שונים סימנים בולטים בצבעים. אלה הם סימונים לחיילים, המקיימים מסעי תלויות וניווט; כל יחידה רושמת את הסימונים שלה. במקום אחד אפשר למצוא עשרה סימנים. זו פגיעה בנוף ובאתרים היסטוריים.

הרי עצם קיום המסעות החיוניים הללו מרחיב את הכרת הארץ של החיילים. אם כך, רצוי שהחיילים לא יתחנכו על פגיעה בעצמים, בנוף. תמצא מחלקת ההדרכה שיטה של סימון אחיד, חד־פעמי; תורה למי מותר להציב סימון ומי חייב להסירו. בד בבד מן הדין לנקות את הסימונים שכבר הוטבעו בכל חלקי הארץ. אשמח לשמוע מה דעת האלוף בנדון.

סירת זפזיף. לא את השרידים שלה מצאו בכנרת.

האנס מכלא באר־שבע נורה ונתפס; החשוד ברצח הצורף בבירה – ברח!

מאת אוריאל בן־עמי, ואמיר רוזנבליט, סופרי „דבר"

אהמד מוסא אמון, בן 23, מצור בהיר, החשוד ברצח הצורף דוד אברהם נמלט ביום ו' ממעצר בירושלים וטרם נלכד. בבאר־שבע נתפס ביום ו' האסיר סאלם סעיד אבו־סולוב, שברח מהכלא לפני כשלושה שבועות. הוא נפצע מירויות השוטרים בעת לכידתו.

במשטרת ירושלים בודקים עתה את נסיבות בריחתו, וככל הנראה, יוסקו מסקנות נגד בעלי תפקידים.

בחודשים האחרונים ברחו כמה עצורים מבית המעצר במשטרת ירושלים, ובאחד המקרים ברחו שישה עצירים יחד. גורמים בכירים ממשטרת ישראל הביעו מורת־רוח על הנעשה בבית המעצר בירושלים ועל אוזלת־ידם של האחראים.

ביום ו' האחרון הוצא אחמד אמון מתאו בבית־המעצר במשטרת הקישלה בעיר העתיקה, והובא לפגישה עם סניגורו. הוא לא נכבל באזיקים, בניגוד להוראות, והוא ניצל את ההזדמנות וברח.

נתפס האסיר שברח בבאר־שבע

24 ימים אחרי שברח מכלא באר־שבע נלכד ביום ו' באיזור התעשייה בבירת הנגב האסיר סאלם סעיד אברסולוב, המרצה 22 שנות מאסר על תשע עבירות שונות, ובהן אונס בנסיבות מחמירות, פריצות וגניבות. בעת לכידתו נפצע האסיר מירויות השוטרים.

אברסולוב, בן 32 נשלח לכלא באר־שבע בשנת 1982, לאחר שהורשע בשורת עבירות מין באיזור רחובות, אשדוד וגדרה ובהן אונס אכזרי של טרמפיסטית באיומי סכין ובמכות.

כ־18 בפברואר בשעות הערב הצמיד אברסולוב סולם מאולתר אל החומה הפנימית של כלא באר־שבע, טיפס עליו, וקפץ למטה מגובה של 7 מטרים וברח.

בשלושת השבועות האחרונים ערכה משטרת מרחב הנגב מצוד נרחב אחר האסיר הבורח. במסיבת עתונאים שכונסה בערב שבת, סיפר קצין המודיעין לענייני מיעוטים של משטרת מרחב הנגב, פקד יעקב יעקב פיטוסי, כי ביום ו' התקבלה ידיעה על המצאותו של אדם חשוד באזור התעשייה בבאר־שבע. „יצאתי למקום עם כמה שוטרים מהיחידה המרכזית. סמוך לשעה 18.15 איתרנו את מקום המחבוא, לאחר שגילינו חור בגדר המקיפה את אחד המבנים. פרצנו למבנה, וכשזיהינו את האסיר קראנו לעברו: 'עצור או שאנחנו יורים!' לאחר שהאסיר לא שעה לקריאתנו והחל להימלט מהמקום, ראש צוות הבילוש, רס"ר חיים ביבי, ירה לעברו בפלג גופו התחתון. האסיר נפצע במותנו ונפל מתבוסס בדמו".

אברסולוב הועבר לטיפול רפואי בבית־החולים „סורוקה" בבאר־שבע. משם נמסר, כי הוא הגיע במצב קשה, עם פצעי ירייה בבטן, שגרמו לקרעים במעיו. בערב שבת הוא נותח, ומצבו הוטב.

מפקד משטרת מרחב הנגב, נצ"ב בן־איון, אישר אתמול בתשובה לשאלה, כי לאחר שנמלט מהכלא קיבל האסיר סיוע מבני משפחתו משבט סולוב, המתגוררים באיזור דימונה.

רקע • רקע • רקע • רקע • רקע • רקע

מנהל כלא באר־שבע הוחלף; מזהירים מהתדרדרות הבטחון

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

מנהל כלא באר־שבע, גונדר־משנה מיכאל בן־שחר, הוחלף ביום ו' והתמנה לתפקיד בכיר בנציבות שירות בתי־הסוהר. במקומו מונה סגן־גונדר מרצ'ל לייבל, ששימש עד כה סגן מנהל מחנה „מעשיהו".

מקורות בכירים בשירות בתי הסוהר אמרו אתמול, כי להחלפת המנהל אין כל קשר לשורת האירועים החריגים, שהיו בחודשים האחרונים בכלא באר־שבע. שתי ועדות חקירה, שמונו כדי לבדוק את האירועים הללו, עדיין עוסקות במלאכתן ועד כה לא הגישו את מסקנותיהן.

מקורות בכירים במשטרה הוחרדו באחרונה מפני אפשרות של הידרדרות מצב הבטחון בכלא באר־שבע, הנחשב לאחד מבתי־הסוהר השמורים ביותר במדינה. המקורות ציינו, כי בתוך כחודשיים אירעו בבית־הסוהר שני מקרי רצח, כמה מקרים של דקירות אסירים, פיצוץ מטען חומר־נפץ שגרם לפציעת סוהר ולאחרונה – בריחתו הנועזת של האסיר סעיד אברסולוב.

אותם מקורות טוענים, בין היתר, כי במקרים אחרים נמנעו שלטונות הכלא מלדווח על אירועים פליליים שהתרחשו בתחומו.

דובר שירות בתי הסוהר, סגן־גונדר שמעון מלכה, אמר אתמול בתגובה: „אותם מקורות אנונימיים שמו לעצמם מטרה לפגוע בשירות בתי־הסוהר. הטכניקה הזו היא זולה, מוכרת ומיושנת, ואין טעם להכביר עליה מילים. אין המקורות הללו מייצגים את עמדתה הכוללת של משטרת ישראל".

300,000 דולאר למניעת שיתוקן של תנועות הנוער

שר החינוך התרבות יצחק נבון אישר הקצבה מיוחדת של כ־300,000 דולאר לתנועות הנוער כדי למנוע את שיתוקן והתמוטטותן, בשל גרעון של כמיליון דולאר שצברו בשנים האחרונות.

השר הודיע על ההקצבה המיוחדת לאחר שקיים שתי פגישות עם ראשי מועצת תנועות הנוער בישראל, בהשתתפות מנהל אגף הנוער במשרד החינוך, עודד כהן ואנשי אגף התקציבים במשרד.

בארץ פועלות כיום 13 תנועות נוער, מהן 11 תנועות ציוניות. פעילים בהן כרבע מיליון בני נוער בכ־1,000 סניפים. כ־300 סניפים מתוכם נמצאים בישובי פיתוח ובמוקדי מצוקה, והפעילות שם התרחבה מאוד בשנים האחרונות. במסלולי ההגשמה של התנועות נמצאים כיום כ־250 גרעיני נח"ל.

ראשי תנועות הנוער סיפרו לנבון, כי בשנים האחרונות, עקב האינפלציה והקטנת התקציב בשל הקיצוצים, נקלעו לגרעונות המאיימים לצמצם ואף לשתק את עבודתן החינוכית. כסיבות לגרעונות מנו ראשי התנועות לא רק את האינפלציה, אלא גם את הקיצוץ הדראסטי בהשתתפות התנועות הקיבוציות (התק"ם) בתקציבי התנועות, את ביטול השתתפות המפלגות, את הקטנת השתתפות ההסתדרות ועוד.

המשטרה תפתח שורותיה לפני צעירים ערבים

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

משטרת ישראל החליטה לאחרונה לפתוח את שורותיה בפני צעירים ערבים.

ההחלטה התקבלה בעקבות יוזמתו של יועץ שר המשטרה לענייני מיעוטים, חנא חדאד, שהיה בעבר קצין חקירות במשטרה. מאז שנתמנה לתפקידו החל חדאד לפעול אצל שר המשטרה וגורמים ממשלתיים כדי לבטל החלטה קודמת, שלפיה יגויסו למשטרה רק יוצאי צה"ל.

שר המשטרה מינה לפני כחצי שנה ועדה לבדיקת הנושא, וזו המליצה לגייס למשטרה צעירים ערבים.

מדרחוב בנחלת בנימין בתל־אביב – מיום ג' בבוקר

החל מיום ג', 18.3.86, בשעה 9.00 בבוקר, ייסגר רחוב נחלת בנימין לתנועת כלי־רכב וייהפך למדרחוב. במקום תותר פריקה וטעינה בין השעות 2.00 – 9.00 בבוקר, ו־14.30 – 16.00 אחר־הצהרים.

בצעד זה הופכת עיריית תל־אביב את רחוב נחלת בנימין ל„טיילת של מרכז תל־אביב". לאיזור נחלת בנימין מגיעים כל יום כ־60,000 הולכי רגל, המדרחוב יתן להם מקום למנוחה במרכז העיר. סגירת הרחוב, המשמש גם עורק תנועה לכיוון מגדל שלום, תביא להרגלים חדשים של הנהגים בעיר, והם יצטרכו להגיע לאיזור מגדל שלום בנתיבים חלופיים.

עיריית בתל־אביב–יפו מבקשת להדגיש באוזני הנהגים, כי רחוב נחלת בנימין מפסיק להיות נתיב מעבר לאיזור מגדל שלום. נהגים הבאים מרחוב המלך ג'ורג' מתבקשים להימנע מלהגיע לכיכר מגן דוד (שוק הכרמל) ולפנות כבר בצומת המלך ג'ורג'־בוגרשוב־שדרות בן־ציון (ליד קולנוע „מקסים"), לכיוון הרצוי להם על פי השילוט החדש המותקן שם.

חילוקי דעות בוועדה להפעלת שעון הקיץ

(ע.) – חברי הוועדה הציבורית הבודקת את הפעלת שעון הקיץ בישראל חלוקים בדעותיהם, ונראה כי ההמלצה שתוגש בעוד כמה ימים לשר הפנים לא תהיה פה אחד.

בסוף השבוע שעבר הגיש לוועדה את המלצותיו חבר הוועדה משה עמירב, מי שהיה עד לאחרונה מנהל המינהל לבטיחות בדרכים. הוא סבור, כי הפעלת שעון קיץ תמנע תאונות ותחסוך בחיי אדם. לדבריו, אם יופעל שעון הקיץ ב־1 באפריל ייחסכו בקיץ חייהם של עשרה אנשים בתאונות דרכים, תימנע פציעתם של עוד 190, והחסכון למשק יסתכם ב־2 מיליארד שקל.

המלצותיו של עמירב מתבססות על מחקר שנערך בכנס בנושא זה ואשר ממנו עולה, כי הפעלת שעון הקיץ בשנתיים האחרונות הביאה לצמצום של 3 אחוזים במספר תאונות הדרכים בעונת הקיץ לעומת עונות הקיץ 82־83.

בשל כך ממליץ עמירב לשר פרץ, שיקבל לידיו את המלצת הוועדה להקדים את הפעלת שעון הקיץ כבר לראשית אפריל. לדבריו, ההסכון בחיי אדם חשוב יותר מן החסכון באנרגיה, והוא זה שצריך להיות השיקול שינחה את השר בהכרעתו הסופית.

דתיים בחיפה יפנו לבג"צ נגד הפעלת הרכבל בשבת

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

אנשי ציבור מהחוגים הדתיים בחיפה יעתרו לבג"צ נגד הפעלת הרכבל בשבתות ובחגים – על כך נודע בסוף השבוע בשיחה עם הרב שאר־ישוב כהן, רבה האשכנזי הראשי של חיפה.

העותרים יבקשו למנוע את מסירתו של הרכבל לחברה פרטית לפני שתתחייב לשמור על חוקי־העזר העירוניים, האוסרים הפעלת כלי תחבורה ציבוריים בשבתות ובחגים.

החוגים החרדיים בעיר טוענים, כי הכוונה להפעיל את הרכבל על־ידי לאי־יהודי היא בבחינת אחיזת עיניים, והעירייה כגוף ציבורי אינה יכולה, לדעתם, להסתמך על שותף לא־יהודי, אשר למעשה אין לו שליטה בחברה, המורכבת ברובה מיהודים, ולהתיר לו לעבור על חוקי השבת.

מהעירייה נמסר בתגובה, כי תנאי הפעלתו של הרכבל ייקבעו על־ידי „חברת רכבל חיפה", שרכשה את הפרוייקט ואשר בין שותפיה גם לא־יהודי. היום תדון מועצת עיריית חיפה במכירתו ובדרכי הפעלתו של הרכבל.

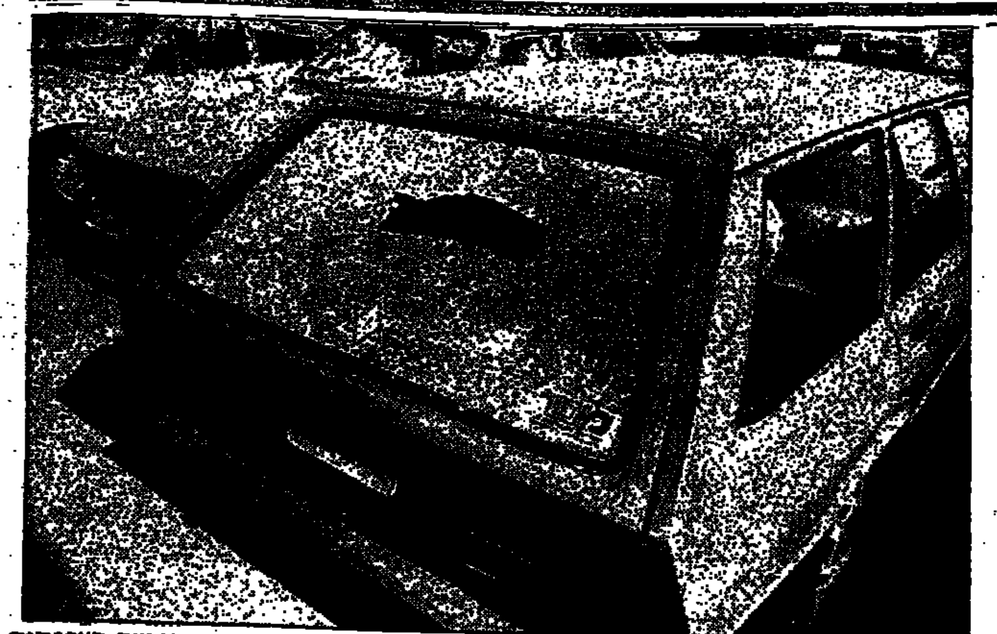

שמשותיהן של שבע מכוניות חונות נופצו בליל שבת בידי בריונים בשכונת הגבעה הצרפתית בירושלים. (צילום: יצחק הררי)

עתונאי הרדיו והטלוויזיה יחליטו היום על צעדיהם

מאת יעל ארמוני, סופרת „דבר" בירושלים

התחלמה בדבר צעדים העלולים לשבש את לוח המשדרים של הרדיו והטלוויזיה תיפול בכל הנראה היום, עם תום הארכה שהוועדה המקצועית של אגודת העתונאים בירושלים נתנה להנהלת רשות השידור בדבר תביעות שכר.

במהלך השבוע שעבר רנה הוועדה המקצועית בראשות שמעון טסלר עם הנהלת רשות השידור בדרישת העתונאים ברדיו ובטלוויזיה לתוספת של 6 אחוזים בשכרם, שההנהלה התחייבה לשלם לעובדים ובכך להשוות את שכרם לשכר העתונאים בעתונות הכתובה. הנהלת רשות השידור התחייבה כבר לפני זמן רב לבדוד את דרישתם של העובדים בבית־הדין לעבודה, אך עד עתה לא עשתה זאת.

מנהל אגף כוח־אדם ברשות השידור עמרם עמר אמר אמש ל„דבר", כי יתכן שהבוקר תפנה רשות השידור לבית־הדין לעבודה לבירור הנושא. שמעון טסלר מסר אתמול, כי העתונאים יחליטו היום אם לנקוט צעדים, לפי טיפולה של הנהלת רשות השידור בנושא.

בגליל ייאבקו נגד פיטורי 100 פועלי סו"ב האחרונים

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

מזכירות אגודת פועלי הבניין בצפת ובגליל החליטה בסוף השבוע שעבר לא לקבל את החלטת הנהלת „סולל בונה" לפטר כ־100 עובדים נוספים מהגליל במסגרת פעולות הייעול של החברה.

מזכיר האגודה יעקב טיילר מסר, כי פועלי „סולל בונה" בגליל מתארגנים עתה למאבק ציבורי ממושך נגד ההחלטה לפטר עובדים בגליל. לדבריו, פוטרו עד כה כ־280 פועלים של „סולל בונה" באיזור ונותרו בעבודה כ־100 בלבד.

„הדרישה לפטר עוד 100 פועלים היא טרגדיה למאה משפחות של פועלים ותיקים, בני חמישים ומעלה, שאין להם לאן לפנות", אמר טיילר. הוא תקף את ההסתדרות על־כך שאינה נאבקת למען פועלי „סולל בונה" כפי שנאבקה בשעתה למען עובדי המדינה.

153 מ„מספנות ישראל" לחופשת שבועיים מהבוקר

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

153 פועלים העובדים של „מספנות ישראל" ייצאו הבוקר לחופשה של שבועיים – שבוע על חשבון המפעל ושבוע על חשבונם. הסכם על כך הושג בין הנהלת המספנה זאב אלמוג לבין ועדי העובדים במפעל.

„מהבוקר תשפץ ההנהלה הסעה לפועלים במקום מועצת פועלי חיפה, שראשה בשבועות האחרונים להסעה ולכלכלת הפועלים. המועצה הסכימה לספק ארוחות לפועלים למשך שבוע נוסף.

כפי שנמסר, יתחיל היום מו"מ בין ההנהלה לבין מועצת הפועלים והוועדים על צמצום כוח־האדם במספנה.

סטודנטית התאבדה בירושלים

מאת סופר „דבר"

סטודנטית בת 26 התאבדה בליל שבת בדירתה בשכונת רמת אשכול בירושלים.

היא תלתה את עצמה על משקוף הדר האמבטיה בדירתה השכורה בלי שהשאירה כל מכתב.

במשטרת ירושלים נמסר, כי הצעירה סבלה באחרונה מדיכאון.

נעדר מרחובות נמצא מת בבאר

(ע) .– צעיר בן 24 מרחובות, שנעדר מבית הוריו זה שבוע ימים, מיכאל (מייקי) בראון, נמצא ביום ו' ללא רוח חיים בתוך באר עתיקה, במרחק כקילומטר אחד ממקום מגוריו ברחוב הדגנית בשכונת חבצלת ברחובות.

הודעה על היעדרו של בראון נמסרה ביום ו' לפני שבוע על־ידי הוריו, והם סיפרו כי בתקופה האחרונה סבל מדיכאון.

הגופה נתגלתה על־ידי כגן מפקד המשמר האזרחי ברחובות, חיים אברמוב, וצוות של משמר הגבול, שעסקו במשך כל השבוע בסריקות ובחיפושים אחריו. בחיפושים השתתפו גם מתנדבים מבית־ספר ומפעלי תעשייה.

הגופה חולצה מן הבאר בעזרת מכונית כיבוי־אש שהובאה למקום.

נער נעדר נמצא באילת

מאת שמואל תבור, סופר „דבר" באילת

ירון סוויסה, בן 15 וחצי, שנעדר זה שלושה חודשים, נמצא בסוף השבוע באילת.

הנער, שהיה באחריות המוסד לנוער בחיפה „אחוזת ילדים", שהה באילת כחודש ימים, ישן על החוף והתרועע עם נוודים.

הוא אותר על־ידי משטרת אילת כשהוא רעב ובלוכלך. ההודעה הועברה לתחנת משטרת חיפה, והנער נשלח למקלחת ולארוחת־ערב.

חתימת עובד על קבלת כל הפיצויים והתשלומים – היא מסמך חוקי וסופי

„כתב קבלה ושחרור", שנחתם על־ידי עובד בעת הפסקת עבודתו, המאשר כי החותם קיבל את כל הפיצויים והתשלומים המגיעים לו, הוא בגדר של מסמך חוקי וסופי – קבע ביום ו' השופט אליעזר כנפי, בפסק־דין עקרוני שניתן בבית־הדין האזורי לעבודה בחיפה.

תביעה עדרי מנהריה הגיש באמצעות עו"ד מנחם גושן תביעה לבית־הדין נגד מפעלי „מולר טקסטיל" (כיום קונצרן „דלתא גליל"). התובע טען, כי פרש מעבודתו לאחר 21 שנות עבודה, והמפעל שילם לו את כל הפיצויים החוקיים המגיעים לו וכן הוסיף פיצויים מוגדלים בגובה של עשרה חודשי משכורת. עם קבלת כל אלה חתם התובע על „כתב סילוק", שלפיו קיבל את כל המגיע לו והצהיר כי אין לו יותר תביעות נגד המפעל. למרות זאת הגיש התובע מאוחר יותר תביעה משפטית נגד המפעל, בטענה כי מנהל כוח־האדם במפעל הבטיח לו לפני חתימתו על המסמך, שאם פועלים אחרים יקבלו בעתיד פיצויים יותר גדולים משקיבל – יקבל גם הוא כמותם. כעבור כמה חודשים – טען התובע – פוטרו פועלים אחרים מהמפעל, ולטענתו, קיבלו אלה פיצויים בגובה של 240 אחוז. לפיכך ביקש התובע מבית־הדין לחייב את המפעל לשלם גם לו פיצויים מוגדלים כאלה.

השופט אליעזר כנפי דחה את התביעה, לאחר שלא שוכנע שאמנם הובטח לעובד שיקבל פיצויים נוספים. השופט ציין בפסק־הדין העקרוני, כי חתימה על כתב קבלה ושחרור היא חוקית ותופשת באופן סופי.

עם זאת ציין השופט, כי אם עובד טוען שטעה או הוטעה על־ידי מעבידו בחתימתו על ויתור, חובה על העובד לשגר למעבידו „הודעת ביטול" מיד כשנודע לו על הטעות ולהחזיר את הכספים שקיבל. זאת על מנת שהעובד יוכל לשוב ולתבוע את המגיע לו לטענתו.

בית־המשפט קבע, כי לא יתכן מצב משפטי שעובד נהנה משני העולמות גם יחד.

ההסת': שכר המינימום הקיים מרתיע מעבודה ומגביר את הפניות לקיצבה

יו"ר ועדת התעסוקה של ההסתדרות עליזה תמיר שיגרה מברקים לראש הממשלה שמעון פרס ולשר העבודה והרווחה משה קצב, בתביעה לפעול להקדמת חוק שכר מינימום לאלתר, נוכח העלייה הגדולה במספר מקבלי דמי הבטחת הכנסה, שבחודש פברואר 1986 בלבד הגיע מספרם ל־8,000.

הנתונים הרשמיים בדבר מקבלי דמי הבטחת הכנסה מורים, שבכל שנת 1982 קיבלו הבטחת הכנסה 8,000 דורשי עבודה: בשנת 1983 12,000 איש; בשנת 1984 17,000 איש; ובשנת 1985 22,000 איש.

בחודש פברואר 1986 קיבלו, כאמור, הבטחת הכנסה 8,000 איש, שרק מחציתם היו מובטלים והאחרים הם עובדים ששכרם נע בסביבות שכר המינימום ולכן הם זכאים להבטחת הכנסה. שכר המינימום הגיע במארס 1986 ל־316 ש"ח לחודש, ובמפעלי חברת העובדים עמד שכר המינימום על 351 ש"ח לחודש.

הנתונים לגבי השלמת הכנסה, הנכונים לינואר 1986 הם, שמשפחת יחיד המשתכר פחות מ־222.75 ש"ח נטו לחודש זכאי להבטחת הכנסה; למשפחה בת שתי נפשות הסכום המינימאלי הוא 356.4 ש"ח; למשפחה בת שלש נפשות הסכום המינימאלי הוא 472.23 ש"ח; למשפחה בת ארבע נפשות 570.24 ש"ח; ולמשפחה בת חמש נפשות 668.25 ש"ח. המדובר הוא בהכנסות נטו.

עליזה תמיר מציינת גם, שבעיירה נתיבות, לדוגמה, הודיעו 50 אחוז מהמובטלים, שאינם מוכנים לעבוד במפעל „שטיחי כרמל" בעיירה, השייך ליו"ר ועדת הכספים של הכנסת אברהם שפירא, בשל המשכורות הנמוכות הנהוגות במפעל זה, המחייבות אותם לבקש השלמת הכנסה.

ישנם מעסיקים בלתי־מאורגנים, המשלמים משכורות הנמוכות בהרבה משכר המינימום, והעובדים במקומות אלה נזקקים להשלמת הכנסה. יוצא מזה, שהממשלה היא המפסידה מכך שאין חוק שכר מינימום.

היא פנתה גם ליו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד בקריאה שההסתדרות תקבע חד־צדדית שכר מינימום הגבוה מזה שהוסכם עליו עם התעשיינים, אם התעשיינים ימשיכו לעמוד בסירובם לערכו.

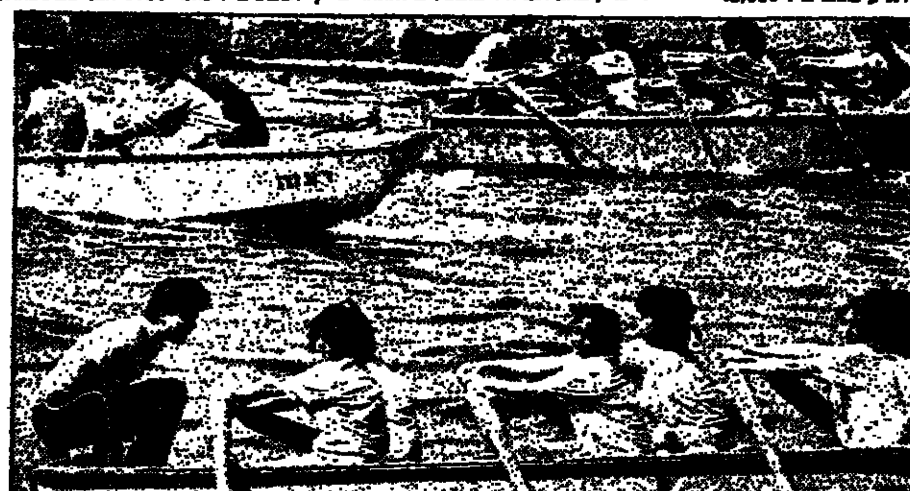

מאות צופיים מיפו, תל־אביב, הרצליה, חיפה וטבריה התכנסו בשבת לתחרות חתירה בנמל יפו. (צילום: יעקב שאלתיאל)

הוועידה הרביעית של מפלגת העבודה

ועדת הבחירות המרכזית

הבחירות לוועידה הרביעית ולמועצות הסניפים

— יום שלישי 18.3.86

מועד הבחירות

— ביום שלישי ז' באדר ב' תשמ"ו, 18.3.86 תתקיימנה הבחירות לוועידה הרביעית ולמועצות הסניפים.

זכאי לבחור

— זכאים לבחור חברי מפלגת העבודה ששילמו אגרת בחירות ושמם מופיע בספר הבוחרים.

מקום הבחירה

— הבחירה תערך בסניף המפלגה במקום מגוריו של הבוחר/ת; או בקלפיות שמיקומן פורסם על ידי ועדות הבחירות המקומיות.

שעות ההצבעה

— הקלפיות תהיינה פתוחות להצבעה משעה 08.00 בבוקר עד 9.00 בערב (21.00).

לשכות מודיעין

— לפרטים נוספים ניתן לפנות לסניף המפלגה במקום המגורים.

— החל מיום ראשון 16.3.86 תפעל לשכת מודיעין ארצית בין השעות 08.00 עד 18.00 בבית מפלגת העבודה רח' הירקון 110.

ניתן להתקשר לטלפון 03—209222 או לבוא באופן אישי.

זיהוי הבוחר/ת

— על הבוחר/ת להצטייד בתעודת זהות או כל תעודה רשמית אחרת (נושאת תמונה).

חברי המפלגה נצלו את זכותכם להצביע ולהשפיע.

ועדת הבחירות המרכזית

ישיבת מרכז המפלגה

תתקיים היום, יום ראשון 16.3.86 בשעה 15.00 באולם „אהל־שם", רח' בלפור 30, תל־אביב.

סדר־היום:

1. דיון והצבעה חוזרת בתוספת לתיקון החוקה הוראת שעה שנתקבלה ע"י מרכז המפלגה ביום 27.2.86 כמפורט להלן:

1. לעמוד 2 סעיף 2 מהחלטת המרכז מיום 27.2.86 85 (א) בסעיף בו מתקיימת „הצבעה מחולקת" יבחרו הנציגים למועצה כל תא בבחירות ישירות...

2. לעמוד 2 סעיף 3 מההחלטה הנ"ל (א) 98 בסעיף/מחוז בו מתקיימת „הצבעה מחולקת" יבחרו הנציגים של כל תא ע"י מועצת התאים או בבחירות ישירות... לפי קביעה ועדת הבחירות המקומית.

הוועדה המכינה

שינויים במועדי ישיבות הוועדה המכינה

להלן מועדי ההתכנסות של הוועדה המכינה השבוע:

יום רביעי 19.3.86 בשעה 16.00 —

דיון בהמלצות הוועדה לנוער המלצות הוועדה לדור צעיר.

יום חמישי 20.3.86 בשעה 09.00 —

דיון בהמלצות הוועדה המדינית ובשעה 14.00 המלצות הוועדה לענייני התיישבות.

יום ראשון 23.3.86 בשעה 9.00

המלצות הוועדה לשיכון. הכנות ועדי פיתוח.

כל הישיבות מתקיימות בבית מרכז המפלגה ולא כפי שפורסם קודם.

חברי הוועדה מתבקשים לעקוב אחר הפרסומים בטור זה על מועדי הישיבות הבאות של הוועדה.

בית אבות

„נאות מרגוע"

היחיד במינו בארץ: אווירה ביתית, בריכה שחייה, 6 ארוחות מגוונות, טיפול ע"י אחיות מוסמכות, רופא ופיזיותרפיסטים.

אם באמת אכפת לך, בקר אצלנו לפני שתחליט

נס־ציונה 08-473561

מפלגת העבודה הישראלית/המרכז

הוועדה הכלכלית־חברתית

ישיבת הוועדה הכלכלית־חברתית

תתקיים היום, יום ראשון, 16 במארס 1986 בשעה 17.00 באולם הישיבות במרכז המפלגה, רח' הירקון 110, תל־אביב.

סדר־היום:

מדיניות הבריאות הציבורית.

פותחים: מרדכי גור – שר הבריאות

פרופ' חיים דורון – יו"ר מרכז קופת חולים.

גד יעקבי, שר הכלכלה והתכנון

יו"ר הוועדה

אגוד סוכני תיירות לישראל

מתאבל על מותו של

דב אשכול (בבלה)

מחלוצי תעשית התיירות הישראלית ובוניה

תנחומינו למשפחה ולכל בית אילת השחר

אנו מודיעים בצער רב

על פטירתו של חברנו

אברהם גורדון ז"ל

תנחומים למשפחה האבלה

דיירי שכון עובדי

בית ברנר – ועד הבית

לציונה והילדים

למשפחות ארצי וגלעדי

ולבית יפעת

אתכם באבלכם הכבד על מותו בטרם עת של

עודד ארצי ז"ל

בית דגניה ב'

במלאת עשרים ותשע שנים

למותו של

ישראל קסטנר ז"ל

תתקיים אזכרה

היום, יום ראשון ה' באדר ב' תשמ"ו 16.3.86

בשעה 16.00 בבית העלמין בנחלת יצחק.

המשפחה

לנעמי

ולכל בית אלפא

אתכם באבלכם

על

פטירתו של

ארתור בן ישראל ז"ל

בית אגרקסקו

דבר היום

מינוי טוב

דוד עברי, כיום אלוף (מיל.), היה מפקד חיל האוויר, התחזר לצה"ל, אחרי פרישתו, כסגן הרמטכ"ל מתפקיד יו"ר פעיל של התעשייה האווירית, אליה חזר בתום הגיוס המיוחד. עתה הוא מונה מנכ"ל משרד הבטחון. דוד עברי הוא מאותם האנשים שאינם רודפים שררה. היא רודפת אחריו, בזכות כישוריו.

משרד הבטחון חולש על תקציב אדיר, הגדול ביותר מבין כל משרדי הממשלה. כיצד לחלק את המשאבים האלה בצורה הטובה ביותר והיעילה ביותר היא משימה ממדרגה ראשונה, ובהתחשב במצבה הבטחוני של ישראל אולי החיונית ביותר. לעברי יש כלים אישיים להתמודד עם המשימה, ואפשר לברך את שר הבטחון על מינוי מוצלח של אדם רב כישורים המתרחק מתככים, מזרקורי פרסום ממאבקים מיותרים.

גונזלס ניצח הסקרים

יש מקרים בחיים המדיניים שאומץ לב ונבונות לתקן מישגים משתלמים בסופו של דבר. דבר כזה קרה זה עתה בספרד. המנהיג הסוציאליסטי פיליפה גונזאלס שרגל לפני שנים מעטות באי־הצטרפות ספרד לנאט"ו, הבין לימים את חשיבות ההישארות בברית זו, מטעמי מדיניות חוץ ופנים כאחד. בתור ראש ממשלה הטיל במשאל העם, שנערך זה עתה, את מלוא כובד משקלו על כף המאזניים וניצח – בניגוד לתחזיות של כל משאלי דעת הקהל.

השכל הישר של רוב העם הספרדי גבר על ההתנגדות התקיפה של הנייטראליסטים והקומוניסטים: על התכססנות חסרת האחריות של הימין הפרו־אמריקאי שהורה לתומכיו להימנע מהצבעה כדי לקרב את קיצה של ממשלת גונזאלס הסוציאליסטית: הוא גבר גם על ההסתייגויות של חוגים כנסייתיים מסויימים.

הישארותה של ספרד בנאט"ו יש בה כדי לחזק את האינטגרציה הפוליטית במערב של מדינה אשר רק לפני עשור השתחררה מן התלות הממושכת בגנראל פראנקו, ואשר גם לפני כן לא הצטיינה ביציבות מדינית. אך יחד עם התגברותה על מסורת של הסתגרות ובדלנות, יש בהכרעה גם כדי לסייע לבלימת מגמות אנטי־דמוקראטיות מחודשות, בעיקר מקרב הצבא. אין צורך לומר כי פרישת ספרד מנאט"ו עלולה היתה לדרבן תהליכים דומים בחוליה חלשה אחרת של הברית, כגון יוון.

מכל הבחינות הללו יש מקום לברך על הצלחת גונזאלס וממשלתו. ישראל המקיימת מזה חודשיים יחסים דיפלומטיים תקינים עם ספרד, שותפה לשביעות הרצון של כל המדינות הדמוקראטיות החופשיות על ההכרעה בספרד.

חברון ותל־אביב

מאת נתן רוטנשטרייך

כבר העיר מארטין בובר כי המיוחד בתנועה הלאומית של העם היהודי, היא הציונות, הוא גם בכך שהיא קרויה על שמה של עיר – ציון, כלומר, ירושלים. טעמים שונים היו לכינוי זה ואף שהוא מעשה של יחיד יש לזכור שגם החובבים נקראו "חובבי ציון". כנראה בגלל הדבקות המיוחדת בירושלים ובמעמדה הסמלי, ניתן כינוי זה לגיבוש הצבורי־תנועתי של שאיפות העם היהודי.

התנועה לא נקראה "חברוניות", אף שחברון היא עיר אבות ומבחינת סדרי הזמנים היא קדמה למעמדה של ירושלים כעיר דוד. אך לא רק השם של חברון אינו מופיע בהקשר של התנועה, אלא מפעלי ההתיישבות הראשונים שלה או של מבשריה לא כוונו לחברון. אנשי פתח־תקוה וגדרה, מרחביה, כנרת ודגניה לא הלכו לחברון כדי לחדש את פניה. אנשי תל־אביב ומבשריה, בשכונות שקדמו לעיר, נפרדו מיפו וכוננו עיר ראשונה לצד העיר, שהערבים היו בה גורם מכריע.

אפשר לתמוה איך קרו הדברים האלה ומה המריץ את המתיישבים הראשונים ואת המייסדים ללכת בדרך של קיום לצד האוכלוסיה הערבית ולא בתוך האוכלוסיה הזאת, אולם רציפות הכיוון בשלבים השונים של מפעלי ההתיישבות מלמדת שפעל כאן גורם מכוון, מנוסח או לא מנוסח.

אחד הלקחים שיש ללמוד מן התהליך הזה הוא, כי הציונות הבחינה בין תודעה היסטורית שהמריצה אותה לבין פעילות ממשית מגשימה ובונה. ההגשמה מושפעת על־ידי התודעה ההיסטורית ואלולא כן לא היתה הציונות ציונות ואולי אוגנדה היתה יורשת את מקומה של ארץ־ישראל, אולם המניע המדריך של התודעה ההיסטורית אינו מניע המעצב את המרחב הגיאוגרפי של ההגשמה הציונית. ההיסטוריה היא בעניינים אלה גורם של אווירה יותר מאשר גורם מדריך. האווירה של ההיסטוריה אינה ניצבת, בהכרח, מול הבעיה של מה אפשר. הנסיון לתת דמות לגיאוגרפיה מתרחש כאן ועכשיו והוא פתוח להתחשבות בנסיבות ובאילוצים.

ודאי שהנסיבות משתנות ותפקידה של המדיניות הוא להיאחז בשינויים מכאן ולמנוע את פגיעתם מכאן. אך כלום השתנה העניין המהותי והוא – שקיומו הציבורי של העם היהודי במדינתנו יהיה קיום על בסיס גיאוגרפי־טריטוריאלי, בסיס של חברה העומדת ברשות עצמה ורוקמת את חייה בתחום שיש בו פרופורציה סבירה בין התשתית האנושית הגיבוש המדינתי? הכיוון המהותי הזה של הציונות הממשית לא זו בלבד שלא חל בו שינוי אלא על־פי טבעה של הציונות אי־אפשר שיחול בו שינוי בלי שהציונות תתרוקן מתוכנה ובלי שתיקלע למבוי סתום של פיזור יהודים בארץ־ישראל. פיזור זה יהיה קיים גם אם תתנוסס מעליו תווית של חוק של מדינת ישראל.

חוק הוא מורה־דרך ליישום, ויישום חל בנסיבות הממשיות. הנסיבות הן של העם היהודי מכאן ושל העם הערבי מכאן. האמת המרה היא, שככל שגוברת העוצמה הממשית ואפילו המלולית של הציונות, גוברת במקביל וכתוצאה מכך גם העוצמה של הלאומיות הערבית. בין הנסיבות הממשיות – שהן היסטוריות ומן ההכרח שיהיה להן גם מצע גיאוגרפי – יש למנות את התגברות הלאומיות הערבית. עוורון הוא שלא לראות עד כמה ההגשמה הציונית מבריצה ומעוררת את הלאומיות הערבית.

תל־אביב נפרדה מיפו גם כאשר נמצאה כיפה משותפת לשתי הערים. אין לעשות את תל־אביב לגרורה של חברון. מבחינת ההיסטוריה, בתהליך בזמן, חברון קדמה לתל־אביב. אולם מבחינת ההיסטוריה כסך־כל הנסיבות הממשיות שבהן פועלים בני־אדם ממשיים ושאין מהן מפלט, תל־אביב היא גיבוש של הרצון להתקיים קיום מיוחד. המיוחד הוא גם נפרד – גם מבחינתנו וגם מבחינת הערבים.

הזורעים ברינה בדמעה יקצורו

מאת טדי פרויס

טועים אלה שחשבו כי "חירות" נותרה ללא אבא. להיפך. רוחו של האב שורה על הוועידה, ולא באמצעות הבן, אלא בדמות האב אוריגינל.

מה שהתרחש בשלושת ימי הטראגי־קומדיה היה המשך ישיר לתרבות, לסגנון ולתוכן שמנחם בגין שתל בתנועה מאז היווסדה. אם דוד לוי מצא כי הארועים היו "חסרי תקדים" ונגדו את הרוח שנשבה מאז ומקדם ב"חירות", הרי בנוסף על מעלותיו האחרות הוא ניחן גם בזכרון מעולה. בוועידה השמינית (1966) הוצגו סצינות דומות לאלה שהועלו על בימת מרכז הקונגרסים, אולי לא באותה מידה של חריפות ועוינות. מנחם בגין ב־1966, ב"כפר־המכביה", כמעט הודח על־ידי שמואל תמיר. המאניפולאציות והאינטריגות לא היו פחות מכוערות, על כל פנים לא בהרבה, מאלה שבוועידה האחרונה. ההיסטוריה חוזרת על עצמה בדיוק כמעט נמרץ: המהומה התחוללה סביב השליטה בוועדות המנגנונים. המסך ירד על האופרטה מקץ חודשים מעטים, עם גירושו של תמיר מהתנועה, לאחר פרסום בכתב ב"הארץ" (כנראה מזוייף), שאחד מאנשיו כתב כביכול נגד מנחם בגין.

מקץ שש שנים נסתיימה הוועידה ה־11 בבזיון דומה, עם דחיקת עזר וייצמן, שביקש לרענן מעט את מוסדות התנועה. כאז כן עתה ראתה בכך המשפחה הלוחמת נסיון בלתי דמוקרטי, כי מה פתאום יינתן לחדשים־צעירים להתיישב ליד השלאכטה הפולנית הוותיקה?

ההבדל הוא רק בתפקיד שמילא מנחם בגין. בוועידות הקודמות הוא שיחק על הבמה בתפקיד הראשי; בוועידה הזו הוא נותר בבמאי מאחורי הקלעים, שבשלט־רחוק

אנשי "חירות" קוצרים עתה את הזרע שטמנו בהשראת מנחם בגין

מטאפיזי כיוון את הארועים. כדי להוסיף שמן למדורות הקנאה, הקנאות והאיבה האישית, שלח בגין מכתב־תמיכה (כפה) ביצחק שמיר. בכך ליבה את השנאה, את המתיחות הבין־עדתית ואת שגעון הגדלות (ודברי יצחק שמיר) של אחד הטוענים למלוכה. המכתב היה מה שהיה התפוח שנועד "ליפה ביותר" והוטל בידי אלת־המריבה אריס למשתה שנעדרה ממנו ואשר גרם למלחמת טרויה.

מי שיגלה שמחה לאיד, השמחה האחרונה שנותרה לעם ישראל מאז עלה בגין לשלטון, יחטא. למרות הגרוטסקה של תנועה, שבמשך שלושה ימים לא הצליחה לעסוק בכלום מלבד עצמה, ועידת "חירות" היתה טראגדיה: לא ל"חירות", אלא לעם היושב בציון. ההמון שהתאסף בגני התערוכה מייצג יותר משליש מעם ישראל במולדתו המתחדשת־מתיישנת, וההנהגה שהשמיצה, לכלכה והכפישה את עצמה, היא כמחצית ההנהגה של מדינת ישראל. הטראגדיה היא כי יכולתה וכשרונה בוועידה עולים על יכולתה וכשרונה בממשלה, וקודם־לכן באופוזיציה: בנסיונות לפוטש, הסתת המונים, קרן תל־חי, כלכלה נכונה, "לביא", ומלחמת לבנון. זהו סיכומה של "חירות" מאז עלתה מהמחתרת, וסיכום זה לא השתנה, רק החריף מעט, בוועידה האחרונה.

אם היה חידוש בוועידה ופלא שדוד לוי הרגיש בו, זה היה ניפוץ האגדה כי "חירות" היא מעונם של בני עדות המזרח. נימות וביטויים גזעניים היו להם חזקה גם בעבר. את הביטוי "הוא מבית שאן" טבע מנחם בגין, לא עו"ד ראובן ריבלין מ"בית"ר" ירושלים. על "האיש מבית שאן" התבטאו בלגלוג מרדכי ציפורי ורוני מילוא (האחרון התנצל), בעת התמודדות על כס ראש־הממשלה ב־1983, אחר ה"יעקב אני לא יכול יותר". אז עקרו ההתבטאויות בשקט, אך הפעם התפרץ המטען העדתי. הדיבורים על "מאפיה" ו"עדת הפושעים" מורים, כי השלאכטה איבדה את שארית בטחונה והסירה את כפפות המשי המחוררות והשקופות מעל ידיה.

האם ילמדו דוד לוי ובני עדתו את הלקח? ערביים ממנו הסיקו מזמן את המסקנה, כי תנועתו של האמנציפאטור בגין אינה ביתם, והלכו ויסדו תנועה משלהם תמ"י. בעלי האשליות נשארו עם יורשיו של בגין בתקווה להשתלב. היתה זו תקוות־שווא. בשום תנועה־מפלגה אין בני עדות המזרח מקופחים, ביחס למספרם, כפי שהם ב"חירות", ואחר מאורעות השבוע שעבר אין עוד להסתיר אמת מרה זו. זה החידוש היחיד; כל השאר כבר היה. אולי הממדים והעוצמה היו קטנים מעט יותר.

מזכ"ל מפלגת העבודה עוזי ברעם תיאר דברים כהווייתם: תנועה שראשיה כל השנים הסיתו נגד יריבים פוליטיים, אסור שתתפלא אם השנאה שהפיחו נגד אחרים תפגע בהם עצמם. אנשי "חירות" קוצרים עתה את הזרע שהם טמנו בהשראת מנחם בגין. גם אם הוא איננו, השראתו נשארה. ל"חירות" נותר אבא, רק ש"חירות" הלא־מיותמת אינה יפה משהיתה בנוכחותו.

עוד ניפגש מחר עם בנינו בגולן

מאת דן אבידן

שני ארועים נתנו באחרונה הזדמנות בידי הנשיא אסד לנאום בפני האומה הסורית והערבית, ולהזכיר למי ששכח את עיקרי תפישתו ביחס לניהול ענייניה הפנימיים של סוריה ודרך מאבקה בישראל. אסד נשא את נאומו הראשון, במרוצת השבועיים האחרונים, ב־27 בפברואר, בפני מושב הפתיחה של הפרלאמנט הסורי החדש. הוא הקדיש חלק ניכר מנאומו לשאלות הנוגעות למערכת הבחירות לפרלאמנט – שאיננו אלא חותמת־גומי של משטר המיעוט העלאווי – ולהצגת בעיותיה הכלכליות של סוריה.

אסד טען, כי סוריה עדיין ניצבת בפני קשיים רבים, ביחוד בתחום הכלכלי. הוא קרא לעם הסורי לתת כתף להבראת המשק, על־ידי העלאת פריון העבודה, צמצום הצריכה הפרטית והפחתת היבוא. בעניין הסכסוך עם ישראל, חזר אסד על עמדותיו המוכרות באשר לכוונות ההתפשטות של הציונות והסכנה הניצבת בפני כלל האומה הערבית מצד ישראל. הוא חזר על עיקרי מדיניותו, לפיה על הערבים להתמודד עם ישראל מתוך עמדת כוח, באמצעים כוחניים ומדיניים, כדי לכפות עליה נסיגה מכל השטחים שנכבשו ב־1967 ולסלול את הדרך להקמת מדינה פלשתינית בשטחים.

אסד גם הפנה קריאה מיוחדת לתושבי רמת־הגולן הערבים, ואמר להם: "אתם אחינו ובנינו בגולן, תנוח דעתכם. מולדתכם במצב טוב. אין מה לדאוג לגבי הגולן, שכן 12 מיליון אזרחים סורים יכולים להשיב את הגולן. אין לנו כל חשש או פקפוק בעניין זה, ואם הישראלים פועלים להכליל את הגולן בגבולותיהם – הרי אנו נפעל לכך שהגולן יהיה במרכזה של סוריה, ולא בגבולותיה. על ישראל לזכור את האגרת ששלח בגין לסאדאת לפני ביקורו בירושלים, שבה הוא כתב כי האוייב (של ישראל) מגיע תמיד מהצפון". אסד הוסיף ואמר שהתקריות שהיו לאחרונה בין תושבי רמת־הגולן וכוחות הבטחון הישראליים, לרגל ביקורו של ראש הממשלה פרס בגולן, "רק יגבירו את שנאת הסורים לאוייב (הישראלי) ההיסטורי ואת נחישותם להילחם בו עד הסוף. בהיסטוריה עוד יכתב כי הגולן היה שיאה של שואה של הישראלים".

חלק ניכר אחר מנאומו הקדיש אסד למצרים. הוא תאר את גל המהומות האחרון במצרים כהתפרצות של זעם עממי נגד הסכמי קמפ־דייוויד, הכובלים את ידיה של ההנהגה המצרית ופוגעים בריבונותו של עם זה. אסד הפנה קריאה לנשיא מובארק שלא לזלזל בהלכי־הרוח המיליטאנטיים של עמו ולקרוע לגזרים את הסכמי קמפ־דייוויד. הוא חלק שבחים למובארק מתקופת היכרותם בעבר, בהיותו קצין מצרי פטריוטי שרחש שנאה לישראל והיה מוכן להילחם בה.

אסד שלל את הטענה שמובארק צריך לחשוש מביטול הסכמי קמפ־דייוויד משום שישראל עלולה לכבוש מחדש את חצי־האי סיני, או משום שהברית בין משטרו ובין ארה"ב עלולה להיפגע. למעשה, קרא אסד למובארק לבטל את חוזה השלום עם ישראל, ולהתייצב מחדש בחזית אחת עם סוריה כדי להילחם בישראל מעמדת כוח. אותם מנהיגים ערבים, בכללם מובארק, המתעקשים לתאר את ישראל כחיה דורסת שאין טעם להתמודד עימה, לא עכשיו ולא

אסד יודע להעריך את עוצמתו ועדיפותו של צה"ל על פני הצבא הסורי, מה שמפחית – אך לא מונע – סכנת מלחמה

בעתיד, כונו בפי אסד "מנהיגים תבוסתניים או חורשי־מזימות נגד האומה הערבית".

כדרכו בנאומיו האחרונים, שיבח אסד גם בנאומו ב־27 בפברואר את פעולות הטרור שמבצעים השיעים וגורמי השמאל בדרום לבנון נגד ישראל, ובפרט את מעשי ההתאבדות, שכונו בפיו "מות קדושים על קידוש השם" ("שהאדה"). הוא הבטיח המשך סיוע לארגוני הטרור בלבנון, עד אשר ישראל תפנה כל שעל מאדמת לבנון. אסד הציג את הטרור השיעי כ"מצפון האומה הערבית" וכהוכחה ליכולתם של הערבים לגבור על ישראל בכוח הזרוע.

בנאומו ב־8 במארס, בפני הוועידה הכללית של התאחדות הפלאחים הסורית, במלאת 23 שנה להפיכת מפלגת הבעת' בסוריה, חזר אסד, אם כי בנימה פחות בוטה, על עיקרי השקפתו בנושאי החוץ של סוריה. אסד הרחיב את הדיבור על תפישת האיזון האסטרטגי של סוריה מול ישראל. הוא הסביר שהחתירה לאיזון אסטרטגי כוללת את כל תחומי החיים, לא רק את התחום הצבאי. אסד הזכיר, שסוריה צעדה כברת־דרך לעבר איזון אסטרטגי, אולם הוסיף ואמר, "שזה תהליך ממושך שאיננו מתממש בן־לילה, ומחייב זמן ומאמץ מתאימים".

אסד הצהיר, שסוריה תמשיך במדיניות האיזון האסטרטגי גם בתנאי צנעה בגלל משבר כלכלי ומתוך נכונות להקריב את כל הקורבנות, "כדי לא להשאיר שום פירצה שדרכה יוכל להסתנן האוייב, וכדי שנוכל להיות מוכנים וחזקים לבלום את שאיפות ההתפשטות של ישראל". שוב הוא העלה על נס את המתאבדים הלבנונים, הסורים והמצרים, שהקריבו את חייהם למען גירוש צה"ל לדרום לבנון. לסיום, הפנה אסד קריאת ברכה לתושבי הגולן, "פלשתין" ודרום לבנון, ואמר להם: "עוד נפגש מחר עם בנינו בגולן, בפלשתין ובדרום לבנון, בעת הנצחון (על ישראל) בעזרת האל".

הרעיונות שהשמיע אסד בשני נאומיו האחרונים אינם חדשים, אולם יש להתייחס לאיומיו בדאגה, ומכמה סיבות. ראשית, אסד מוכר כמנהיג מיליטאנטי שחרת על דגלו, בדומה למנהיגיה הקודמים של סוריה, מלחמת־חורמה בישראל. שנית, אסד נוקט זה כמה שנים הכנות מעשיות לצורך השגת איזון אסטרטגי עם ישראל, שתכליתו להביא את סוריה למצב צבאי כזה, שתוכל לפתוח במלחמה נגד ישראל.

לתכלית זו הכפיל הצבא הסורי את מספר חייליו בשנים האחרונות וקלט אמצעי לחימה חדישים ומתוחכמים, כגון: טילי קרקע־אויר, קרקע־קרקע, וטילי־חוף ארוכי־טווח, מטוסי הפצצה משוכללים, צוללות ומאות טנקים וקני ארטילריה. יתרה מזאת, רוב הצבא הסורי ערוך כיום במרחב המשתרע בין דמשק לאיזור רמת־הגולן, והוא מסוגל לפתוח במלחמה נגד ישראל ב־24 עד 36 שעות.

שלישית, אסד תומך באופן שיטתי בקבוצות הטרור הלבנוניות והפלשתיניות הלוחמות נגד ישראל מגבול לבנון. הסורים מסייעים לקבוצות טרור אלה ולעתים אף יוזמים בעצמם את הפיגועים נגד חיילי צה"ל ונגד יעדים בצפון הארץ. ידוע, למשל, שחוליה מארגון חואתמה, שניסתה לחדור לאחרונה לצפון הארץ מגבול לבנון, התאמנה בבסיס המחבלים במעלולה שליד דמשק, וחבריה הובלו לשטח לבנון, עד לאיזור השוף, על־ידי מורי־דרך סורים. תמיכתו הנחרצת של אסד במלחמת הטרור נגד ישראל מגבול לבנון יוצרת דינמיקה של מחויבות מצידו, לפתוח במוקדם או במאוחר בחזית שניה נגד ישראל ברמת־הגולן. ואכן, יש סימנים המורים על כוונות הסורים לאפשר לקבוצות לבנוניות ופלשתיניות לפעול נגד ישראל מהגבול בגולן. האבדות שספג לאחרונה צה"ל בדרום לבנון, והעובדה שמצב הבטחון בגבול הצפון איננו נשמר במאת האחוזים, עלולים אף הם להשפיע על אסד להחריף את המאבק נגד ישראל כדי להתישה.

עם זאת, יש כמה גורמים העשויים לבלום הרפתקה צבאית סורית נגד ישראל. גורם ראשון הוא אופיו של הנשיא אסד, המוכר כמנהיג זהיר ושקול ולא כהרפתקן, בדומה לקולונל קדאפי. גורם שני, אסד התנסה בעבר בעימותים עם צה"ל, והוא יודע להעריך במידה רבה את עוצמתו ועדיפותו על־פני הצבא הסורי. שיקול זה יכול להוות גורם מרתיע מפני התקפה סורית יזומה. עם זאת, קשה להעריך מה מידת ההשפעה של גורם ההרתעה של צה"ל על מדיניותו של אסד, כפי שקשה היה להעריך ב־1973 את השפעת גורם זה על מדיניותו של הנשיא סאדאת.

גורם חשוב נוסף העשוי לבלום מהלך צבאי סורי נגד ישראל בטווח הנראה לעין, הוא המצב המדיני בעולם הערבי. אסד טרם השיג תנאים מדיניים מתאימים, כדי לרצות להסתבך בהרפתקה נגד ישראל. כיום אין הוא יכול לצפות לסיוע של מדינה ערבית כלשהי, או סיוע של צבא איראן, שכן עיראק ואיראן עסוקות במלחמה. ההתקרבות הסורית־ירדנית עדיין לא הגיעה לכלל שיתוף פעולה צבאי ביניהן נגד ישראל. על־כל־פנים, יש כרגע סימנים לכך, שלאחר נאומיו המלהיבים של הנשיא אסד והתגובות עליהם בישראל, מנסה סוריה להרגיע את האווירה המתוחה. לא במקרה טענה ההסברה הסורית בימים האחרונים, כי אסד לא התכוון בנאומיו האחרונים לאיים בפתיחת מלחמה נגד ישראל, וכי מדיניות האיזון האסטרטגי של סוריה היא מדיניות הגנתית נוכח המגמות ההתקפיות בישראל.

לישראל אין, למעשה, ברירה אלא להיות בין שתי אפשרויות: האחת, שהסורים יחזירו את מעגל האיבה מלבנון לעבר רמת־הגולן, יותר במוקדם מאשר במאוחר. ואפשרות שניה, שהסורים ימתינו זמן ארוך, עד שהתנאים יהיו טובים יותר, הן מבחינה צבאית והן מבחינה מדינית, לפתיחה במעשי איבה. מכל מקום, קריאת ההנהגה בישראל נגד שאננות ביחס לכוונותיה של סוריה היא במקומה, ואסור שהזמן יקהה קריאה זו.

חופשים, חילוניים ולא דתיים (ב') / מאיר בראלי

אורח חיים חופשי

הבעיה הקשה של היהודים החופשיים בימינו היא בעיית אורח־חיים, התנהגות במצבים מיוחדים – אבל ושמחה, חג ויום אבל. אין לנו דפוסים של חג, שנוכל לומר לעצמנו שהם טובים בעינינו יותר מדפוסי החג הדתיים. החג, מטבעו, אוהב מסורת, ואין זה מקרה שהמצרים הקדמונים, למשל, שהשתמשו כל יום בכלי־מתכת, נהגו להשתמש בכלי־אבן בימי חג, כי כך נהגו אבות אבותיהם לפני קיום המתכת בשימוש האדם. ואילו אצלנו, כל ההגדות הקיבוציות נקלטות בקושי רב, והראיה: לא מתגבשת הגדה מודרנית אחת. זאת, אף־על־פי שיש בהגדה של פסח המסורתית דברים אחדים הצורמים לאוזן של אדם מודרני, הומאניסט.

אעיד על עצמי שאני חופשי לגמרי ביהדותי. אף־על־פי־כן, כשאני עולה לקברות הורי בימי השנה (לפי התאריך העברי דווקא), אני אומר "קדיש", אם כי למלים הארמיות שלו אין משמעות רגשית רבה בשבילי. כל המשמעות היא שאני מודע לקשר שבינן לבין מוות. אין אני מקפיד על הדין, ולא מפריע לי אם יש מניין סביבי או אין, אבל אני אומר "קדיש", משום שאין לי דרך אחרת להביע את שאני חש כלפי זכרם של הורי.

אני משוכנע שעצמאות היהודים בימי הבית השני הושגה בחרוף נפשם ועוז רוחם של היהודים שנאספו סביב האחים החשמונאים. עזרה להם אמונתם באל. אני ספקן גדול לגבי עזרתו של האל עצמו. הוא לא נענה לרבי עקיבא בכבודו ובעצמו, כשביקש עזרה לבר־כוכבא. בכל זאת, כלל לא מפריע לי שבכל מסיבת חנוכה שרים "מעוז צור ישועתי". חובה

ברל כצנלסון. התנגדות לאכילת בשר חזיר

עלינו להבין שיש כללי־התנהגות, ביחוד בחג ובמועד, שאין להם משמעות אמונתית לגבינו, אבל מוטב לנו לא להתעלם מהם, ולו רק מפני שאין לנו עדיין כלי ביטוי טקסים אחרים, שלא יהיו מלאכותיים ומגוחכים בעינינו, וגם משום שיש ערך תרבותי עצום לרציפות היסטורית, לשורשים תרבותיים. אדם חופשי לא יקפיד על חמץ בפסח, אבל הבה נלמד לבנינו איך הקפידו על כך יהודים במשך אלפי שנים.

מופרז מאוד לצפות מיהודי חופשי שיצום מאמירת "כל נדרי" עד "נעילה" של יום הכיפורים (אגב, יש לי הבנה רבה יותר ליהודי חופשי הצם ב"תשעה באב", מאשר למי שצם ביום הכיפורים כדי לכפר על עוונותיו), אבל אסור בהחלט לוותר על ידיעת העניין, על לימוד משמעותו המיוחדת של יום הכיפורים במשך דורות רבים כל־כך. אלה תולדות עמנו.

אני יודע שיש רבנים נאורים המוכנים להרצות, בדרך מושכת לב, על מנהגי יהודים בפני לא־דתיים, בתקווה לשבות את לבם. אין אני פוחד מהם כלל; החשש מפני "המחזירים בתשובה" הוא שונה לגמרי ויידון לחוד. כדאי לנו להסתכן שיהיו אחדים שיושפעו ויסגרו עיניהם לכל מה שאינו כתוב בתורה, ובלבד שהרבים יקבלו את היפה, התרבותי, השורשי שביהדות.

אמר לי פעם אדם שהיה חופשי לגמרי בדעותיו ובקיא גדול ביהדות, על רבדיה וגילוייה השונים, כי הרוצה לראות את היפה שביהדות ילמד סדר מועד בגמרא: המחפש את החוכמה ואת ההגיון הזך – ילמד סדר נזיקין; ואילו מי שנחוץ לו נפשית לראות את הדוחה שביהדות – ילמד סדר נשים.

בדברים קצרים אלה נאמר הרבה מאוד. יש בכך הבנה לבעיה שלנו, החופשיים, בעניין חג ומועד: יש כבוד לבניין ההגיוני של ההלכה היהודית, שבזכותו תלמידי ישיבה היו מצליחים, תוך זמן קצר יחסית, לסגל לעצמם בקיאות ב"חוכמה חיצונית"; ויש בהם ביקורת חד־משמעית על העוול החמור כלפי "שעשני כרצונו", ולא חשוב כלל התירוץ שהדברים נחקקו לפני אלפי שנים – כשבשום אומה ולשון לא היתה הבנה לשוויון המינים. חשוב שהדתיים רוצים שאנחנו נחיה כיום לפי כללים שנקבעו לפני אלפי שנים, לפי אמות־מידה רעיוניות שהיו שרירות בימי קדם, ואומרים לנו שזוהי פקודה אלוהית! בשמה כופפים את האשה העברייה לחוקים מפלים בחוק הנישואין והגירושין.

אכן, במלחמת היהדות החופשית (ובזו שותפים לה גם סתם לא־דתיים), חייב לתפוס מקום ראשון במעלה המאבק למען שוויון האשה, למען חירות האשה.

תנועת העבודה והדת

יחסה של תנועת העבודה אל הדת ואל המסורת היהודית הוא מורכב למדי, מכיוון שיש התייחסויות שונות של אישים, הוגים ומורים שונים בתנועת העבודה. זלמן ארן ניסה פעם לבטא במשפט תמציתי את עמדתו־הוא בעניין זה, ועמדתו היא מעין מבנה משותף או "זרם מרכזי" בתנועת העבודה. הוא אמר: "נתנגד לקלריקליזם, נכבד את הדת ונאמץ את המסורת". יש היום, אולי, קושי סמאנטי עם הגדרתו של ארן, כיוון שהזרם הקונסרבאטיבי, שיש לו גם סניף בישראל, נקרא בישראל "מסורתי", וארן לא התכוון כלל לזרם זה או אחר, אלא למסורת התרבותית של עמנו.

מורכבות היחס של תנועת העבודה לדת קשורה בעובדה, שיש לגורמים השונים בתנועה יחס שונה אל הדת. "השומר־הצעיר" (ואח"כ מפ"ם) הפליג לעתים מהתנגדות לכפיה דתית לאנטי־דתיות לוחמת. באשר לתנועות המוצא של מפא"י, "אחדות־העבודה" ו"הפועל־הצעיר", היתה, לפי התרשמותי מקריאה ושמיעה, יותר נטיה פרו־דתית דווקא ב"אחדות־העבודה" הסוציאליסטית מאשר ב"הפועל־הצעיר" העממי, שנזהר מהגדרות סוציאליסטיות. הדבר בלט ביחוד בעמדות של ברל כצנלסון, שלא תמיד אפשר היה לקבוע היכן נגמרת נאמנותו להסכמים עם "המזרחי" והיכן מתחילה התייחסותו התרבותית כ"אדם יהודי" (כהגדרתו של יוסף חיים ברנר את ברל כצנלסון); התנגדותו לאכילת בשר חזיר, למשל, לא היתה קשורה להסכמים פוליטיים עם הדתיים או לכל דבר אחר זולת קשר לתולדות ההתנגדות של יהודים לבשרה של "הבהמה הטמאה". אין פירושו של דבר בהכרח, שברל כצנלסון היה תומך בחקיקה לאיסור החזיר בישראל, מכיוון שיש טעם בטענה שההתנגדות ההיסטורית היהודית לבשר חזיר קשורה דווקא בהתנגדות לכפיה, שרצו לכפות על יהודים לאכול בשר זה. מכל מקום, ודאי הוא שברל לא אכל בשר חזיר, רצה שיהודים לא יאכלו בשר חזיר והיתה לו דעה מאוד לא מחמיאה על יהודים מגדלי חזירים.

מי שמצוי אצל דעותיהם והתייחסויותיהם של ראשי תנועת העבודה בדורות הראשונים שלה, הגיע קרוב לוודאי למסקנה, שחל שינוי של פתיחות לקראת הדת, מנהגיה וטקסיה לאחר השואה. בשואה נשמד ההווי של היהדות הדתית של מזרח אירופה, וכל יהודי כואב זאת. היו שסברו שגם הזדקנותם של אנשים מביאה אותם לפיוס עם אמונת ילדותם. אולי. מכל מקום, קל להבחין בביטול האיבות כלפי הגורמים היהודים שהשואה הכחידה. אחרי שלא נותר עוד יידישיזם לוחם, חלה רגיעה במאבק של חסידי העברית עם הלשון שהיתה מדוברת בפי יותר יהודים מכל לשון אחרת. אפילו היחס ל"בונד", שהיתה בו לא מעט רשעות אנטי־ציונית, [illegible] את עמדותו מאשר את איבתו לציונות. גם את יחסו של [illegible] הביטוי המלגלג "אוכלי חלב" מתייחס ל"בונד", אשר יריביו טענו שבאיבתו לדת הוא מוכן לאכול חלב, מפני שזה מאכל לא כשר.

אגב, הרצון להסתייג ויהי־מה מהאנטי־דתיות של ה"בונד", מ"אכילת חלב" מגוחכת זו, תרם גם הוא להתקרבות חוגים ציוניים, לרבות ציוניים־סוציאליסטים, אל הדת, לפחות גרם הדבר לסלידה מאנטי־דתיות לוחמת.

הסימפאטיה אל הדת קיימת גם בזכות אנשים שהשכלתם היהודית רחבה מאוד ועמוקה מאוד, והם חוששים, במודע או בלא־מודע, שוויתור מוחלט של החברה הישראלית על הדתיות ירוקן מתוכן חלק ניכר מהשכלתם. המדובר באנשים שיכולתם להשפיע גדולה מאוד ואחדים מהם אינם מבחינים בין לימוד היהדות לדתיות. בעניין זה למדתי דבר מעניין מאבי־מורי. הוא היה יהודי חופשי לגמרי, ועם זאת למד יהדות כל ימיו וגם התרועע לשם כך עם רבנים. הוא נהג לומר, שהביטוי העברי "דע את אדוני", משמעותו לגבי יהודי חופשי הוא כפשוטו – דע את תורת היהדות, למד אותה, הבן אותה והסק מסקנותיך אתה.

אגב, החלקים הלא־דתיים האחרים בציונות דומים בעניין זה לתנועת העבודה, ויש בתוכם הכל, מיצחק גרינבוים ועד מנחם בגין. אשר לראשון, סופר עליו שראו אותו פעם יושב במסעדה כשרה וכששאלוהו מה עושה יצחק גרינבוים במסעדה כשרה השיב: "אני אוכל פה רק ביצים". מנחם בגין היה הקיצוני שבחסידי הוויתורים לדתיים, וקשה מאוד לקבוע אם הוא עשה זאת מפני שהבין שהדרך לשלטון, שלו ושל תנועתו, מחייבת ברית הדוקה עם המפלגות הדתיות והחרדיות, וכן רכישת קולו של הבוחר הדתי והדתי־למחצה, או שזיקתו לבית אביו ולמה שהיה שם, הובילה אותו עצמו אל קרבת הדתיות.

בכל מקום, ברוויזיוניזם, כמו בציונות־הכללית, היו אפיקורסים קיצוניים והיו שניסו להתרצות לדת ולדתיים. אשר לז'בוטינסקי, הרי בצעירותו היה מרדן לגבי הדת, אולם צרכיו הפוליטיים, לרבות רצון להגיע להבנה עם "אגודת־ישראל", כאשר הוא והם היו מחוץ להסתדרות הציונית, הובילוהו בדרך שאחר־כך מנחם בגין הרחיק לכת בה.

לגבי כל האישים והתנועות, לא קל להפריד בין העמדות הפרגמטיות שהם פיתחו מתוך עצמם מצד אחד, והצרכים להסתדר עם הדתיים מצד שני.

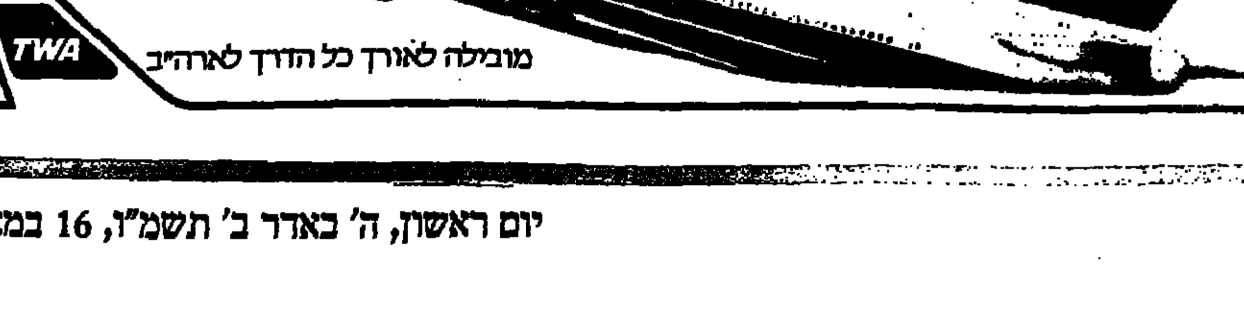

ט.וו.א – אל ובתוככי ארה"ב
ט.וו.א-ממשיכה לטוס למרחקים.
למרות שביתתם של חלק מדיילי ט.וו.א אנו שמחים להודיע שחזרנו לשירות טרנסאטלנטי מלא לארה"ב. בדבר פרטים בקשר ללוח זמנים מלא של ט.וו.א חייגו 03-651212
מובילה לאורך כל הדרך לארה"ב

מכתבים למערכת דבר

מהפכה תחבורתית בתל־אביב

בתל־אביב מתחוללת מהפכה תחבורתית־סביבתית. מן הראוי לעודד את מבצעיה מהנימוקים הבאים:

• הופסקה האנרכיה שנגרמה על־ידי החניה הפראית הבלתי־חוקית. בו בזמן נוספו חניונים מוסדרים.

• תודות לסילוק רכב שאטם מעברי חציה, צמתים, תחנות הסעה של אוטובוסים, חניות נכים, ושפלש למדרכות שנועדו להולכי רגל – הוקל העומס על עורקי התנועה הצרים של הכרך.

• זרימת התנועה בעיר השתפרה. פקקי התנועה פחתו. האוטובוסים נעים מהר יותר. מספר התלונות של נוסעים בתחבורה הציבורית פחת.

• תאונות הדרכים בתל־אביב פחתו במידה רבה.

• נבלם הבזבוז המשווע של דלק וקטן הבלאי של המכוניות ואביזריהם ונחסך זמן יקר.

• האוויר סופג פחות מזהמים רעילים ומשחירים וקטנו הרעשים.

איכות החיים והסביבה נשכרת. נעשה הצעד ההכרחי לעצירת ניוון מרכז המטרופולין.

– התקנת המדרחוב בחלקו הצפוני של רחוב נחלת־בנימין היא התחלה מעודדת. עמדה לי הזכות לפרסם בעתונים בשלהי 1972 שני מאמרים שהיו הראשונים בישראל שצידדו בסגירת רחובות לפני רכב למען רווחת הציבור והחייאת מרכז העיר. תל־אביב פיגרה רבות בשטח זה. עתה החלה התזוזה המתחייבת מהמציאות.

בעלי רכב פרטי (אני נמנה עם קבוצה זו) חייבים להסתגל לתנאים החדשים. אסור שאגוצנטריות מופרזת תכריע בנידון שאם לא כן איש מאתנו לא רק שלא ימצא בעיר חניה אלא שלא יוכל להגיע עדיה.

יוסף תמיד
יו"ר ההנהלה
„חיים וסביבה" – ארגון־גג
תל־אביב

להצביע נגד התקציב

קראנו בעתונים כי מזכיר ההסתדרות הח' ישראל קיסר, רפאל אדרי – יו"ר סיעת המערך בכנסת ואורה נמיר הכריזו, כי לא יצביעו בעד תקציב הממשלה.

תמה אני, האם רק הם בסיעת המערך בכנסת והיכן שאר 40 החברים? האם ליבם שווה עם תקציב העושק את דלת העם, הגימלאים ואינו נוגע כהוא זה בשכבות שהתעשרו מתעתועי המדיניות הכלכלית של הליכוד.

למה חברי הכנסת ממפלגת העבודה ישאירו את ישראל קיסר בודד ולא יתנו גם הם ידם לדחיית תקציב זה.

הנה קיימה ההסתדרות שביתת אזהרה נגד מדיניות הממשלה. לו בראש המדינה עמדה ממשלה אחרת היה צעד זה מובן ומתאים. אבל ממשלה הקיימת בתמיכת נציגי ההסתדרות ואינה ממלאת תפקידה, על אלו שהקימוה להפילה ובהקדם.

אבל למען שישראל קיסר לא יישאר בודד במערכה הריני מציע להצמיד לכל חבר כנסת מסיעת המערך 4־5 חברים שילווהו ויבטיחו שלא יצביע בעת התקציב.

הכל נפגע במשק: חברת העובדים, המושבים, הקיבוצים, מפעלים יצרניים ומה לא? על המלווים – ביניהם, אנשי קיבוץ ומושב, האיגוד המקצועי, אנשי מספנות ישראל ומפוטרי „אתא" – לקרוא באזני חבר הכנסת את מצע המערך לבחירות בענייני כלכלה ופיתוח המשק.

זה יהיה מבצע אמינות שיצלצל חזק ויגיע לכל פינה בארץ.

למען תיקון דרכי הדמוקרטיה הבחירות הכלליות בארץ בארץ הייתי מציע שראשי הרשימות של שתי המפלגות הגדולות בארץ ייבחרו בבחירות מוקדמות בסניפי המפלגות ולא על ידי מרכזיהן, שהצבעת חבריהם אינה משוחררת מלחצים שונים ולכן אינה משקפת דעתם של רוב חברי המפלגות. זה יהיה מבצע דמוקרטי משכנע, ימנע פיצול ויהיה צעד לקראת דמוקרטיה ישירה. איש הציבור חבר המפלגה יחוש שהוא קובע בהצבעתו מי יעמוד בראש הממשלה אם מפלגתו תזכה בבחירות.

דבר זה יוכל גם לרפא הרבה מהנגעים שרבקו בחברתנו כתוצאה מסדרי שלטון בלתי־תקינים ובחירות שאינן מתאימות עוד לתקופה בה אנו חיים.

צבי שוחרי
הזורע

הוקמה ועדה לבדיקת הנושא

מכתבו של החבר אריה בן־גוריון מקיבוץ בית השיטה („דבר" מיום א' 2.3) תחת הכותרת „הנוער העובד והמדריך הנכה" הוא תגובה אחת מני רבות שהגיעה אלי המתייחסת לכתבת „כלבוטק". בטרם אגיב למהלכים אותם נקטתי, עלי להעיר להערותיו של הח' בן־גוריון המתייחסות למזכ"ל הנוער העובד והלומד:

א. המקרה המצער אירע שלא בתקופת כהונתו של המזכ"ל הנוכחי.

ב. חברת הביטוח בה היתה מבוטחת תנועת הנוער העובד והלומד – קרסה. אחרת ייתכן והיה מקום לממן מימוני ביניים.

ג. מטבעה של כתבה טלוויזיונית לבקש תשובות מיידיות – ובכך היא מקפחת את המשיב. מתוך היכרותי את חגי מירום – מזכ"ל הנוע"ל – מבצעים חינוכיים הם מסד בדרך חשיבתו התנועתית.

ד. מיניתי ועדה מיוחדת בה חברים: גדעון שגיא (יו"ר) – ראש אגף מינהל ותכנון בוועד הפועל, אורי אגמי – יו"ר רשת „עמל" וגדעון בן־ישראל – ראש אגף ארגון ומועצות פועלים. מבין תפקידי הוועדה: להמליץ לפני כיצד לפעול במקרה הספציפי ולהתוות דרך בענייני ביטוח ובטיחות בכלל.

ה. ביקשתי מ„כלבוטק" פרסום הקמת הוועדה וסוכם, כי לעת הגשת הממצאים אלי ידווח הציבור דרך הטלוויזיה.

יעקב ישי
יו"ר האגף לצעירים, נוער, סטודנטים והספורט

לא להסתמך על „מה יאמרו הגויים"

ביקרתי בסאלט לייק סיטי שבארצות הברית, בירת ממלכת המורמונים. ראיתי את אושרם, כוחם וגם קראתי את חוברות־התעמולה שלהם.

לא נחוץ להיות דתי או חילוני כדי „להתנגד". אמנם, יש לנו מדינה (דמוקרטית) אבל היא עדיין צעירה, ושורשיה עוד לא „נקלטו" וכל תזוזה לא נכונה עלולה להביא נזק לעם ולארץ, כי אנחנו עדיין לא „מחוסנים" והפיתוי ל„סיר־עדשים" לצעירי עוד קיים. עוד יעברו הרבה שנים עד שנוכל למחוק את חותמת הגלות.

ואת סיבת החרדה שמכרסמת בליבי: כי הדרך להר־הצופים „קצרה" ועוד יקבלו בלכלה, דמי־נסיעה וצרכי־לימוד (וזה מפתה).

אולי כבר הגיע הזמן לא להסתמך על „מה יאמרו הגויים" הגויים אומרים מה שכדאי להם. הזמן עושה את שלו. עוד לא קיבלנו מאף מדינה צל"ש למרות שהחליטו לפי „מה יאמרו הגויים" ובוודאי לא נקבל צל"ש מהמורמונים. ההיפך הוא הנכון.

עדינה ויגנסקי
חיפה

לא לקיים את הרוטציה

הרשו לי לתת עצה קטנה לפועלי מספנות ישראל, אתא וכל המפגינים האחרים, אין אתם מפגינים בכתובת הנכונה. לא פרס ומודעי הביאו אותנו למצב הנוכחי. לכו הפגינו ליד דלתו של ארידור. הוא זה שחילק את מה שאין והיטיב עם העם ובעזרתו ובהנהגתו טיפסה כל המדינה על סולם גבוה והיום קשה מאד מאד לרדת ממנו.

אין ספק שהאסון שהיה פוקד את המדינה ואתכם בגלל זה היה כבד לאין שיעור אם היינו ממשיכים בהדרכתו של הנ"ל לטפס עוד שנה, שנתיים. היום הירידה קשה לכולם, יש מי שנפגע יותר ויש מי שפחות אך אין ברירה אם לא רוצים שהמדינה תלך לאבדון כלכלי, ויישר כוח של שמעון פרס שהיה לו האומץ לעשות צעד כזה. ועוד בהקשר לכך, אני מתפלל בכל ליבי שהרוטציה לא תתקיים כי מובן שאנשי הליכוד שוב „ייטיבו" עם העם לקראת הבחירות הבאות וכמובן שיגידו: אתם רואים איך נהג המערך עם הפועלים ומה אנחנו עושים למענכם?

מיכאל אהרוני
חיפה

גזענות ולאומנות

במאמרו „באין מבדיל" („דבר" 2.3 קובע נתן רוטנשטרייך, כפי שקבע גם ישעיהו לייבוביץ, כי „בחוק נגד הסתה הקרויה גזענות – לאמיתו של דבר מדובר לא בגזע אלא בשלילת זכויות האדם משום שייכותו לציבור לאומי", אך במקום לתבוע את הבהרת המושגים בנוסח החוק הוא דן ברותחין את נציגי המפלגות הדתיות שנאלצו לדרוש הבהרה בחוק שאין הוא מתייחס להלכה – לרגל אותו נוסח משובש. אילו דובר בחוק על הסתה בשל השתייכות לאומית בלבד, ולא גם בשל השתייכות לגזע – תופעה שלאמיתו של דבר אינה קיימת בעמנו – לא היו אותם נציגים נזקקים להבהרה הנדרשת על ידיהם.

שרבוב נושא הגזענות להצעת החוק לא זו בלבד שהביא לאותה דרישת הבהרה שפותחת פתח לקטרוג על היהדות, כדעת בעל המאמר אלא גם מביא להכתמת יהודים בישראל בגזענות, בלא יסוד של ממש: אפילו כהנא היה מקבל כל ערבי לקהל ישראל לו התגייר כהלכה.

כדי להסיר מכשול ועוולה יש להימנע משימוש במושג גזענות במאבק על טוהר המגמה ולקרוא למגזר בשמו: יש להיאבק „בשלילת זכויות האדם משום שייכותו לציבור לאומי", כהגדרתו של רוטנשטרייך. הצעת־חוק ומעשי־חינוך שלא יטילו על יהודים אשמת שווא של גזענות ונאציזם יתקבלו על דעת־רובו של הציבור. הרחבה יתירה ומיותרת של מטרת המאבק מצמצמת את כוחו, באשר היא מערפלת ומטשטשת את העיקר, מביכה את הציבור ומעוררת מורת־רוח.

יש להבדיל בין גזענות ולאומנות, אף אם תיגרם על ידי כך אכזבה לבעלי תאווה מזוכיסטית ולשמחים לאיד.

יוסף שקד
ירושלים

הכנסת והגזענות

נדהמתי לקרוא על היחס של מפלגות מסויימות לעניין הגזענות. מנסים לעשות מסחר בחוקים ומפחדים שמא חוק נגד הגזענות יפגע באותן מפלגות.

מה שמתקבל מהיחס הזה לחוק האמור הוא, שכנסת ישראל מודהה (אני מקווה רק בינתיים) עם החלטת האו"ם שזיהתה את הציונות עם גזענות.

עמוס גבירץ
שפיים

„ציוני שקר"

לאחר נסיונו של ח"כ שילנסקי להעלות את „אורות־שלמה" על ראש שמחתנו, הסבירו שני אישים את עמדתם כלפיו (במדור „עמדה" ברדיו). ד"ר ישראל אלדד (אידיאולוג לח"י) – בעד, לעומתו פרופ' יהודה בלום (שהיה שגרירנו באו"ם, איש „הליכוד") – נגד.

הראשון מיתמם וקובל על שאין מרשים לו לומר „תהילים" בעברית בהר־הבית, אלא בלעז. כאילו שאינו יודע, כי שום „מסע־צלב" כנגד קדשי המוסלמים אין זוממים בימינו בשום אומה ולשון, אלא ב„מחתרת העברית" – העיוורת, להוותנו. השני מתריע כנגד נתינת פתחון־פה פוליטי לאויבינו באו"ם. מתברר שאין זה עוד ויכוח בין־מפלגתי שבשיגרה. הרי לא יתכן שהן המובילים לפיצוץ בהר־הבית והן המונעים חורבן כל־ישועו ייחשבו שווה־בשווה לציונים המשמשים את צרכי העם.

יש לנקוט עמדה רעיונית ברורה כלפי אלה המסכנים את קיומנו בזמן הזה ומטיפים לנו מוסר למען חזון „הציונות הגדולה" במתכונתם.

לכל הטוענים שהציונות היא בעצם המשך הביטוי לכיסופי המשיחיות בתולדותינו נאמר: אכן, ואלה היורשים של „משיחיות השקר" הריהם „ציוני שקר" בהקבלה. הראשון לדראון – הרב־גוזן עם סמל האגרוף, המזמר „התקוה" לחרפתנו.

י. אשל
בת חן

קבוץ חצור

מודיע על החלפת מספרי הטלפון
לחיוג ישיר לכל שלוחות הקיבוץ

מרכזית הקבוץ	055־79333
מרכז המשק	055־79444
חדר האוכל	055־79220/1
אולפן	055־79339
מפעל אומן – מרכזיה	055־79301/9
מפעל אומן – פקסמיליה	055־79552
חצור לטף – מתפרה	055־79433

לחדרי החברים ולשאר השלוחות יש לחייג...79
ולהוסיף את שלוש הספרות האחרונות
של מספר השלוחה הפנימית.

תודתנו נתונה
לחברת בזק ולחברת תדיראן

רשות הגנים הלאומיים

עקב בקורת שנתית
לא יפעל הרכבל במצדה

בימים: ד' 19 במרץ
וביום ה' 20 במרץ 1986.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי אשדוד
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד [illegible] הופקדה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' 5130 שטח לבנבה ציבור בשיך דנף".
ביחד עם התשריט המצורף אליה.
האלה הם השטחים הכלולים בתכנית: –
גוש 18243 חלקי חלקות 60, 42, 44. עיקרי מטרת התכנית: תיחום שטח לבנבה ציבור בבנבור ליהוב שיך דנף.
כל המעונין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעונין בקרקע, הבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שבתחום התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אתו, רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה האמורה.

ישראל קניג
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

תאריך: – כ"ב באדר א' התשמ"ו
3.3.86

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה – 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי –
בר נחשון יוסף – לאשר בדיעבד תוספת שטח בניה למגורים בחלק מהחלקה 56 חלקה 119 בגוש 11570 קרית־חיים מזרחית. הבקשה כרוכה בהקלות הבאות:
1. עודף שטח בניה של 9.6 מ"ר מעל למותר.
2. בליטה של 30 ס"מ לבניה אחורי.
3. בליטה של 27 ס"מ לבניה הצדדי.
אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, הדר כרמל 3, חיפה, בימים א', ב', ג', ה' בין השעות: 08.00 – 11.30.
המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאנה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.

אהרן יכביץ
בודק העיר

אלמקס לכל המשפחה!

תל־אביב
לב העיר – אחד העם 69 – 613862
קופת חולים כללית – אמסטרדם 7 – 225142
ירושלים
בקור חולים – שטראוס 5 – 223141
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן
בני־ברק – רבי עקיבא 111 בני־ברק – 787353
בת־ים – חולון
קופת חולים – עין יהב 4 חולון – 884854
אהרן – הסיין 52 חולון – 889153
רחובות
כללית – בני משה רחובות – 452381

מוקד מידע טלפוני
של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי־חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל.
בתל־אביב
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב. ביום ו' מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ – בטלפונים 03־433300, 03־433500.

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

קונצרט למנויים מס. 6
[illegible]
מנצח
[illegible]
בכר
תל אביב, היכל התרבות 8.30 בערב
סדרה 2: הערב – 16.3.86
סדרה 3: יום ב', 17.3.86
סדרה 4: יום ג', 18.3.86
סדרה 5: יום ד', 19.3.86
סדרה 6: יום ה' 20.3.86

קונצרט למנויים מס. 6
[illegible]
מנצח
[illegible]
בכר
ירושלים, בנייני האומה
מוצ"ש 22.3.86, 8.30 בערב

[illegible]

קונצרט למנויים מס. 6
[illegible]
מנצח
[illegible]
בכר
תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
סדרה 7: יום א' 23.3.86
סדרה 8: יום ג', 25.3.86

[illegible]
קונצרט מס. 5
[illegible]
מנצח
[illegible]
בכר
תל אביב, היכל התרבות
יום ב', 24.3.86, 9.00 בערב

מודיעין

טלויזיה

5.30 „תבל ומלואה" – פרק שביעי: „הרקיע מעל". כוח המשיכה קושר את העננים אל כדור הארץ, ומייצב את האוויר שבתוכו הם צפים. ובזכות האוויר מצליחים הזרעים, החרקים, העופות ובני־האדם לגבור על כוח המשיכה ולרחף מעל לארץ.
6.30 קיצור החדשות (עברית).
6.32 „הענק המהודהד" – פרק שלישי: שם הפרק: „אסיר המפלצת" (תרגום ערבי־עברי).
7.00 יומן השבוע (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 „מסיבת האהובה".
9.00 מבט לחדשות.
9.30 קדם אירוויזיון 1986 – בחירת השיר הישראלי לאירוויזיון שיתקיים בברגן, בנורבגיה, ב־3 במאי, 86. מתמודדים 12 שירים, ואלה המבצעים לפי סדר ההופעה: יהודה תמיר, שלישיית „ארמה", מירי אלוני, מוטי גלעדי ושרי צוריאל, בועז שרעבי, דורון מזר, ריטה, שולה חן, „ארבע לב אדום", „איווליך בנר", צביקה פיק, חיים משה. כן ישתתפו באירוע להקת „שלום 86", בהדרכת גברי לוי, להקת פיקוד המרכז, להקת הנח"ל, להקת פיקוד הדרום ולהקת מפקדת חילות השדה. כל להקות צה"ל בהדרכת צדי צרפתי. שידור ישיר מתאטרון ירושלים, משודר בו בזמן גם ברשת ג' של קול־ישראל (בשידור סטריאופוני). מנחים: רבקה מיכאלי ודניאל פאר.
11.20 „בוקר בלבי" – סדרת מתח אנגלית חדשה, בת 6 פרקים בהמשכים. ההפקה של חברת „גרנדה" נמנית עם סדרות „מותחן הכורסה". משחקים: בריאן סטרנר, השוטר הצעיר, בנג'מין ויתרו ונה וזקר, הזוג ריינולדס שכלבתם נחטפה.
11.45 חדשות.

טלויזיה לימודית

08.15 תלמוד, שניים אוחזין: בעייה, חלק 1.
08.40 מסך לספרות יסודי: משל ושיר, הרוח הצפונית והשמש.
09.00 אנגלית ו'.
09.20 השעה שלנו: המשוטט מכפר אז"ר.
10.10 אנגלית ז'.
10.30 פרפר נחמד: שקט בבקשה.
11.00 חשבון ה': השבר העשרוני.
11.15 צרפתית.
11.30 גיאוגרפיה ה'–ו': נפט וממון, מדינות המפרץ.
12.00 ספרות על־יסודי: הדוב.
1.00 אנגלית י'.
2.00 כלכלה: כסף במסק.
2.15 סלם ותעלם: כרם אל זיתון.
2.40 הבה נגלה את הקו.
3.00 האוניברסיטה הפתוחה: אמנות בעידן הטכנולוגי, פיט מונדריאן: בין בריות למשמעות ומפרות, בב'.
4.00 רחוב סומסום: הרחוב.
4.30 תיבה 2, פרק י"א: אומנה, מחשב ענק השולט על כפר שלם.
5.00 ערב חדש. מנחה: דן כרגלית.

רדיו

„קול־המוסיקה"

07.07 מוצרט: סונטה בדו מג'ור לפסנתר ב־4 ידיים, ק. 19 (ב. עדן + א. תמיר); שוברט: נוקא, ודיאציות וסיבאלה (ק. אשנבך + י. פרנק).
07.30 שחרית מוסיקלית – גלינקה (על פי המלך): „זכרונות ידידות" (תז. רדיו מוסקבה/א. זוראיסקה; ויוטי: קונצ'רטו בלה מג'ור לשני חלילים ותזמורת (ז' פייר רמפל / + ה. ווילסון / + הסולנים מנטו / ק. שימונג; צ'ייקובסקי: „אלבום לנוער", בגירסה לרביעיית כלי־קשת (שלישית בודרין / + א. סודוסקי, בנורג; שומאן: תמונות אגדה (ע. עדה, ויולה/א. ברנקאר, פסנתר; פולנק: „האיילות", באלט (תז. פילהרמוניה / הזמרים האמברוזיים / ז'. פרטר; פולנק: מזולת כפריים (תז. פילהרמוניה / ז'. פרטר).
09.30 קונצרט בוקר – פאייא: „לילות בגני ספרד", לפסנתר ותזמורת (מ. אצ'ורגה / תז. הסים. הלונדונית / א. מטה; שוברט: שלישיה מס. 1 בסי במול מג'ור, לפסנתר, כנור וצ'לו, אופ. 99 (השלישיה הישראלית: א. וולקוב / מ. בויאר / מ. ברנמן; היידן: סונטה לפסנתר בדו מג'ור (א. ברנדל); טלמן: סוויטה בדו מג'ור, לאבוב, צ'לו וצ'מבלו (שלישיית מוזיאון בוסטון); הנרי די מון: „מטוראדה" (יזכור), מוטט למקהלה כפולה ותזמורת (המקה. והתז. של הישפל רויאל / פ. הרבבה); מוצרט: סימפוניה מס. 40, בסול מינור, ק. 550 (התז. הקב. האנגלית / ב. בריטן).
12.05 אמנים באולפן – צילה גרוסמאייר, סופרן / דוד דולן, פסנתר. שוברט: מבחר שירים; שוברט: 3 קטעים לפסנתר.
13.00 קונצרט צהריים
15.05 החידון המוסיקלי (שידור שישי).
16.00 קונצרט מנחה – גלוק: מבואה (התז. הקאב. „פרו ארטה" / ק. רדלג לואי שפוהר: סימפוניה מס. 3 בדו מינור, אופ. 78 (הסימפ. של רדיו ברלין / ג. אלברכטא; מנדלסון: חמישיה בלה מג'ור, מס. 1, לכלי קשת, אופ. 18 (רביעיית רוזיר / ז'. קוכה, ויולה שניה); מוצרט: קונצ'רטו בדו מג'ור. לחליל, נבל ותזמורת, ק. 299 (ג. זבלטה / ק. צלר / הפיל. מברלין / א. מרצנדורפר; סקריאבין: סימפוניה מס. 2 (התז. הסימפ. מפרנקפורט / א. ענבל).
18.30 מוסיקה ליום ראשון – רוברט פרסקה: מנטיפיקט; ג'ון טברנר: קטע תפילה (הלהקה הלונדונית למוסיקה עתיקה / ג'. ריילר; באך: יוהאנס פסיון (חלק ראשון) (ז'. אלנבק, טנור / ו. ברי, בריטון / א. אמלינג, סופרן / י. האמארי, אלט / ו. הולבג, טנור / ה. פריי, בס / מ. אקרמאן / ב. קניליין גבל / ו. אינהגארט / מקה. הנערים והתז. הקאב. משטוטגארט / ק. מינשינגר).
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי – ג'יימס גולווי, חליל / פיליפ מול, פסנתר – באך: סונטה בסול מינור לחליל (במקור לכנור) וכלי מקלדת ר"ב 1020: ק.פ.ע. באך: סונטה בלה מינור לחליל סולו; קרל צ'רני: דואו קונצ'רטנטה לחליל ופסנתר, אופ. 129; דמוק: סונטה בסול מג'ור לכנור ופסנתר אופ. 100 (בעיבוד גולווי); בוהוסלב מרטינו: סונטה לחליל ופסנתר. הדרניים: אדולף האנס סטנבורה; יהודה אלוסיף „יפה נוף".
22.30 מסורות מוסיקליות בארץ.
23.00 מוסיקה מן העבר הרחוק.

רשת א'

11.30 השכלה הדעת לכל צרפתית למתחילים – שעור מס' 20.
12.05 בעדינות הבושם.
14.06 תבניות לילדים – „שירים הם חברים של ספורים": „ביקור באופרה" מאת עדה קולי; „מסע הפלאים של נילס הולגרסון הקטן עם אווז־הבר" מאת סלמה לגרלף; לקראת סידור.
14.45 „תתול בסקי".
15.30 עולם המדע (ש.ש.)
16.05 „השבוע שלי" (ש.ש.)
17.20 האוניברסיטה הפתוחה – שקספיר כספרות וכתיאטרון.
19.05 מחשבת ישראל.
22.05 תפוח העץ – קבאת אדום.

רשת ב'

10.05 עיני הבוה ורווחה.
18.06 מסיבת עתונאים.
18.45 היום בספורט.
19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 „אחר בשבוע".
22.05 תזמורות בלי־נשימה.

רשת ג'

18.05 מצעד התו הלועזיים.
21.05 ארזים עתיק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

06.30 אוניברסיטה משודרת – השבש והיקום פעילות השמש. מרצה פרופ' ארנון דר.
17.30 בוחת.
17.50 יומן ספורט.
18.05 רדיו ספורט.
20.05 שירי עמים.
23.05 מגורות הלב – עם המשורר מאיר ויזלטיר (ש.ת.)
00.05 ציפורי לילה נודדות

בתי קולנוע

תל־אביב

אורלי: הספינה שטה 4.30, 7.15, 9.30
אלנבי: פגישת מחזור 5, 7.30, 9.30
אסתר: תרגיל לרופאים מתחילים 4.30 7.15, 9.30
בן־יהודה: הבאהב 4.30, 7.15, 9.30
גורדון: ספור אמיתי 9.30, 7.15, 4.30
גת: פעמים במשך החיים 9.30, 7.15, 4.30
דקל: לילות לבנים 9.30, 7.15
דרייב־אין: רוקי 4 9.30, 7.15
חצות – סקס
הוד: יומו של אלוף 4.30, 7.15, 9.30
בית ליסין: דיוה 11.15
חן 1: שנת הדרקון 9.40, 7, 4.15
חן 2: גלגלי תהילה 9.45, 7.20, 5
חן 3: סיפורה של מארי 5, 7.20, 9.45
חן 4: ביה"ס לאסירים מתחילים 10.30, 1.30, 4.45, 7.20, 9.40
חן 5: רומן על בטוח 10.30, 1.30, 4.45, 7, 9.40
ליטוף: הכבוד של פריצי 9.30, 7
לב 1: מטרה 9.30, 7.15, 4.50, 1.30
לב 2: בוני וקלייד 9.45, 7.30, 5, 1.45
מוזיאון תל־אביב: סהרורים 7.15, 9.30
מוגרבי: סילברדו 9.30, 7.00
מקבים: משאלת מוות III 9.30, 7.15 4.30
סינמה 1: רוקי 4 9.30, 7.15, 4.30
סינמה 2: חזרה לעתיד 4.30, 7.15, 9.30
סטודיו: להב משונן 9.30, 7.15
פאר: מסע העסקים של אבא 4.15, 7, 9.30
פריז: חבורת הזאבים 9.30, 7.30
צוותא: חתונה בירושלים 8
נגוע+במקום חלום 8.45
צפון: ראן 9.30, 6.15
תמוז – רמת־אביב: התפוז המכני 9.30 / אגם הברבורים 7
שחף: זכרונות מאפריקה 9.00, 5.45
תכלת: אני אוהב אותך כרמן 9.30, 7.15, 4.30
תל־אביב: לחיות ולמות בלוס אנג'לס 9.30, 7.15, 4.30

יפו

החוליה הישראלית:
השוטר מבוורלי הילס 9.50

ירושלים

אוריון: לחיות ולמות בלוס אנג'לס 9, 7, 4.30
אוריון: סגור לרגל שיפוצים
אורנע: גלגלי תהילה 9, 7, 4.30
בית אגרון:
אני אוהב אותך כרמן 5.30
ידה של נייר 9.15
להיות שם 9.30
העכבר ששאג חצות 9.30
בנייני האומה: מסע עסקים של אבא 9.15, 6.45
הבירה: משאלת מוות III 9.00, 7.00, 4.30
אור גיל: פעמים במשך החיים 9, 7, 4.30
כפיר: רוקי 4 – 9, 7, 4.30
סמדר: בחר בי 9.15, 7
עדן: להב משונן 9, 7 4.30
רון: קאל 9, 7, 4.30
מיטשל: ראן 9, 6

חיפה

אורה: זכרונות מאפריקה 9.00, 6.00
אורלי: הרבה ולא כלום 9.00, 6.30
אמפיתיאטרון: רוקי 4 9.15, 7 4.30
ארמון: סילברדו 9.15, 6.40, 4.15
עצמון: העד 9.15, 7.00 4.30
חן: סוניה האדומה 9.00, 6.45, 4.30
פאר: התפוז המכני 9.15, 6.30
קריגר: מסע העסקים של אבא 9.00, 6.30 4.00
רבנר 1: פעמים במשך החיים 9.15, 7, 4.30
רבנר 2: לילות לבנים 9.15, 6.30, 3.45
רון: לחיות ולמות בלוס אנג'לס 9.00, 6.45, 4.30
שביט, הר הכרמל: ראן 9.00, 6.00
עממי: מטרה 9, 7

קרית־ביאליק

כפיר: קומנדו 9.15, 7
סביון: הרבה ולא כלום 9.15, 7

קרית־חיים

בית העם: גולאג 9.30, 6.45

קרית־ים

ביצן: מלכודת קטלנית 9.30, 6.45

קרית־מוצקין

אורות: חזרה לעתיד 9.15, 7.15

אשדוד

אסתר: רוקי 4 9.30, 7.15
אשדוד: תלמידה ומחשמלת 9.30, 7.15

אשקלון

אביבה: המאהב 9.30, 7.30, 4.30
מאור: רוקי 4 9.30, 7.15
רחל: בידור 9.30, 7.15

באר־שבע

חן: חזרה לעתיד 9.15, 7.15

בת־ים

אורנים: מושלם 9.30, 7.15
עצמאות: משאלת מוות III

גדרות

גדרה

הרצליה

המאהב – 9.30, 7.15, 4.30

חולון

ארמון: שושנת קהיר הסגולה 9.30, 7.15
מגדל: סוניה האדומה 9.30, 7.15
מתנ"ס, קרית שרת:
לרקוד עם זר 9.30, 7.30
2.30 המסע המופלא
4.30 דרך המלך סין
סבוי: משאלת מוות III 9.30, 7.15
רינה: הכבוד של פריצי 9.30, 7.15

טבריה

אביב: רוקי 4 – 9.15, 7.15

כפר־סבא

עמל: רוקי 4 – 9.15, 7
חן: חזרה לעתיד 9.15, 7

לוד

אורלי: רוקי 4 – 9.30, 7.15
צח זית: מי מפחד משכב משול 9.15, 7.15

נהריה

הדר: שנת הדרקון 9.30, 7
רון: סרפיקו מסובכן 9.30, 7.15

נתניה

בנחינה: גולאג 9.15, 7, 5
אסתר: חזרה לעתיד 9.15, 7
שרון: רכבת תחתית 9.15, 7, 5

פתח־תקוה

שלום: השוטר בגנב פבור 9.30, 7.15

קרית־שמונה

שניר: תפילה למות 9.30, 7.15

קרית־מלאכי

צמרת: שוטר עם כבוד 9.15, 7

ראשון־לציון

נעמן: שנת הדרקון – 9.30, 7
ראשון: סוניה האדומה 9.30, 7.15

רחובות

בית העם:
תגאים של חיבה – 9.30 7.15
הדר: שנת הדרקון 9.30, 7
חן: קומנדו 9.15, 7.15

רמת־גן וגבעתיים

אואזיס: כי ראו עיני התהיל 9.30, 7.15
ארמון: לילות לבנים 9.30, 7
לילי: שושנת קהיר הסגולה 9.30, 7.15
הדר: זכרונות מאפריקה 9, 6
רבגן 1: פעמים במשך החיים 9.40, 7.30, 5
רבגן 2: סיפורה של מארי, 9.40, 7.30, 5
רבגן 3: שנת הדרקון 9.30, 6.50 4.15
רבגן 4: להב משונן 9.45, 7.20, 5
שביט: רוקי 4 9.30, 7.15

רמת־השרון

כוכב: הבוסה הגדול 9.30, 7

רעננה

אחוה: בידור 8.30

רמלה

אדיר: המאהב 9.30, 7.15

נהג!
עשה את המינימום
למען אלה
העושים את
המקסימום.
תן טרמפ לחייל!

המוליכה בארצית הפתיעה בגביע את „הזהובים"

בית"ר נתניה – בני־יהודה
מכבי חדרה – שעריים
הפועל ת"א – הפועל חדרה
מכבי חיפה – הפועל טבריה
מכבי נתניה – רמת־עמידר
הפועל י־ם – כפר שלם
מכבי יבנה – קרית־אתא

★ ★ ★

בית"ר י־ם – בית"א ת"א 1:2
כפר־סבא – הפועל עכו

★ ★ ★

מכבי פ"ת – הפועל חולון 0:2
הפועל חיפה – בית"ר חיפה
מכבי יפו – בית"ר ב"ש

★ ★ ★

שמשון ת"א – הפועל יהוד 1:8
מכבי ת"א – פרדס כץ 0:5
באר־שבע – אור יהודה 0:4
הכוח ר"ג – הפועל פ"ת 0:0

מאת ניסן פרידמן

שתי „סינדרלות" העפילו אתמול למשחקי שמינית הגמר בגביע המדינה בכדורגל, כשהן מסלקות מדרכן שתי קבוצות לאומיות.

מוליכת הליגה הארצית בית"ר נתניה, גברה על בני יהודה 0:1 בשכונת התקווה. מכבי חדרה, מליגה א', ניצחה בביתה, את מנורת הטבלה הלאומית, מכבי שעריים, 0:1.

הכח מכבי ר"ג, מהליגה הארצית, כפתה תיקו אפס על הפועל פ"ת והשתיים ייפגשו ביום שלישי למשחק חוזר.

בתור 13 המשחקים היתה רגלן של קבוצות הליגה הלאומית על העליונה. חלק גדול מהמשחקים הוכרע על חודו של שער, דבר שמבטא היטב את אופיים של משחקי הגביע. שבע פעמים הושגה התוצאה המינימלית 0:1 ואילו הפועל ב"ש ניצחה אמנם 0:4, אך רק בהארכה. המשחק עצמו נסתיים בתיקו אפס. אין ספק, כי קבוצות הליגות הנמוכות היו חדורות מוטיבציה וניסו להוליל המתעות כדי להגיע להפתעות.

שלוש הקבוצות הראשונות בליגה הלאומית, הפועל ת"א, מכבי חיפה ובית"ר ירושלים (מחזיקת הגביע) לא התעלו, אך דילגו מעל המשוכות שניצבו בפניהן. רק שתי קבוצות השיגו נצחונות גבוהים.

שמשון ת"א ניפצה עוד ביום שישי את האשליות של מחזיקת הגביע לשעבר, הפועל יהוד, והביסה אותה 1:8. המשך נאה לחוויה של שמשון. מכבי ת"א העבירה את בית"ר פרדס כץ (ליגה ג') מהלום מתוק, שנמשך כל השבוע כשהגבורה עליה בגול, 0:5.

עקרונית, ההגרלה יכולה להעמיד ארבעה משחקי „דרבי" בשמינית הגמר: בת"א, ירושלים, נתניה, חיפה וייתכן „דרבי" חמישי בפ"ת, אם הפועל תנצח במשחק החוזר.

11 המופלאים מנתניה רמזו על הכיוון לליגה הלאומית

בית"ר נתניה הוכיחה אתמול בשכונת התקווה, כי גם יריבה לאומית אינה משוכה קשה מדי עבורה. בית"ר גברה על בני יהודה 0:1 (0:1).

11 מופלאים – כך אפשר לכנות את שחקני בית"ר נתניה, שלחמו בכשפתנות ראויה לציון ומחודק שיניים מול בני יהודה הביתית. בפתיחה התנהל משחק שקול, כשהבית"רים ניסו להפתיע בהתקפות מתפרצות מהירות. בדקה ה־18 חטף פרדי חלפון מהתקפת „הזהובים", מסר קדימה לפוגל, שהשאיר יפה ליוסי („קרלוס") אדרי וזה שיגר טיל אדיר בסיוע הרוח. מ־20 מטר אל בין החיבורים – 0:1 מהמם. מהלך נהדר ושער נהדר.

במחצית השניה תקפה בני יהודה בסיוע הרוח. נתניה נלחצה לשערה וגוננה בכל כוחה על היתרון. דקה 65: אייזנברג פרץ יחידי מול השער ובעט להרף. הול בדקה ה־74 נשארה נתניה עם 10 שחקנים, לאחר הרחקתו של הבלם מיכה סרוסי. הכדור ריחף שוב ושוב על פני שער נתניה, אך ההגנה, בראשות השוער שמעון לביא, הרחיקו ברגע התאכזרות. לביא קטן־הקומה היה „גדול".

שיא הדרמה בדקה ה־87. סגל סיים עדבוריה בבעיטה מעל השער מ־5 מטרים.

שפט אריה פרוסט לעיני 2500 צופים בשכונת התקווה.

מאיר לוי

● בית"ר נתניה: לביא; י. יונה, סאסי, סרוסי (הדרוקו), מכלוף, גנים, חלפון, י. אדרי, תשובה; ש. אדרי, פוגל (סיבוני).
● בני יהודה: אסייאג; עלה, אהוביה, אדיב, מגל, סלמן, ניסן כהן, א. חיים (נסים כהן); אייזנברג, ברכוביץ, שירזי.

האלופה נזקקה לנקודה הלבנה

שער בודד, מבעיטת 11 מ', שהבקיע ציון מרילי כבר בדקה השמינית הספיק אתמול לאלופה מכבי חיפה כדי לגבור על הפועל טבריה מהליגה הארצית, בשיעור 0:1 (0:1).

מכבי חיפה שלטה ב־30 דקות הפתיחה והגיעה למצבי הבקעה רבים שהוחמצו ע"י ארמלי ורוני רוזנטל. בהמשך ראו הטבריינים, כי ה„שד" החיפאי איננו כה נורא וניסו ליזום התקפות, בדרך־כלל לא מכוונות. לקראת הסיום התמיצו החיפאים כמה מצבי הבקעה קורצים.

בדקה השמינית נגח משה סלקטר לעבר שער טבריה, הבלם יוסי אדרי נעזר בידו כדי להדף את הכדור מהשער והשופט רחמים רינאצי פסק על בעיטת 11 מ' מוצדקת, אותה הפך, כאמור, מרילי לשער נצחון.

1500 צופים חזו במשחק שנערך בקרית־אליעזר.

א. צייבין

● חיפה: רן; אהרוני, אוסמנו, קלינגר, מרילי, ל. רוזנטל, אבוקרט, גבעולי (אמסבר „הקטן"); ארמלי, מלקנר, ר. רוזנטל.
● טבריה: פרץ; אבוטבול, יוסי אדרי, יצחק אדרי, אייל דן, דוידה, לוי, מנסת, אוחלאי, עומר רז, עמרי.

המזל האיר פנים ללאומית

המזל עמד אתמול לצידם של כדורגלני הפועל פ"ת, שבמאמץ רב הצליחו לסיים את משחקם מול הכח מכבי ר"ג בתיקו אפס, גם לאחר הארכה בת 30 דקות.

שחקני עיר־הגנים הישכו לשחק בכל שלבי המשחק הם הגיעו ראשונים לכל כדור והרבו לסכן את שער יריביהם הלוסים.

האורחים מאם המושבות הגיעו תולשה מדהימה בכל מהלך המשחק. הם לא הגיעו אפילו למצב הבקעה אחד.

במחצית השניה ניתנו לשחקני עיר הגנים 3 הזדמנויות מצוינות להבקעת שערים. בדקה ה־17 נגח יצחק מוסרי המסוכן מ־2 מ' מעל המשקוף, כעבור 3 דקות בעט מוסרי מ־10 מ' לקורת השער.

בדקה ה־78 התחוללה סערת רוחות במגרש, לאחר שניסים אהרון הוכשל בתוך הרחבה ללא תגובת השופט.

שפט יצחק אדנר לעיני 300 צופים במגרש וינגייט.

משה כהן

● הכח מכבי ר"ג: נורדמן; ע. כהן, גודיליל, באייר, מוסרי; א. לוי, יעיש, ברדיגו; נ. אהרון, עזריה, יחיאל.
● הפועל פ"ת: גדבי; צ. יוסף, אלון, פרץ, זרחוביץ (סלוכון); ג. לוי, חזן, בן־קאנה בסון, לוין, בן־יוסף.

העתודה תפרד היום משפיגל

מאת אשר גולדשלגר

יוסף מירמוביץ, המאמן הלאומי, ישמש לפי שעה גם מאמן נבחרת העתודה בכדורגל, עד למציאת מאמן אחר לנבחרת זו.

היום ב־5 אחה"צ תערוך נבחרת העתודה הנעימה למאמן הפורש אליעזר שפיגל.

אברהם בנדורי, מנהל הנבחרות, הבהיר, כי נבחרת העתודה תצטרך להתאמן על „אש קטנה" ובגירה דוהלו עליה בשיטות תוכל להבקן על הצד הטוב ביותר.

נודע, כי בינתיים התקבלו בהתאחדות לכדורגל בכפר הצעות מחול לגבי מבלבים לאימון הנבחרת.

כדור ברשת. יעקב אסייג שוער בני־יהודה עוקב אחרי כדורו של הנתנייתי יוסי אדרי החודר לרשתו במשחק הגביע בשכונה
צילום: א. קנפר

בבית"ר נתניה החליטו הולכים חזק על הגביע

השופט אריה פרוסט שלף פעמיים „צהוב" נגד מיכה סרוסי, המשיך במשחק, נזכר, עצר ושלף את ה„אדום" ● „הגביע הוא שלנו" זעקו אוהדי נתניה ו„מי הבא בתור? מכבי נתניה!"

●●● סיר בשכונה. המגרש בשכונת התקווה דמה אתמול לסיר לחץ. הרבה מתח ועצבים בקרב בין בני־יהודה ובית"ר נתניה. במחצית השניה שלף השופט אריה פרוסט „צהוב" למגן בית"ר, מיכה סרוסי, ושכח שזה ה„צהוב" השני שלו, המחייב „אדום". פרוסט המשיך את המשחק, ועצר רק למחאות הצופים ובני־יהודה, ונזכר לשלוף את ה„אדום". נראה כי אילו ידע שזה „צהוב" שני היה מסתפק באזהרה בעל־פה. או פרצה מהומה גדולה במגרש. שייע פייגנבוים פרץ פנימה והמשחק הופסק לזמן קצר ●●●

●●● בית השואבה. מי שראה שמחת בית"ר נתניה בסיום המשחק, חשב לרגע שמדובר בגמר הגביע. „לנצח את בני־יהודה בשכונה עם 10 שחקנים, זה גדול", התרגש שייע פייגנבוים, דמעות בעיניו האוהדים על כתפיו. כולם שרו: „הגביע הוא שלנו" ופזמון חדש: „מי הבא בתור? מכבי נתניה!" חיים לוי אמר באושר: „אם ניצחנו כאן קבוצה בעלת מסורת בגביע, סימן שאנו הולכים חזק על הגביע" ●●●

●●● על סף פיצוץ. יהודה ויוסי אלוש, שאוהדים מאוד, משחק הפועל ב"ש, איימו לפרוץ את המשחק אתמול, כיוון שמאיר התחמם על הקו, אך לא הוכנס למשחק. האחים קיללו את צמח סולטן, והתכוונו עיטו וניסו לפרוץ למגרש. בסיום הוכרז סולטר מלמם האחים. הם הבטיחו שמאיר לא יבוא להתאמן, וסולטר אמר: „אצלי הוא לא ישחק" ●●●

●●● על הכוונת. שני מאמנים כבר מצויים על הכוונת של מכבי פ"ת לקראת העונה הבאה, לאחר התמנותו של המעטר הקודם, זאב זלצר, לעונה נוספת בנתניה, פתחה הנהלת פ"ת בשיחות גישושים עם דרור קשטן ושייע פייגנבוים. בכל אופן, נראה כי משה מאירי יסיים את תפקידו בפ"ת בסוף העונה ●●●

●●● אורחים מהקיבוץ. ילדי קיבוץ משגב עם היו בסוף השבוע אורחי אגודת מכבי פ"ת. הילדים, נפגעי התקפת מחבלים לפני שנים אחדות, הוזמנו לפ"ת ביוזמת ידיד האגודה, גדי ברמלי. בשבת היו אורחי כבוד ביציע. מכבי פ"ת הבטיחה לערוך ביקור גומלין בקיבוץ באחת השבתות הבאות ולשחק נגד נבחרת משגב עם ●●●

●●● אל תפסיקו את הקרנבל. 1000 אוהדים הגיעו אתמול מפרדס כץ לאצטדיון בפ"ת. הם היו מצוידים ברעשנים, חצוצרות, דגלים והרבה מצב רוח. מרוב אופטימיות הביאו גם שמפניה. הם שרו והגנו גם אחרי שמכבי ת"א הובילה 0:2. בשבילם פרדס כץ ניצחה ●●●

●●● סיפור העמותה. הנהלת מחלקת הכדורגל של הפועל ת"א, תיפגש היום עם מזכיר מועצת פועלי ת"א מרדי קציפמן בתביעה להכיר במחלקה כעמותה. בינתיים הוליכה מזכירות הפועל ת"א כי מח' הכדורגל לא תהפוך לעמותה לפחות עד לסיום העונה הנוכחית. השאלה עתה האם יתמשו חברי ההנהלה אלה איומם להתפטר מתפקידם ●●●

●●● הצגה כפולה. היום או מחר יוחלט האם תמשיך הפועל ת"א במפגשים כפולים עם שמשון ת"א, על רקע ההצלחה שהיתה למפגש הכפול בדרבי התל־אביבי שהכניס הכנסה של 160,000 דולר בזוסו. הנטייה להמשיך במפגש הכפול ●●●

●●● על שולחן הניתוחים. גיל מאגר, קשר הפועל פ"ת, סיים כבר את העונה. הוא עבר ניתוח מינוסקוס, אך עדיין סובל מכאבים, ונראה שהניתוח לא עלה יפה. סאבו ביקש מהנהלת קבוצתו לשלוח לניתוח נוסף בגרמניה ●●●

●●● בשם הדת. מכבי פ"ת תארח את מכבי יבנה ביום שישי הקרוב, במקום בשבת. המניע הראשון הוא אמנם הסיכוי שיותר צופים יבואו לחזות במשחק כזה ביום שישי, אך קיים גם לחץ מצד הגנים הדתיים בעיר ●●●

●●● תרשיה האומץ לב. מלים הלקוחות משירה הקרב. ביום שישי הרגיש השופט יעקב שייבר כסורה קרב. הוא נפצע בהיתקלו במהומה במגרש בעמידר בצוקו. „אסור לשחק במגרש הזה. הרגל התנפחה לי כמו בלון. נפלתי ושחקן עמידר יחזאל לוגסי נפל עלי. המשחק עלוב בגלל התנאים הגרועים". הקון התכונן להוליך את שייבר המצוע, אך זה התעקש לשפוט עד הסיום בצליעה.

„המשחק איתי ואוכל להתגבר", אמר שייבר, „רק שלא תהיה הארכה. בכלל הבוחות, אני פותר לדרך". שלום חקוה (84) הציל את שייבר, ואחרי השריקה המגוננה שלו מאמן נתניה, זאב זלצר, את רופא הקבוצה לטפל ברגל הנפוחה של השופט האמיץ. כזכור, אשתקד בגביע החוטו הפסיק יוסף שוטר את המשחק בין מכבי פ"ת ליבנה, לאחר שנפצע ●●●

●●● ומי לא בא. המשחק בעמידר ביום שישי, משך כנפי שחקנים, מאמנים, עסקנים ועיתונאים סגויים. כולם התענו ביציע הכבוד המשופשף, שהיה רווח וצפוף מדי. מה עשו שם אלה שאינם מהכיססיות בא לראות שיש באמיץ עד מגרש גרוע משלום ●●●

●●● פניבאליפסים. בין האורחים בתא הכבוד בעמידר, היו מאמן בית"ר נתניה, שייע פייגנבוים ומאמן בני־יהודה, יצחק שניאור. הם שתקו זה אל זה ובואו היטב זה את זה. למטרת ניצח בקרב ביניהם שייע ●●●

●●● אמונות טפלות. זאהי ארמלי ויחוי אדפמו ה„גדול" החליפו אתמול את חולצותיהם לשם מזל. ארמלי העביר את ה„13" הקבוע שלו לאחיו ולבש חולצה „5". אתמול זה לא הועיל לזאהי ●●●

●●● כה יהיה. פשוי לוריטר, מאמן הפועל חיפה, עדיין לא הבהיר אם ברצונו להשאר באר"ץ אחרי סיום העונה. ביום שישי צפה במשחק בעכו, ורבים שאלו עצמם אם הוא הגיע לבחון את רמת הליגה הארצית לקראת העונה הבאה ●●●

●●● בשם הביב. כדורגלני הפועל חיפה שבתו מאימונים בתחילת השבוע. רבים תהו מה קרה שהם חזרו לפעילות ועלו לדרבי מול בית"ר חיפה. התשובה היא ההמחאות שקיבלו שחקני הקבוצה מההנהלה. עם „כסף כבר" בכיסים התקשו החיפנים לשחק אתמול גם ניצחו למרות הכל ●●●

●●● אנשי קריות. עצוב היה בחדר ההלבשה של הפועל קרית־אתא אחרי ההפסד למכבי יבנה. הם זכו בעבר בנצחונות יפים במסגרת הגביע, כולל על קבוצות לאומיות. הפעם, למרות יתרון בשדה, נוצחו על־ידי יבנה שלא הרשימה כלל ●●●

השתתפו בסקירה: מאיר לוי, אשר גולדשלגר, יצחק צייבין, מ. רוזנברג, ר. בר־לב וניסן פרידמן.

האחרונה בטבלה הלאומית הוצגה בחדרה בכל מערומיה

נצחון מכבי חדרה מליגה א' בשיעור 0:1 (0:0) על מכבי שעריים מהלאומית יכול להפתיע רק את אלו שלא היו במשחק, אתמול בשעות הבוקר.

אולם, אצל 500 הצופים התקבל הנצחון המפתיע בטבעיות. החדרתים, בעיקר במחצית הראשונה, גילו עדיפות ופעמיים החטיאו החלוצים רוני וייצמן וחבמי ממצבים קורצים.

שעריים, שהיתה חלשה, כלל לא סיכנה את שערו של דגני שנותר מחוסר תעסוקה.

שער הנצחון הובקע בדקה ה־49, לאחר שחבמי בעט כדור יפה מה־20 מ' שנעצר רק ברשת.

מי שחשב, כי שחקני שעריים החלשים יתעוררו לאחר הלם ההבקעה, רק טעה. אלו, להוציא את בלמם, שלמה קירס, כמעט ולא הורגשו בשדה. די אם נציין, כי הבעיטה הראשונה לשער חדרה נבעטה רק בדקה ה־60 מרגלי משה זיתה. חלוצי שעריים אמנם תקפו יותר לקראת הסיום, אך הבלם החדרתי, שמואל קרוק, היה אתמול התחנה האחרונה בפני חלוצי שעריים הנרפים.

הזדמנות נוספת להגדיל את התוצאה, ניתנה לחבמי בדקה ה־80, אך ממצב נוח הוא כשל מול אייד שמיר, שוער הדי"ב.

שפט דאהוד סוהיל במגרש מכבי חדרה.

ר. משה

● מכבי חדרה: דגני; מ. סוויסה, ר. כהן, קרוק, אילון, גולדשטיין (סבג), הרדש, גולן, וייצמן, חבמי, א. סוויסה (מוגרבי).
● מכבי שעריים: שמיר; מלכה (א. שלום), קירש, א. כהן, נחמני; א. כהן, קיסר, צומן (קדוש), עירן, זיתון, נחמני.

נוזהר הכריע בצמד שערים

כדורגלני הפועל כפר־סבא נאלצו ביום שישי לעמול קשה כדי לגבור על הפועל עכו מהליגה הארצית, בתוצאה 1:2 (0:1).

במחצית הראשונה איכזבו העכואים וגם שחקני כפ"ס לא גילו יכולת מבריקה. אך בדקה ה־28, לאחר הגבהת כדור קרן, נגח מאיר נוזהר שער ראשון לזכות כפ"ס.

במחצית השניה היטיבו העכואים לשחק אך דווקא הם ספגו שער שני בדקה ה־60. מימוני הגביה למרכז ונוזהר נגח בשנית פנימה.

עכו המשיכה ללחוץ ובדקה ה־70 הוכשל חלפון בתוך הרחבה והוא עצמו ביצע את כדור ה־11 מ' בדייקנות – 1:2.

שפט ליפקוביץ לעיני 2000 צופים בעכו.

א. צייבין

● כפר סבא: ששון; הילל, מרגנו, אוקנין, אינשטיין; מסיקה (בן־חיים), יפה, גרמיש, מימוני, סיגד, נוזהר.
● עכו: אברהמי; ועקנין (אורחנה), צבריאלי, מוסקוביץ, אוחיון, אחמד, אדרי (ברמי), רווח, הלפון, גנון, בן־אסו.

שמיניה לארצית

שמונה שערים נעצו חלוצי שמשון תל־אביב ברשת הפועל יהוד, מתחתית הליגה הארצית, כבר ביום שישי, בנצחון הגדול 1:8 (0:3).

רק ב־5 דקות הפתיחה היו שחקני יהוד יריב שקול, כיוון ששיחקו באותן דקות משחק הגנתי וצפוף. אולם בדקה העשירית, עם הבקעת השער הראשון מרגלי יהודה שוקרון, הבקיעו השמשונים בהמשך ללא מאמץ ניכר.

שוקרון העלה ל־0:2 בדקה ה־16 והעבר לחור, ויקי פרץ, שהיה הבולט במגרש, חתם את תוצאת המחצית (27) בנגיחה נאה לרשת – 0:3.

בעת השגת השערים הזינו בהחטאות רבות של שחקני שמשון. כל זאת עד לדקה ה־52, בה הבקיע ויקי פרץ את שערו השני במשחק וקבע 0:4. פרץ בשערו השלישי (56) קבע 0:5.

מרגע זה החלו שחקני יהוד לעבור להתקפות־נגד בודדות ובדקה ה־68 צימקו את פיגורם ל־1:5 מנגיחתו של אהרון גנון.

השמשונים הגיבו מיד וגרשון דמתי, בכדור־עונשין מהנקודה הלבנה (דקה 76) לאחר שהוא־עצמו הוכשל, קבע 1:6.

דמתי הוסיף למאזן שער שני בדקה ה־85, כשקבע 1:7, ואת שער הקינוח הבקיע דווקא מגן יהוד, נסים כהן, לשער־הוא, 4 דקות לסיום – 1:8 לשמשון.

שפט צבי שויר, שהוחלף בדקה ה־65 ע"י קונו רוסים שאשו, עקב כאבי גב, באצטדיון בלומפילד לעיני 200 צופים.

ע. הדדי

● שמשון ת"א: לסנר (חרדג שמעונוב), אלי כהן, אורי כהן, הלוי, הילל, ארביב, מזרחי, מלכה, פרץ, שוקרון (דמתי).
● הפועל יהוד: שגב; 8,10 גואטה (שפירא), כהן, שאול, פרנקו, מזור (בר־דובי): פנחסי, נמני, הברי, דוגאץ', פוקס, גנון.

בבירת הנגב ההכרעה בהארכה

משחק הגנה מצויין, שהציגו שחקני הפועל אור־יהודה מליגה א', מנע אתמול מהפועל באר־שבע הלאומית נצחון במהלך 90 דקות המשחק. כושרם הגופני של הבאר־שבעים סייע להם להשיג נצחון ב־30 דקות ההארכה, בתוצאה 0:4.

משחק ההקרבה המצויין של האורחים מאור־יהודה, והעיקר של השוער אריה ואזה, הפתיע אתמול ללא ספק את מארחיהם הבכירים, שהתקשו לפצח את הגנת הדי"ב במהלך 90 דקות המשחק.

רק דקות ההארכה הן ששברו את נציגי ליגה א', שכושרם בגד בהם והם התמוטטו וספגו רביעיה.

הפתיחה היתה שייכת לבאר־שבעים, כשאלי ויצמן, אוחנה ועוזרן מחמיצים שוב ושוב ממצבים קורצים. התקפותיהם המסיביות על שער אור־יהודה איפשרו לשוער האורח, אריה ואזה, לגלות יכולת מצויינת בין הקורות.

השוער המצויין הצליח לעמוד מול חלוצי הדי"ב עד לדקה ה־94 בהארכה. אז שלח וייצמן כדור מדוייק לאוחנה, שהמשיך לראובן סולטן וזה לא נכשל מול השוער וקבע 0:1.

בדקה ה־104 נותרה אור־יהודה עם עשרה שחקנים, לאחר שאהרי פלד פגע בגסות במוסי דהן הבאר־שבעי ו„זכה" לכרטיס אדום.

שחקני באר־שבע ניצלו את יתרונם המספרי והוסיפו שלושה שערים נוספים תוך 16 דקות. בדקה ה־110 היה זה סולטן שקבע 0:2, ממסירה מדוייקת של אוחנה ו־3 דקות אחר־כך קיבל יובל אוחנה כדור מצויין מיום בן־יעקב כדי להבקיע מול השוער – 0:3.

דקה מסיום ההארכה (119) פרץ בן־יעקב לעבר שער אור־יהודה והוכשל בתוך הרחבה. את בעיטת ה־11 תירגם סולטן לשער רביעי לזכות באר־שבע.

שפט בני כהן לעיני 1400 צופים בבאר־שבע.

ר. בר־לב

● הפועל באר־שבע: מזרר; בן־חמו, דוידי, אילה, נתן, סולטן, עוזרן, אבוגזיר (שושני), דהן, אוחנה, וייצמן (בן־יעקב).
● הפועל אור־יהודה: ואזה; דרוויש, מ. מרעלם, אברהם, נפתלי, סימבון (ר. מרעלם), ארביב, יוסף, א. כהן, גנון (דודון), פלד – הזהל.

בית"ר החמיצה והפועל ניצחה

כדורגלני בית"ר חיפה, השקועים עמוק בתחתית הליגה הארצית, עמדו אתמול שש פעמים מול שער היריבה, החטיאו את כל ההזדמנויות ובסיום נוצחו ע"י הלאומיים של הפועל 2:0 (0:0), משעריהם של ראובן הלד ושלומי סטיקר.

במחצית הראשונה התנהל מאבק שקול, ודווקא הבית"רים הם שהחמיצו פעמיים ע"י עידו (24) ואילן לופס (44).

בדקה ה־51 הבקיעו שחקני הפועל שער יחיד. אמסלם הגביה כדור עונשין והלד נגח פנימה.

אז באו ההחמצות הגדולות של פיטוסי ושלמה מזרחי, שעברו יחידים מול השוער אגסמן, אך לא הצליחו להבקיע. בהתקפת־נגד מהצד השני עט שלומי סטיקר על כדור חוזר ברחבה ובעט בתופשיות לרשת – 0:2.

שפט יצחק רוזנברג לעיני 1000 צופים.

י. צייבין

● הפועל חיפה: אגסמן; מזרחי (ואנה), בלוש, ליפשיץ, בוהוהג, לוי, סטיקר, קרשנר, רוקבן, עבר, הלד.
● בית"ר חיפה: ואייר; אהרונוביץ, אבוטבול, לופס, ברק, סאדי (ימרוח), קירקיס, בן־עמי, עידו (לוהנבל), פיטוסי, מזרחי.

חניכיו של שנהר הבקיעו חמישיה

קבוצת מכבי תל־אביב לא התאמצה רבות כדי לגבור על ה„סינדרלה" מליגה ג' בית"ר פרדס־כץ, בתוצאה 0:5 (0:3).

התרגשותם הרבה של שחקני ליגה ג' באה לידי ביטוי כבר ב־4 הדקות הראשונות, כשאלי דריקס (2) ומשה גריאני (4) ניצלו את חוסר הארגון של יריביהם הנותתים וקבעו 0:2.

בהמשך חל שיפור ניכר ביכולתם של שחקני הפרבר מבני־ברק והם היוו יריב שקול ללאומיים עד לתום המחצית הראשונה. בדקה ה־35 עלו חניכיו של שמעון שנהר ליתרון 0:3, לאחר שאיזנגר הגביה „קרן" ומנשה שמעונוב דחק בקיבוץ פנימה.

בדקה ה־62 פרץ יוסי קרמר באגף השמאלי, הגביה כדור למרכז ואלי דריקס, בנגיחה נאה, קבע 0:4.

מעבורו השני של המגרש בעט יוסי חיגגלי כדור למשקוף וגרם בכך לקורת־רוח בקרב אוהדי פרדס־כץ, שעבורם היה זה כאילו הבקעת שער־כבוד.

את תוצאת המשחק חתם אלון נתן, כשבעט מהנקודה הלבנה (דקה 87) לרשת – 0:5.

שפט אבשלום כהן לעיני 1500 צופים במגרש „הפועל" בפתח־תקוה.

ע. רוזנברג

● מכבי ת"א: גינזבורג (גילת); א. לוי, א. כהן, שמעונוב, קריים, גריאני, גרזל, קירמר, נתן, איזנגר, דריקס.
● פרדס־כץ: זיתוני; שרם (חיגגלי), קשני, נשר, בטוניקה, ש. יעקב, ד. שאול, ימיני, רחמים, א. חיים (משען), ו. שושן.

ירון כהן הכניע את קבוצתו בעבר

צמד שערים, שהבקיע חלוץ בית"ר ירושלים, ירון כהן, היקנה לקבוצתו נצחון על בית"ר תל־אביב, בתוצאה 1:2 (0:1).

המחצית הראשונה התנהלה בשליטת הירושלמים, אולם הגנת ת"א, בראשות של הבלמים ידיד וצמח, ידעה לבלום את התקפות ירושלים ולמנוע היטב על שערו של גדבי.

כל זאת עד שתי דקות להפסקה. בדקה ה־43 הגביה סמי מלכה כדור שנראה פשוט, הגנת ת"א השעיה קפאו על מקומם ושחקם בעבר, ירון כהן, ניצל זאת כדי להתרומם ולנגוח בדייקנות לרשת – 0:1 לי"ם.

עם פתיחת המחצית השניה הסיגה ירושלים את שערה השני. בדקה ה־49 חילץ אסס כדור בהתקפת קבוצתו, העביר לעולדר שהמשיך מצויין לירון כהן. כהן מצא עצמו בודד מול שוער האורחים ובעט כדור שטוח לפינה הימנית הרחוקה וקבע 0:2 לי"ם.

מצב זה הביכו התל־אביבים, כי אין להם מה להפסיד ועברו להתקפות־נגד פעם אחר פעם. כניסתו של יעקב טובאל, במקום הבלם משה סיני, חיזקה את התקפת בית"ר ת"א ואכן בדקה ה־60 צימקה ת"א את פיגורה: סמריה בעט בחוזקה כ־20 מ', סוויסה הטפיס את הכדור ונוסלר ניצל זאת כדי להבקיע בקורה – 1:2.

השער המצמצם עורר את התל־אביבים להמשיך וללחוץ את ירושלים אל שערם. 3 דקות מן הסיום בעט סבריה כדור אדיר בברחוק ש„דיעוף" את קורת שער ירושלים והשאיר את הנצחון ב„דרבי" הבית"רית, בבירה.

שפט משה אסבגוי לעיני 2000 צופים במגרש ימק"א.

י. טל

● בית"ר י־ם: סוויסה; שירזי, ת. אוחנא, אששו, ד. אוחנא, בן־הרוש, קדוש (שוורץ), מלכה, מלמיליאן, עולדר, י. כהן (בן־אליהו).
● בית"ר ת"א: גדבי; סיני (טובאל), צמח, ידיד, מזרחי, יצחקי, קצב, שמריה, א. כהן (גוזלן), רמלה, יחזקאל.

יתר משחקי הגביע בעמ' 10

ששון הגביה היישר לרשת

הזמר מול ההחמצות אין־ספור של חלוצי הפועל קרית־אתא מנע מנציגת ליגה א' להפתיע את הקבוצה הלאומית מיבנה, שהסתפקה בשער בודד כדי לזכות בנצחון 0:1 (0:0).

קרית־אתא שלטה במשחק, הגיעה למצבי הבקעה, אך מיכאל גרפונקל, „דוד" עמר, מגן, ושמעון עמר החמיצו את כל ההזדמנויות.

לעומת זאת, בדקה ה־57, מסר מנשה עלאוה לשמעון פרץ, שהגביה מעל השוער ניסים ששון החזיר את הכדור לרשת – 0:1 ליבנה.

שפט מצויין יוסי דיאמנט לעיני 1000 צופים בקרית־אתא.

י. צייבין

● מכבי יבנה: לוין, אוחלאי, עלאוה, אלקבץ, בן־שמעון, יעקב, חלפון, פרץ, זגורי, דעקנין (הירש), אבינעים (באורון).
● הפועל קרית־אתא: ששון, כלץ, ג'ינה, ש. עמר, אילוז, סלר, סרוה, מלכה, ד. עמר, גרפונקל, ממן.

מנהלי בית"ר י-ם לא ישוחררו מאחריות עד לחיסול החובות

כל עוד לא יחוסלו כל החובות של קבוצת בית"ר ירושלים, לא ישוחררו חברי הנהלת הקבוצה מתפקידם - הכריז היו"ר הנודע של תנועת החרות בירושלים עו"ד ראובן ריבלין.

ההכרזה הזו באה לאחר שבנק צפון אמריקה הטיל עיקולים על כל חשבונות האגודה בבנקים וכן על רכושה. כן הטיל הבנק, באמצעות בית המשפט המחוזי בבירה, עיקולים גם על חשבונותיהם האישיים של מנהל הקבוצה כיום משה דדש ומנהלים לשעבר משה אנגלשטיין ונסים אבולוף. תביעת בנק צפון אמריקה מאגודת בית"ר ירושלים מסתכמת ב-240,000 דולר, שהם כ-360,000 שקל חדש.

עו"ד ריבלין היה מזועזע מגודל החוב לבנק צפון אמריקה, אך לדעתו זה רק קצה הקרחון של גרעון ענקי. אם המנהלים הנוכחיים לא ימצאו דרכים לצאת מן הבוץ אליו נקלעו, לא יהיה מנוס מלהוליכם על פשיטת רגל, למכור נכסים וכן שחקנים ביניהם את הכוכבים אורי מלמיליאן ואוחנה, שעלו לאגודה הון עתק בשכר ובפרמיות. לדברי ריבלין אם יגיע המצב לכך יהיו המנהלים הכושלים אלה שימכרו את השחקנים.

בתגובה אמר המנהל הנוכחי, משה דדש, כי הוא אינו בורח מן המערכה. יחד עם חברי ההנהלה לשעבר הם יתכנסו עצה כיצד להגיע להסדר עם הבנק הנושה ולהסיר את עיקולים על חשבונותיהם הפרטיים.

על עו"ד ריבלין אמר דדש, כי בית"ר לא עניינה אותו מעולם וכי המסרים שלו הם פוליטיים כלפי ההנהלה הנוכחית. לא צריך להיתפס לפניקה אמר דדש, בית"ר לא תיפול.

הישג מזהיר לסייף חתואל בגביע העולם

הסייף יצחק חתואל זכה ביום שישי בהישג הגדול ביותר לו זכה סייף ישראלי, כאשר העפיל לגמר הגביע העולמי בסייף, הנערך בפאריס.

יצחק חתואל

חתואל בן ה-25 מהפועל עכו הגיע לגמר לאחר שהשיג בחצי-הגמר 15 נצחונות ללא אף הפסד – הישג מרהים גם בקנה-מידה עולמי. בין הסייפים, עליהם גבר הישראלי, היו מספר אלופי עולם. חתואל ניצח את האיטלקי פביו דל-זוטו, שזכה במדלית הזהב באולימפיאדת מונטריאול, 5:10; את המערב-גרמנים מטיס גיא (שזכה בכסף בלוס-אנג'לס) 9:10 ומקס וגנר 5:10; האיטלקי מרו נומה וכן את הסובייטי אלכסנדר רומנקוב אשר היה בעבר 4 פעמים אלוף העולם.

בעקבות נצחונותיו המפתיעים דורג חתואל שני בשלב הגמר, מבין 32 סייפים.

שלב הגמר של הטורניר, הנערך בהשתתפות 290 סייפים מ-25 מדינות, לעיני 12.000 צופים, התקיים בשעות הלילה המאוחרות.

הנצחון על סאותהמפטון (1:2) קרב ליברפול לפיסגה

שני שערים במחצית השניה העניקו אתמול לליברפול נצחון חוץ (1:2) על סאותהמפטון וקירבו אותה (כדי שתי נקודות) ליריבתה העירונית אברטון, המוליכה את הטבלה, ואשר תקיים את משחקה נגד צ'לסי היום.

תקוות האוהדים של ליברפול לא נראו כל כך ורודים בשעה שגורג לורנס העלה את סאותהמפטון ליתרון, בהחדירו כדור בין רגליו של רוס גרובלאר, שוער ליברפול לרשת.

אולם השסיפה שספגו כדורגלני ליברפול ממנהלם קני דלגליש בהפסקה, הביאה לשינוי במשחק, שהביא בהמשך שני שערים מרגלי הסקוטי ג'ון וורק והוולשי איאן ראש.

מהלך משולש, בו נטלו חלק הדני יאן מולבי, ראש בורק איפשר לאחרון להכניע את פיטר שילטון ולקבוע שיויון.

בדקה ה-59 היה זה וורק, שהריץ כדור מדויק לעבר ראש. וזה לא התבלבל מול שילטון, בעט בדייקנות מ-12 מ' ורשם את השער ה-22 למאזנו העונה.

מנצ'סטר-יונייטד חזרה מגיחתה לחיפה באמצע השבוע למגרש הרשא הסינטטי של ק.פ.ר בלונדון וכשלה בנסיונה לצמק הפער בינה לבין אברטון.

ה"יונייטד" נותרה עם 59 נקודות במקום השלישי, לאחר שספגה שער מרגלי ג'וני ביירן, שער שהקטין מאד את תקותיה לזכות בכתר האליפות.

ה"יונייטד" הופיעה עם שחקן הרכש הנורדי פיטר דוונפורט מנוטינגהאם, אך גם הוא לא הצליח לפתור את בעיית השלושה בהתקפה, ממנה נעדר בגלל פציעה מארק יוז.

ב"דרבי" הלונדוני באיצטדיון "הייבורי" היתה רגלם של המארחים "ארסנל" על העליונה בזכות נצחון 0:1 על ווסטהאם יונייטד. טוני וודקוק הבקיע את שער הנצחון בדקה ה-16.

ביתר המשחקים: טוטנהאם – בירמינגהאם 1:2; שפילד ונסדיי – קובנטרי 0:1; אוקספורד – לוטון 1:2; הוספורד – מנצ'סטר-סיטי 0:1; ניוקאסל – איפסוויץ' 1:3; נוטינגהאם-פורסט – אסטון-וילה 1:1; ווסט ברומיץ' – לסטר 2:2.

• בליגה הסקוטית השוותה הארטס את השיא הסקוטי, כשרשמה לזכותה 24 משחקים ללא הפסד. אתמול גברה הארטס על מוזרוול 2:0, משערים של אלכס מקדונלד וג'ון גברסטון. הארטס ראשונה עם 29 נק'.

דאנדי יונייטד (שניה) סיימה בתיקו 1:1 את משחקה עם סלטיק ובתוצאה זהה הסתיים גם המשחק בין אברדין (שלישית) וסט. מירן.

• בתחרות אליפות ישראל בקליעה אקדח-אוויר שנערכה בקיבוץ מעברות ניצח שחר רד (מעברות) 367 נק'.

לרוב האגודות צווי עיקול במיליונים ממס=הכנסה

לרוב קבוצות הכדורגל בליגה הלאומית וגם בליגה הארצית יש צווי עיקול שנשלחו אליהן על-ידי שלטונות מס הכנסה באמצעות פקידי השומה בכל הארץ כך סבור יעקב גולדברג, יו"ר חבר מזכירי הפועל. הבעיה תועלה בהפועל בכל חריפותה בשבועות הקרובים בעקבות פסק הדין שניתן נגד אורי קרני, מזכיר הפועל ר"ג בבית משפט השלום בתל-אביב.

נודע, כי אגודות הספורט בארץ, שבמסגרתן קיימות קבוצות כדורגל וכדורסל בליגות הבכירות, חייבות קרוב ל-8 מיליון דולר לשלטונות מס הכנסה. לדעת עסקנים בכירים בכל מרכזי הספורט הפתרון היחידי לצאת מן המשבר הזה הוא בקבלת מענק או הלוואה ממועצת ההימורים אבלה הצטברה רזרבה כספית של 81 מיליון דולר.

פסק הדין שניתן נגד אורי קרני, ארבע חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, זיעזע עסקני כדורגל רבים. יש מהם הסבורים כי במצב שנוצר אין טעם בהמשך פעילותם במועדונים. בקבוצות מכבי העסקנים הם על פי רוב עצמאים, בעלי עסקים, שמעולם לא התנגשו עם החוק וקיבלו את החובות כירושה ממנהלים קודמים.

באגודות הפועל המצב שונה, שכן הרוב הם מזכירי אגודות בשכר ועליהם נופלת האחריות למקרה של אי תשלום ניכויים לפקיד השומה.

ממה שידוע עד כה, עומד למשפט בגין עבירות מס הכנסה גם נשיא מועדון מכבי יפו, יצחק אסא, בעוד שמכבי ת"א חייבת למס הכנסה כ-600,000 דולר. הפועל ת"א חייב כ-750,000 דולר; גם הפועל באר-שבע מצויה בין הגדולים מבחינה זאת, וגם הפועל יהוד חייבת כ- 000,005 דולר. קבוצות כדורגל וכדורסל אחרות חייבות סכומים יותר קטנים ואצל רובן עוקלו הקצבות של המרכזים.

הרוב המכריע של החובות למס הכנסה נובע מהצמדות וריבית פיגורים וקנסות על הפיגורים. אילו ויתרו שלטונות המס על חלק זה של המס הוא היה מגיע ל-30 אחוז לכל היותר. רק הזרמה חד פעמית מן הרזרבה הקיימת במועצת ההימורים תוכל לפתור את המצוקה, בתנאי שמכאן ולהבא לא יצטברו חובות חדשים וכספי הניכויים יועברו לפקידי השומה מדי חודש בחודשו.

באחרונה החליטה מועצת ההימורים, בברכתו של שר האוצר, להקציב לכל קבוצות הכדורגל כ-120,000 דולר וכל קבוצה כבר קיבלה כמענק 170,000 דולר בלאומית וקבוצה בליגה הארצית במחצית מן הסכום הזה.

במקום לפרק קבוצות להחזיר למרכז הפועל

מאת אהרן [illegible]

[illegible]

פסק זמן

שלום תקוה מנע הבושה בדקה ה-84

שער של שלום תקוה בדקה ה-84 חסך ממכבי נתניה הרבה דאגות ובושות. נתניה ניצחה את מכבי רמת עמידר 0:1, לאחר משחק כושל מבחינתה.

אם ייגזר על נתניה לרדת לליגה הארצית בסוף העונה, אין לה מה לדאוג. היא בהחלט תסתדר בליגה זו, לפי הרמה שהציגה ביום שישי. עמידר הציגה משחק יותר שאפתני, אשר התאים למעמדה בצמרת הליגה הארצית, אך לא יותר.

על פיסת הקרקע העקומה בעמידר, המכונה מגרש כדורגל, התפתח משחק מקרי ולא מדויק. שחקנים סכביים כמו בני לם ושלום תקוה הלכו לאיבוד בהתמודות. חמרונם של נסים ברדה נוהר לביא עשה את כלה. גם עמידר תמרה שנים מכובכה, דני כהן והנוצים שלום הפצועים.

במחצית הכניה, בסיוע רוח גבית ו"הרודה" המפורסמת במגרש, תקפה עמידר והיתה קרובה לשער יתרון. אולם המולך פרדי בניאתי וחבריו החמיצו הזדמנויות טובות. ואז באה הדקה ה-84: כדור הורחק ע"י הגנת נתניה. בלם עמידר עופר בורוי החזיר את הכדור לשוערו ציון סקרה, שהצטיין בביתהק, אולם שלום תקוה המנוסה ארב שם, הכף את הכדור ובמבצע ויטואוזי אופייני השכיב את השוער וכבש שער יקר 0:1.

שפט יעקב שיינר (צלע כחסת פציעה) לעיני 500 צופים בעמידר.

ג. פרידמן

• מכבי נתניה: הכיבן; ש. מנחם, בר, חסן, קרמה, רוזן (ה. לוי), לוזה, לם, י. כהבם, ר. לוי, ש. תקוה.

• מכבי עמידר: סקרה; בורוי-הבורין, בייב, ע. בוהדזי, אהרונוף, להבי, עיבן, ע. אלויוז (ערוסי), בניאתי, הגר, קסיאהלייר.

שער נגיחה בהופעת הבכורה

במשחק שקול גברה קבוצת הפועל ירושלים מהליגה הלאומית על הפועל כפר-שלם מליגה ב', רק הודות לשערו של שחקן הנוער, עופן קרדבי, שהצעיד לנצחון 0:1 (0:1).

קורבי, בהופעת הבכורה בהרכב הראשון, נגח בדקה ה-40 לרשת האורחים כדור מדוייק, אותו הגביה מישל דיין.

בדקה ה-65 הורחק שחקן כפר-שלם מנשה גורדנה והקבוצה נותרה בעשרה שחקנים. דווקא אז, לא ניצלו הירושלמים את עדיפותם המספרית כדי לתקוף ולהגדיל את יתרונם. היו אלה האורחים קצרו על שערו של בזרנו, אך לידי הבקעת שער כשווה לא הגיעו.

שפט יצחק יוגם לעיני 1000 צופים בבנדיק ימקא.

י. טל

• הפועל י-ם: בזרנו; תאריכבע, שפירא, אוחנה, הרבזה, מלכה, כורק (בזוגלה), רעיאן; אסיאג, קורבי (בסוק), דיין.

• כפר-שלם: רז; אהרון, סילקו, יפת, בניכתי; סכה, מזור, להגי (עברי); בזרהי (ברצבי), גורדנה – הורחק, עטיה.

הונגריה תארח היום את בראזיל

מאת ג. שרון

נבחרת בראזיל תערוך היום את משחק המבחן השני, במסגרת מסעה האירופי, בשתתארח בבודפשט ע"י נבחרת הונגריה.

ההפסד (2:0) לגרמניה ביום רביעי האחרון לא איכזב את המאמן הברזילאי טלה סאנטנה, שאף לא מתכנן שינויים משמעותיים בהרכב.

סאנטנה ציין, כי "ההפסד בגרמניה לא היה טרגדיה, למרות שאיננו אוהבים להפסיד. אסור לשכוח שגם המשחק היום הוא רק מבחן וכך צריך להתייחס אליו".

בראזיל, כמובן, סובלת מהעדרם של הפצועים זיקו וליאנדרו והכוכבים המופיעים בליגה האיטלקית. אין ספק שעם כדורגלנים אלה תראה הנבחרת הברזילאית אחרת לגמרי.

גם הנבחרת ההונגרית תופיע היום בהרכב חסר. שלושה משחקני המפתח שלה עלולים להעדר בגלל פציעות וזה כולל את ה"קפטן" טיבור ניילאשי.

אבל ההונגרים, שיהנו מתמיכה של 88,000 צופים באיצטדיון "נאפ" (כל הכרטיסים נמכרו תוך שעות ספורות), שואפים לנצחון תוך ניצול מזג האויר הקר שיפגע על הברזילאים.

• התאחדות הכדורגל הבינלאומית (פיפ"א) קבעה את ה-23 במאי (שמונה ימים לפני פתיחת משחקי הגביע העולמי) כתאריך האחרון לקביעת סגל השחקנים לטורניר.

כפי שנמסר תוכל כל אחת מ-24 הנבחרות לקבוע סגל של 22 שחקנים.

צעדה

הרמטכ"ל, משה לוי, אשתו וילדיו השתתפו אתמול בצעדת הגלבוע המסורתית, שנערכה זו הפעם ה-20, בהשתתפות כ-15,000 צועדים.

בצעדה בלטו קבוצות עבודה מאורגנות, משפחות ובני נוער. היא החלה בישוב ברקן והסתיימה בנחל חרוד. הצעדה אורגנה ע"י מועצה איזורית הגלבוע וזרם "הפועל".

עונת 1985/86 הגרועה ביותר למכבי ת"א בגביע אירופה

מאת יעקב פתאל

זו היתה ההופעה הכושלת ביותר של כדורסלני מכבי ת"א מאז החלו להשתתף בבית הגמר האירופי - כך ניתן לסכם את משחקיה של האלופה הישראלית בעונה זאת של המשחקים.

בעבר נלחמה האלופה הישראלית עד הרגע האחרון על הופעה בגמר האירופי בו הופיעה שלוש פעמים. לא כך היה הפעם, כאשר כבר בסחור השני הרימה ידיים בבית ונוצחה על-ידי ריאל-מדריד. בהמשך ניסתה לתקן אך ללא הועיל.

אכן המכבים סיימו ביום ה' את הופעתם בבית הגמר כהפסד צפוי באיטליה לסימק מילנו – 82:70. המכבים דורגו במקום החמישי והם היו היחידים שנוצחו על-ידי לימוז בצרפת.

עם ההרכב הנוכחי, הכולל שני שחקני חיזוק מעולים כמגאי וג'ונסון היתה צריכה הקבוצה להגלום על הופעה בגמר.

בניגוד לכל התחזיות הגיעו לגמר העונה שתי קבוצות ממזרח-אירופה – ציבונה זאגרב והאלגירים קובנה מברה"מ, שהשיגה ביום ה' האחרון נצחון מפתיע במדריד על ריאל-מדריד – 95:98.

יוצא, איפוא, ששתי הקבוצות, שיפגשו ב-3 באפריל בגמר בבודפשט, השיגו שני נצחונות חוץ – ודווקא על אותן קבוצות מספקות הנקודות הביתיות היו לימוז וריאל-מדריד.

המעניין הוא שגם ריאל-מדריד השיגה שני נצחונות חוץ בלימוז ובת"א אך הם התאזנו בשני ההפסדים הביתיים.

שתי הנציגות המזרח אירופיות לעגמ לשלל האמריקאים, המופיעים בקבוצות המערביות. קבוצות אלה הוכיחו, כי קבוצה לא יכולה להבנות ולהתבסס על שחקני חיזוק בלבד.

בכלל היתה זו הופעה מאכזבת של הנציגות הישראליות העונה בגביעי אירופה. מכבי חיפה (מחזיקות גביע) והפועל חולון (גביע קוראץ') הודחו כבר בסבוב הראשון. קבוצת הפועל ת"א (גביע קוראץ') העפילה לבית רבע הגמר ודורגה שניה. ובסוף השבוע נפרדה גם מכבי ת"א מהמפעל לאלופות. כאמור היא דורגה חמישית – המקום הנמוך ביותר בו דורגה אי פעם.

בכך לא תמה עונת הכדורסל השבוע יהיו משחקי השיא. ביום ג' יתקיים ה"דרבי" התל-אביבי שבמרכזו תעמיל המכבות למשחק גמר הגמר-סל. לגמר הגביע יתוסף ביום ד' שעבר את הופעתה קבוצת אליצור נתניה. מידות משחקי הגמר יתנהלו כבר ביום ה' והיא מבטיחה מאבקים מעניינים. כן נותר משחק הגמר בגביע המדינה בין מכבי ת"א והפועל חולון.

בית הגמר
טבלה סופית
(בתום 10 משחקים)

1. ציבונה	933:977	17
2. זאלגירים	915:931	17
3. סימאק	837:880	16
4. ריאל	906:944	15
5. מכבי	946:907	14
6. לימוז	1012:910	11

עמוס מנסדורף הפסיד ליאריד

הטניסאי הישראלי עמוס מנסדורף בן ה-20 הענק "פייטר" חזק לטניסאי מס' 9 בעולם, אנדראס יאריד משוודיה, בטורניר-גמר מילאנו.

בתום מאבק בן שעתיים ניצח יאריד 6:7, 5:7 והוא ישחק בחצי-הגמר עם בראצו יואקים ניסטרום.

בינתיים עלה לגמר איוון לנדל, שגבר על הצ'כי מילוסלאב מצ'יר בשלושה 5:7, 4:6.

• בטורניר הנשים בדאלאס בשלב רבע הגמר גברה מרטינה נברטילובה על הלנה סוקובה 4:6, 2:6 וכריס לויד גברה על זינה גאריסון 4:6, 3:6.

בחצי הגמר ישחקו נברטילובה נגד מנדליקובה ולויד נגד ריינאלדי.

טניס

מבשה צור ואילנה ברגר זכו בבכורה בסבב "סנאור-מכבה" השלישי, שנערך בספורטק בפתח-תקוה. צור גבר בגמר על יורם בראון 1:6, 4:6, 3:6 ובחצי-הגמר על חיים ציון 4:6, 4:6, 5:7. בראון הפתיע בחצי-הגמר לאחר שגבר על רביב וידנפלד 3:6, 1:6.

בין הנשים ניתקה אילנה ברגר את שרשרת נצחונותיה של רליה קוריאט, בגברה עליה 1:6, 7:6, 3:6. בחצי-הגמר נצחה ברגר את שרית שלו 1:6, 1:6 וקוריאט גברה על חגית אחזון 2:6, 4:6.

כ-100 צופים חזו במשחקים.

כדורסלני הפועל רוצים משכורת לפני הדרבי מחר

כדורסלני הפועל ת"א, הצריכים להופיע מחר ב"דרבי" השלישי שכפו על מכבי במסגרת הגמר-סל - איימו בסוף השבוע החולף על מנהל הקבוצה, אברהם פלדה, כי לא יופיעו למשחק המכריע עד שלא תשולם משכורתם.

תשובתו של פלדה היתה חד-משמעית: לא יהיה כסף לתשלום לפני ה"דרבי" אך סביר להניח כי כסף זה ימצא אם ינצחו את מכבי.

בתום השיחה הקשה עם המנהל התכנסו השחקנים ולפני שעה החליטו להסיר את איום אי ההופעה מתוך חשש כי צעד כזה ירחיק את סיכוייהם לקבל שכר כלשהו ובכך יקלו על עסקני מועצת פועלי ת"א להסל את הקבוצה בהרכבה הנוכחי.

כדור מים

בליגת החורף לנוער בכדורמים הושגו התוצאות הבאות הפועל גבעת-חיים – הפועל גוש-זבולון 6:12; הפועל קרית-טבעון – הפועל גבעת-חיים 5:10; הפועל עמק-הירדן – הפועל קרית-טבעון 6:10.

השגיאה של השוער עטיה סייעה למוליכה הלאומית

הירבה הפיקות-לב עברו אתמול על כדורגלני הפועל תל-אביב ואוהדיהם עד שנשמעה שריקת הסיום של השופט, יאיר פוליגר, שקבעה נצחון דחוק 0:1 (0:0) לתל-אביבים על הפועל חדרה.

שחקני הפועל ת"א חייבים תודה לשוער חדרה מוטי עטיה. שוער זה שגה בדקה ה-65, כשהפקיר את שערו ביציאה פזיזה, אלי יאבי ניצל זאת ונגח מעליו ושבתאי לוי המשיך את הכדור בנגיחה מקרוב לרשת.

המחצית הראשונה התנהלה ביתרון חדרתי, אולם חלוצי הקבוצה, מגדי אברמוב והדנן ספירא, התרגשו כדי בפעמים הבודדות, בהן ניצבו בפני הבקעת שער.

התל-אביבים, שגילו חולשה במחצית הראשונה, התעוררו כתרחשם במחצית השניה, אך רק יהודה עבר ביטה לכבן את שערו של עטיה החדרתי.

בגמר, החובאה אברמוב (49) ומרקבי (81), שנכנסו לשחק לקראת הסיום, מבצבים קודמים.

אין ספק, כי הפרדנו של משה סיני פגם ביכולת של קבוצתו ובעיקר בחוליית הקישור התל-אביבית שבשבע ולא הפקרה.

2000 צופים חזו במשחק שנערך בחדרה.

מ. רזון

• הפועל ת"א: אלהרן; שוקרון, אקהיזי, ואזנה, י. כהן, א. כהן (לסירי), דיאבי, עמר, יאבי (שבתאי), ש. לוי, מרקבי.

• הפועל חדרה: עטיה; כליטון, ה. שפירא, אלחדד, עזרן, בן-שמואל, צ'ארשט (שכואל), שניברג, גרלין (כרעסי), אברמוב, ה. שפירא.

התאוששות גם בגביע

קבוצת בית"ר באר-שבע מליגה א' החמיצה אתמול הזדמנות מצויינת למסס לשלב לשמינית-גמר הגביע, כאשר במשחק הטוב ביותר שלה העונה נוצחה על-ידי מכבי יפו בשיעור 2:0 (0:0).

שחקני בית"ר באר-שבע, בהופעה מכובדת מול הלאומיים מיפו, גילו עליונות ברוב דקות המשחק. רק חוסר נסיון ועמידה איתנה של שוער יפו, אבי ליברמן, מנעו מהמקומיים נצחון מפתיע.

האורחים מיפו זכו בנצחון, הודות לניצול טעויות של הדרבי הצר-הנסיון.

בדקה ה-66 העלה אלישע צ'יפרוט כדור קרן לעבר שער באר-שבע. פנחס מימון, שוער ב"ש, שגה בהדיפת הכדור ורוני פרי, בלם יפו, שניצב על קו השער באר-שבע נגח לרשת השופעה – 0:1 ליפו.

6 דקות מן הסיום (84) הגביה דוד אמיגה, המצטיין בשורות יפו, כדור לתיבת ה-5. יוסי לוי, שניצב לא מכוסה, בעט באר-מפריע פנימה – 0:2.

לשתי ההבקעות קדמו הוצאות משוועות מרגלי יוסי פחימה (דקה ראשונה) ודני בסיס (14).

שפט במשחק יוסף גרוסמן לעיני 800 צופים במשחק המוקדם בבאר-שבע.

ר. בר-לב

• מכבי יפו: ליברמן; בהק-צרק, דניאל, פרי, ברטמפקה; סלימן, ר. לוי, מזרחי; ציפרוט (לניאדו), הכמי (י. לוי), אמיגה.

• הפועל באר-שבע: מימון (סמבגיה); קיאום, פרנקו, מלכה, נגר, תורג'מן, דדיה (אמקבה); נגה, בסיס, פחימה.

עודד מכנס התחיל ובגלייבטר סיים

קבוצת מכבי פתח-תקוה ממשיכה בסידרת הצלחותיה. אתמול, במסגרת הגביע, גברה על הפועל "צפרירים" חולון מהליגה הארצית בשיעור 2:0 (1:0).

פתיחת המשחק לא רמזה על העתיד להתרחש בסיום. שכן, שחקני הליגה הארצית היו עדיפים על-פני המקומיים מפ"ת, החזיק יותר בכדור וניסו לתקוף את שערו של מרכוס. אולם כאן נתקלו בהגנה חסונה בהנהגתו של ירון פרסלר ויעקב ארוכל, שהרסו את התקפות חולון הרחק משערם.

דווקא בהתקפה המסוכנת הראשונה שערכה פ"ת נתנו האחים מכנס רמז להזינותם, כאשר גדי הגביה כדור לאחיו עודד, בנגיחה מקרוב, קבע 0:1 לפ"ת.

במחצית השניה היה הסיפור שונה בתכלית. הלאומיים, בניצוחו של אייל בגלייבטר, ששב לשחק לאחר פציעה, נטלו את היוזמה לרגליהם, סיכנו רבות את שערו של ביטון ואלמלא החמצותיהם המשוועות של רבינוביץ, ע. מכנס ואסי ברשמען, היתה התוצאה כפולה ומכופלת.

בדקה ה-54 נחתמה תוצאת המשחק. אסי ברשמען פרץ מהאגף השמאלי, הסיט את הכדור לבגלייבטר, 40 מ' משער חולון, השוער יעקב ביטון יצא משערו אל בגלייבטר הותפסי, אך הפתח-תקואי בעט כדור מתהבם מזווית קשה הזהר לרשת וקבע 0:2.

שפט עובדיה בן-יצחק לעיני 1000 צופים בפתח-תקוה.

ע. רוזנברג

• פתח-תקוה: מרכוס; אזיובל, פרסלר, יחיאל, אליהו-דייל, בגלייבטר, נדיאל, ג. מכנס, ר. כהן (רבינוביץ), ע. מכנס, ברשמען (אלון יהודה).

• "צפרירים" חולון: ביטון; פרחי, יעקבי, כליאב, כאור-אריה, אלי דינגר, כרעלם (בן-ברוך), יעקב דיחגר, ב. [illegible].

סיוף

אסף כורז מבאר-שבע זכה באליפות ישראל בסיוף במקצוע הרומח לנערים, לאחר שגבר בגמר על גד ברקו (כפ"ס) 6:8.

בתואר לנערות זכתה אילת אהרון (עכו) שגברה על אילת בילינסון (גבעתיים) 1:8.

ליגות ב'

• צפון א': הפועל בני-נצרת – הפועל בגדולי-רום 0:1; הפועל בני-עכו – הפועל סבנין 1:1; ב.ב. מעלות – אבו-סנאן 0:0; בני-תמור – הפועל אפיקים 0:3; בני-שנידה – מכבי עכו 0:1; בית"ר קרית-שמונה – הפועל תל-חנן 2:3.

• צפון ב': הפועל איכסל – מכבי זכרון-יעקב 1:1; בגדולי-העמק – הפועל יקנעם 0:1; אום אל-פאחם – מועצן דלית אל-כרמל 1:1; הפועל גבעת-אולגה – מכבי צור-שלום 0:2; מכבי עוספיה – מכבי תל-חנן 1:6; הפועל בית-אליעזר – בקעה אל-גרביה 1:5; הפועל טייבה – הפועל כפר-סולם 0:2.

• דרום א': איחוד צעירי יפו – מכבי רמלה 0:2; הפועל סירה – שיכון-הבונים 1:2; הפועל הרצליה – מכבי רמת-השרון 0:1; מכבי הרצליה – בית"ר ראשון-לציון 0:1; מכבי-יהודה – בית"ר כפר-סבא 0:3; ב.ב. גבעת-שמואל – הפועל כפר-קאסם 1:1.

• דרום ב': הפועל כרמים – ס.ב. נס-ציונה 0:2; הפועל אילת – מכבי באר-שבע 1:3; הפועל אשדוד – הפועל שדרות 1:2; בית"ר לוד – מכבי רחובות 2:2; עירוני אשדוד – בית"ר יבנה 0:0; מכבי קרית-עקרון – הפועל באר-יעקב 0:1; הפועל רמלה – מכבי קרצבי 0:3.

אתלטיקה קלה

אמיתי אלמוג מהפועל אשקלון ניצח במירוץ-האביב בבאר-טוביה, לאחר שעבר 10 ק"מ ב-33.56 דקות, לפני אלי ברזאני (איילות) 35.22 ד' ויעקב סלימני (אשקלון) 35.23.

בין הנשים ניצחה מזל שלום (באר-שבע) 39.52 ד'; בגילאי 40 ומעלה – אבי עופר (אילות) 38.58; בגילאי 50 – בנימין גבאי (נס-ציונה) 42.43 ד'; בגילאי 16 – נמרוד ברנקה (באר-טוביה) שעבר 2500 מ' ב-10.04 ד' ובין הנערות – אני אמולג (גדרה) 1500 מ' ב-5.10 ד'.

נקבעו מקבלי עיטור הכבוד ל"איש כפרעלי"

[illegible]

מרתון תל אביב ה-6
יום ראשון 23.3.86

פרטים והרשמה: מרכז "הפועל" רח' הארבעה 8 ת"א טל: 03-260181

אפשר להתגבר על הזעת יתר

מאת דנקה הרניש

אנחנו מתקרבים לעונת הקיץ: לחום, ללחות – ולזיעה. ההזעה היא בהחלט תופעה בלתי־נעימה, אבל כל עוד היא בגבולות סבירים, אפשר להתגבר עליה על־ידי השימוש בתכשירים אלה או אחרים. שונה מצבם של אנשים הסובלים מהזעת יתר. זוהי כבר מחלה, מחלה ממש, המוכרת גם "רשמית" על־ידי קופת־חולים. חמישה עד שבעה אחוזים מן האוכלוסיה בעולם סובלים מהזעת יתר, ובמדינות בעלות אקלים חם השיעור גבוה עוד יותר. בישראל יש, לפי האומדן, לפחות 25,000 אנשים הסובלים ממחלה זו.

הזעת יתר מקשה מאוד על אורח חיים תקין. היא מופיעה בשלושה מקומות בגוף – בכפות הידיים, בכפות הרגליים ובבית־השחי – עד כדי ירידת טיפות של זיעה, שמקשה על תפקוד רגיל כגון כתיבה, גורמת נידוי חברתי ואף נזקים לבגדים ולנעליים. המחלה מצמצמת לפעמים את אפשרויות התעסוקה של הנפגע. במקצועות מסוימים, בין היתר באלקטרוניקה ובתעשיות תעופתיות, תהליך העבודה דורש ידיים יבשות משומנים וממלחים הנמצאים בזיעה.

הטיפול המקובל היום במקרים של הזעת יתר קיצונית הוא לכרות את העצב הסימפטי, הממוקם בעורף. עצב זה מבקר את פעולת ההזעה וכאשר תפקידו לקוי, מופיעה הזעת יתר. הבעיה היא, שכריתת העצב הסימפטי תחסל אמנם את הזעת היתר בכפות הידיים והרגליים ובבית־השחי, אבל "תעביר" את התופעה לחזה או לגב. היא גם עלולה להביא לשיתוק של עפעף וכתוצאה מכך להתייבשות העין – תופעה המצריכה טיפול רפואי רציני.

יש טיפול תרופתי בהזעת יתר, אבל הוא איננו מעשי ביותר. בשלב הנוכחי התרופה היא יקרה מאוד, הטיפול בה כרוך בתופעות לוואי לא־רצויות והיא גם איננה יעילה במאה אחוז.

הרפואה מחפשת אחר תשובה להזעת יתר עוד משנות ה־40. במרוצת השנים הופיעו בשוק מכשירים שונים לטיפול, אבל לכל אחד מהם היו ליקויים ניכרים. בסוף שנות ה־70 הופיע דגם חדש נוסף, הקרוי "דריוניק", ותוצאות הטיפול בו מעודדות ביותר. "דריוניק" נותן טיפול רדיקאלי, ללא כל תופעות לוואי, ומבטל את הצורך בניתוח כריתת העצב הסימפטי. הוא מיוצר על־ידי החברה האמריקאית "ג'נרל מדיקל" בלוס־אנג'לס ומוכר ומאושר לשימוש ה־FDA – מינהל המזון והתרופות של ארה"ב. לפני כשלוש שנים הוציאה החברה פטנטים להפצת המכשיר בכל ארצות העולם כמעט, לרבות ישראל.

פעולת המכשיר מבוססת על זרם חשמלי במתח נמוך, הנוצר על־ידי סוללות. מעגל הזרם נסגר, כאשר הוא עובר בין שתי כריות לחות שעליהן מניחים את כף היד או את כף הרגל, או שתוחבים אותן לתוך בית־השחי. הזרם החשמלי מייבש את קצות צינורות ההזעה שבעור על־ידי הפרדת המלחים מן הזיעה, ומתוצאה מכך נפסקת הזעת היתר.

הטיפול הוכח כיעיל ב־95% מן המקרים. הוא ניתן מדי יום במשך שבועיים, כל פעם ל־20 עד 30 דקות (בהתאם לחומרת התופעה). לאחר־מכן משוחרר החולה מן התופעה למשך כחודשיים, אם כי ייתכן שיזדקק בתקופה זו לטיפול דחף אחד או לשני טיפולים כאלה. בין תקופה לתקופה ההזעה היא בממדים תקינים בלבד.

אצל רוב האנשים הסובלים מהזעת יתר היא מופיעה במקום אחד בלבד בגוף: בכפות הידיים, בכפות הרגליים או בבית־השחי. כיוון שכך, וכיוון שלכל אחד מן המקומות האלה יש מכשיר נפרד – בדרך־כלל החולה צריך לרכוש רק מכשיר אחד לטיפול.

שיווקו של "דריוניק" בארץ התחיל כבר אשתקד על־ידי חברת „סודים גת", אך המודעות לקיומו ופעולתו של מכשיר זה נמוכה ביותר אפילו בקרב הרופאים. במשאל בלתי־מייצג שערכתי התברר, כי רק רופאת עור אחת הכירה מכשיר זה ואף המליצה עליו. כל יתר הרופאים, כולל מומחים ורופאי משפחה, לא ידעו אפילו במה מדובר. אנשי השיווק טוענים, כי בגלל אחוזי הרווח הקטנים מונעים מהם לערוך פעולת הסברה נרחבת בקרב הרופאים והציבור הרחב.

כאמור, הזעת יתר מוכרת כמחלה, ובכל־זאת אין הנחה בשיעור המס המוטל על המכשיר המיובא ומחירו לפרט גבוה – כ־331 שקל. אולי משום כך מוכנה החברה למסור את "דריוניק" בהשאלה לתקופת נסיון של שלושה שבועות תמורת כ־15 אחוז ממחירו תמורת הבלאי בשימוש בסוללות ובכריות.

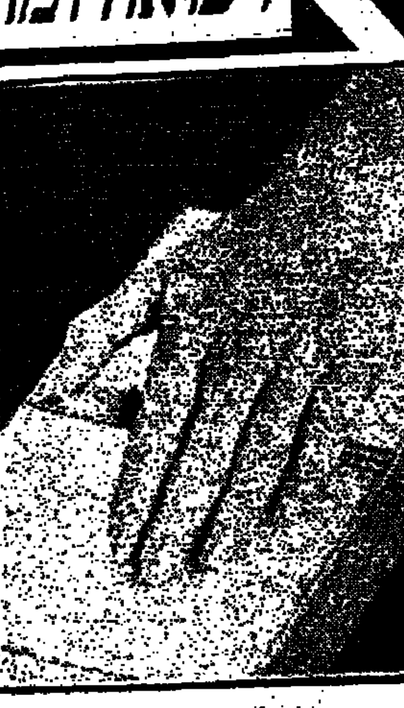

לכף היד

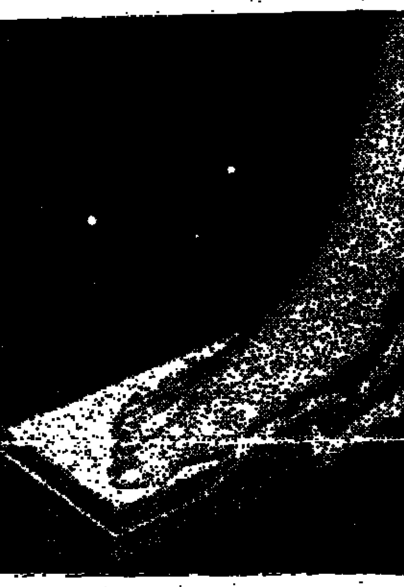

לכף הרגל

לבית־השחי

בעוד 7 שנים: דגל אדום על מאדים

מאת דליה שרון, לונדון

בריה"מ מתכוננת להנחות בעוד שבע שנים בני־אדם על מאדים – קובע דו"ח בריטי סודי, שהוגש לממשלת בריטניה המצוטט בכתב־העת „פלייט".

לדברי עורכי הדו"ח סיימו הרוסים לאחרונה את פיתוחו של טיל האצה רב־עוצמה, הפועל בעזרת חמצן נוזלי ומימן נוזלי, אליו צמודים עוד שמונה מאיצי עזר.

הטיסה למאדים תיעשה בשלבים, מוסר הדו"ח. הטיל, שאורכו 95 מ', מסוגל להרים 280 טונות למסלול הקפה נמוך סביב כדור־הארץ. בארבעה שיגורים של טילים כאלה יועלו למסלול רכב הנחיתה, שיש לו טיל האצה משלו, וכן חללית „סליוט" עם הטיל שלה. לאחר גמר ההרכבה בחלל יועלו אל המסלול הזה שלושה קוסמונאוטים והם ייצאו למסע בן תשעה חודשים אל מאדים. לפי התכנית ישהו הקוסמונאוטים כחודש ימים על כוכב־הלכת הרביעי של מערכת השמש ואחר־כך יוחזרו לכדור־הארץ.

<u>מקרה יוצא־דופן של ילד בארה"ב:</u>

לגדול בלי הורמון גדילה

מעשה בילד בארה"ב שפיגר בגדילתו ודמה מבחינת ממדיו ומבנה עצמותיו לילדים שהיו צעירים ממנו בשנה. כך עד גיל ארבע וחצי שנים; בגיל זה התחיל לפתע לגדול בקצב מהיר, ובהגיעו לגיל תשע וחצי שנים השתווה במבנה עצמותיו לנער בן 12. המקרה תמוה שבעתיים בהתחשב בכך, שהילד לא קיבל שום תוספת של הורמון הגדילה, כפי שנותנים במקרה של פיגור בהתפתחות הגופנית; יתרה מזאת: גם לא נמצאו אצלו רמות תקינות של הורמון זה, המופרש כרגיל על־ידי בלוטת יותרת המוח. במקום זאת, משערים החוקרים, מצוי בדמו חומר אחר, אלא שהם עדיין אינם יודעים את טיבו.

עד כה ידוע על שני סוגים מקרים של גדילה יוצאת־דופן, שאינה תלויה בכמותו של הורמון הגדילה. הסוג האחד כולל צעירים שעברו ניתוח מוח, בדרך־כלל לשם סילוק גידול ממאיר בחלק זה של הגוף. במקרים מסוג זה ייתכן, שהבלוטה האמורה מוסיפה לייצר כמויות תקינות של הורמון הגדילה, אלא שזה לובש צורה מיוחדת, שאינה ניתנת לגילוי במיבדקים אימונולוגיים רגילים: אפשרות אחרת היא, שמוחם של צעירים אלה מתחיל לייצר אחרי הניתוח כמויות גדולות של שני הורמונים אחרים, אינסולין ו/או פרולקטין, ה„מכסים" על מציאות הורמון הגדילה. אבל המיבדקים שנעשו בילד האמריקאי, בשיטות חדישות, ביטלו את שתי האפשרויות האלה גם יחד. שיטות חדישות שהשתמשו בהן החוקרים אמורות היו לגלות את הורמון הגדילה, גם אילו לבש צורה מיוחדת; מאידך נמצאו בו כמויות תקינות בהחלט של אינסולין ושל פרולקטין ובכך סולקה גם האפשרות השניה.

ממילא נשללה גם האפשרות של הסוג השני של גדילה בלתי־מרוסנת, הענקות, ובלעז: אקרומיגלואידיות: בעבר סברו, כי הלוקים במחלה זו יש להם כמויות עודפות של הורמון הגדילה; היום ידוע, כי יש להם כמויות תקינות של הורמון זה, והגדילה המואצת נובעת מסיבות אחרות. אם כך ואם כך, אצל הילד לא נמצאה, כאמור, אפילו רמה תקינה של הורמון הגדילה, ומכאן שעניין לנו עם מקרה מיוחד.

החוקרים, מאוניברסיטת קליפורניה בלוס־אנג'לס ומאוניברסיטת אורקנסו לא הסתפקו בתוצאות שליליות אלה והם חיפשו אחר אותו גורם מיוחד, הממלא את מקומו של הורמון הגדילה, וביתר אינטנסיביות. הם ערכו מיבדק, המודד את מידת השפעתו של הורמון הגדילה על התרבותם של תאי־אב שמהם נוצרים תאי דם אדומים, ומצאו כי בנסיוב הדם של הילד מצוי חומר מסוים, הגורם לתאי־אב אלה להתרבות בקצב כפול כמעט מזה המקובל בדמם של ילדים בריאים, שאצלם נוצרים התאים בהשפעת הורמון הגדילה. יתר־על־כן: נסיוב הדם של הילד גם הביא להתפתחותם של תאי אב שנלקחו מילד אחר, הלוקה ב„ננסות לרון" – מחלה הקרויה על שמו של המגלה שלה, פרופ' צבי לרון, מנהל המכון האנדוקרינולוגי של בית־החולים „בילינסון" – בעוד שתאי האב של ילדים אלה אינם מגיבים כלל על הורמון הגדילה.

עתה מקווים החוקרים, כי יעלה בידם לבודד ולזהות את החומר המסתורי הנמצא בדמו של הילד, בתקווה כי כך יחזיבו את הידע בהפרעות גדילה ואולי גם את אפשרויות הריפוי שלהן.

קפאון בחקר אנרגיית ההיתוך

"מלחמת הכוכבים" ופרויקטים צבאיים אחרים זוכים לעדיפות ראשונה בממשל של רייגן, ואחד הקרבנות לגישה זו הוא המחקר בכורי היתוך גרעיניים – כורי העתיד (?) שיפיקו אנרגיה לא מביקוע אטומים של יסודות כבדים, כפי שפועלים הכורים הגרעיניים של היום, אלא ממיזוג אטומים של איזוטופים כבדים של מימן. מחקר זה, עם מה שהוא מתנהל בעת ובעונה אחת בבריה"מ, באירופה המערבית, ביפאן ובארה"ב, אין לצפות ממנו לתוצאות מעשיות בעתיד הקרוב, והוא גם כרוך בהשקעות כספיות אדירות. מכאן הקושי להשיג בשבילו את התקציבים הדרושים. לאחרונה נחנך במעבדות לורנס־ליוורמור שליד סן־פרנסיסקו, בטקס רב־רושם, מיתקן חדיש לחקר הניצול של אנרגיית ההיתוך, לאחר עבודות פיתוח שנמשכו שמונה שנים ועלו יותר מ־50 מיליון דולר – אך בשל היעדר תקציבים נוספים הוא יהיה, כנראה, מונח כאבן שאין לה הופכין.

הבעיה העיקרית ביצירת אנרגיית ההיתוך היא לכלוא את הפלסמה – יומנים של דויטריום וטריטיום, שני איזוטופים כבדים של מימן שלוהטו לטמפרטורה של מיליוני מעלות ואיבדו את האלקטרונים שלהם – שהרי אין שום כלי שיוכל להכיל פלסמה כזאת מבלי שיתנדף בטמפרטורות אדירות כאלה. הרוסים – ואחריהם החוקרים במערב – בחרו בשיטת ה"טוקמק" כדי לכלוא את הפלסמה בתוך שדה מגנטי כדורי בעל עוצמה אדירה. גם המיתקן החדש שנחנך עתה בארה"ב משתמש במגנטים לכליאת הפלסמה, אלא שמיתקן זה איננו כדורי, כי אם מלבני: הפלסמה נתונה בשדה מגנטי חזק המצוי בין שני שדות מגנטיים בעלי עוצמה נמוכה יותר, שממוקמים בשני הקצוות של המיתקן. הפלסמה שבתא המרכזי "נכלאת" במקומה משום שצפיפותה קטנה יותר מזו של הפלסמה שבשני הקצוות.

בצד בנייתו של מיתקן חדיש זה, שהמשך פיתוחו נתון כאמור בספק, ממשיכה ארה"ב גם בחקר ההיתוך הגרעיני בשיטת ה"טוקמק" הוותיקה, כמה כמדינות אחרות בעולם. בכל מקרה, תהיה השיטה אשר תהיה, כל המדינות העוסקות במחקר זה, ולא רק ארה"ב, מתלבטות בקשיים כספיים ניכרים. מדינות אירופה המערבית עשו יד אחת והקימו מיתקן מחקר משותף בבריטניה, המכומן על־ידי מדינות הקהילייה האירופית; אך גם חלוקת הנטל בין כמה וכמה מדינות, ולאו דווקא מן העניות, לא הסירה את הקשיים הכספיים. עתה גוברת הנטיה להרחיב עוד יותר את שיתוף־הפעולה, לפחות במסגרת העולם המערבי. בוועידת הפסגה הכלכלית של מדינות המערב, שתיערך בחודש מאי בטוקיו, תנסה ארה"ב להניע את יפאן לשתף איתה פעולה במימון המיתקן הניסויי החדש במעבדות לורנס־ליוורמור.

בינתיים הונפה חרב הקיצוצים גם על התכניות הפדראליות להעשרת אורניום בשביל הכורים הגרעיניים הקיימים, כורי הביקוע. כידוע, כורים אלה מתודלקים באורניום. כיוון שמהצב זה, במצבו הטבעי, מכיל רק כ־0.7% אורניום־235, שהוא איזוטופ בקיע, בעוד כל השאר הוא אורניום־238 בלתי־בקיע, יש להגדיל את תכולתו של האורניום־235 ל־4% בקירוב, כדי שהאורניום ה"מועשר" יוכל לשמש כדלק גרעיני.

מיתקנים ראשונים להעשרת אורניום קמו בשלהי מלחמת העולם השניה, לצורך פיתוח הפצצה הגרעינית. מיתקנים אלה, הפועלים בעיקר בשיטת הדיפוזיה הגזית, יקרים ביותר, והעיקר: הם צורכים כמויות אדירות של אנרגיה. מאז ראשית שנות ה־70 מנסים שיטות אחרות להעשרת אורניום, הצורכות פחות אנרגיה, ואחת החשובות והמבטיחות בהן היא שיטת ההפרדה בלייזר: מאדים את האורניום, אחר־כך מקרינים את האדים ויורים בהם קרני לייזר. כאשר מכוונים את קרן הלייזר לאורך־גל מסוים, היא מיאנת את האיזוטופ 235, אך לא את האיזוטופ 238. כיוון שייאון פירושו הטענה בזרם חשמלי, אפשר לסלק את האורניום־235 המיונן מתוך התערובת באמצעות שדות אלקטרומגנטיים.

הצמצום הדראסטי בהזמנת הכורים הגרעיניים מעמיד בספק את הכדאיות של פיתוח ניסויי של שיטות העשרה חדישות. לשם מה להשקיע סכומים גדולים בפיתוחים כאלה כדי לייצר, בסופו של דבר, דלק גרעיני זול יותר, כאשר הביקוש לדלק כזה נמצא בשפל המדרגה? התוצאה: משלושה מיתקנים כאלה נותר רק אחד, זה המשתמש בלייזר. שני המיתקנים האחרים, שבחנו את שיטת הצנטריפוגה – אף היא שיטה אלטרנטיבית לשיטת הדיפוזיה הגזית – נסגרו. בתנאים כאלה קשה לשער, שהתעשיה הפרטית תנסה את מזלה ותשקיע את הונה במקום שנכשל בו המשרד הממשלתי לאנרגיה אטומית, כפי שמציע עתה הממשל של רייגן. יצוין, כי נסיון ראשון למסור את העשרת האורניום לידי משקיעים פרטיים נעשה כבר בסוף שנות ה־60, בימי ממשלו של הנשיא ניקסון – וללא הצלחה, משום שהמשקיעים־בכוח לא קיבלו מממשלת ארה"ב ערובות מספיקות להזמנות קבועות של דלק מועשר בעתיד.

מנהל חדש מבקש להקנות פנים חדשות לביה"ח „פוריה"

מאת שמעון וייס

ד"ר מאיר אורן: היחיד המשרת במילואים

אחרי שנים של תהפוכות וכותרות בלתי־מחמיאות, שלא הוסיפו בריאות לבית־החולים „פוריה", מונה לא מכבר ד"ר מאיר אורן למנהל המוסד הרפואי המשרת את האוכלוסיה של טבריה, עמק־הירדן, הגליל התחתון, איזור הכנרת ודרום הגולן. אם לשפוט על־פי האווירה השוררת כעת בביה"ח, חמישה חודשים לאחר כניסת המנהל החדש לתפקידו, אפשר לומר ששאיפתו של ד"ר אורן ל„שקט תעשייתי" ושמירה על פרופיל נמוך, תוך כדי התמקדות בתעשיה הרפואית, זוכה להבנה ושיתוף־פעולה מצד סגל הרופאים והאחיות ב„פוריה".

ד"ר אורן, 37, נשוי ואב לילד, הוא צעיר מנהלי בתה"ח בארץ. הוא מתגורר עם משפחתו בקיבוץ תל־קציר, שם הוא משמש גם כרופא הקיבוץ. הוא נולד ב־1948 בתל־אביב, בוגר בית־הספר לרפואה באוניברסיטת תל־אביב ומוסמך ברפואת ילדים. לפני שלוש שנים סיים את התמחותו ברפואת ילדים בביה"ח „שיבא" בתל־השומר. לאחר מכן יצא לארה"ב, שם קיבל תואר מוסמך בבריאות הציבור מטעם ביה"ס לרפואת הציבור שליד אוניברסיטת ג'ונס הופקינס שבבולטימור.

בקיץ אשתקד, עם שובו לארץ, נתבקש על־ידי מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' דן מיכאלי, לקבל על עצמו את ניהול „פוריה". ד"ר אורן ידע לקראת מה הוא הולך, אף כי הוא מעדיף שלא להרבות על כך מלים ולפרט. „בדקתי את הדברים ביסודיות והסכמתי", הוא אומר ומוסיף: „בהחלט יש כאן הרגשה של שליחות, של עזרה לאיזור מרוחק". ד"ר אורן גם נמנע בינתיים מלערוך סיכום של חמשת החודשים הראשונים לכהונתו החדשה. יש משהו בסגנונו, המלמד על עברו הצבאי בשורות הצנחנים ובהשתתפות בפעולות תגמול ופעילות קרבית, כפי שמעידות התמונות התלויות על הקיר במשרדו שבביה"ח. מלבד היותו צעיר מנהלי בתה"ח בארץ, ד"ר אורן הוא גם היחיד מביניהם העומד על זכותו־חובתו לשרת במילואים, ואם כסאו ריק לפעמים, יודעים חבריו ב„פוריה", שהוא משרת באחד האיגשים עם מדים ודרגות של סגן־אלוף.

ד"ר מאיר אורן סבור, כי יש להגדיל את ביה"ח „פוריה" בעוד כ־20 מיטות, כדי שיכיל 200 מיטות. אחרי־הכול, מדובר במוסד רפואי המשרת כ־70,000 תושבים קבועים ועוד כ־100,000 תושבים הבאים לאיזור בחודשי הקיץ והחופשות. „התחושה הפנימית שלי היא, שישנה מערכת של יחסי אמון והערכה מקצועית בין האוכלוסיה באיזור לבין סגל ביה"ח, ואחת הראיות לכך היא העובדה, שבארבעת החודשים האחרונים נמצא המוסד בתפוסה של מעל ל־90% חולים", אומר ד"ר אורן. „אישית אינני חושב שהתושבים יותר חולים בתקופה האחרונה, אלא הם פשוט מביעים בכך את אמונם בביה"ח ועושים יותר שימוש בשירותיו, במקום לפנות לבתי"ח אחרים, מרוחקים יותר".

אף שהוא זהיר יותר בהתבטאויותיו ומבקש להוריד את „פוריה" ממפת בתה"ח ה„בעייתיים" בארץ, מוכן המנהל להשקיף אל מעבר לשנתו הראשונה במוסד זה. „עיקרי התכנית שלי הם להזק את התשתית האיכותית, בעיקר בכל מה שקשור בכוח־אדם רפואי וסיעודי, פיתוח שירותים נוספים והכרחיים בהתאם לייעודו של ביה"ח כ'מרכז שניוני' ולפעול להשלמת פערים בנושא תשתית כוח האדם". בלשון המספרים היבשים, פירוש הדבר הגדלת התקנים ב„פוריה" מ־61 רופאים כיום ל־75 רופאים, כפי שזכאי להם בי"ח פריפרי כ„פוריה". בכל עת נמצאים קרוב ל־15% מסגל רופאי „פוריה" בהשתלמויות והתמחויות שונות במוסדות הרפואה הגדולים בארץ ואין מי שיחליפם. חסרון זה גורם לעומס עבודה גדול על אלה שנותרים, ואנשי „פוריה" מחפשים פתרון לכך.

גם ילדים חייבים להימנע ממאכלים עשירי כולסטרול

מאת ד"ר אריאל אוקסהורן

ילדים שמאכלם עתיר שומן מן החי ועשיר בכולסטרול מצויים בסיכון־יתר לסבול ממחלות־לב כאשר יתבגרו. הווה אומר, גם אצל ילדים חייבים לטפח הרגלי אכילה נאותים, בדומה למבוגרים. למסקנות אלו הגיעו פרופ' נרימן ועמיתיו בארה"ב במחקר, שפורסם עתה־זה והמבוסס על נתונים קליניים ופתולוגיים כאחד.

זה שנים רבות רווחת בקהילייה הרפואית ההשערה, כי טיפול ברמת כולסטרול גבוהה אצל ילדים ימנע תחלואה ותמותה ממחלות לב בגיל מבוגר יותר, אבל קשיים מתודולוגיים ומינהליים מנעו עד כה מן החוקרים לאשש דעה זו באורח מדעי מבוסס.

פרופ' נרימן ועמיתיו ביצעו נתיחות לאחר־המוות באנשים בני 30 ובאנשים מבוגרים יותר, שמתו מהתקפי לב, ובדקו את כמות השומן בדפנות כלי הדם שלהם. אותם אנשים נמצאו במעקב ורישום מדוקדקים של רמות הכולסטרול והשומנים בדמם מאז היותם ילדים.

המחקר מוכיח מעבר לכל ספק את הקשר בין המצב בגיל הילדות ובין התחלואה בבגרות ובזיקנה.

בעקבות המחקר פירסמו עתה ארגון על של משרד הבריאות האמריקאי ומיטב המוסדות הרפואיים בארה"ב מסקנות מעשיות והוראות התנהגות: החינוך לתזונה נכונה חייב להתחיל בגיל הרך. סל מזונות, בעיקרו צמצום מספר הקלוריות והימנעות משומן שמקורו בחי ומכולסטרול, שעד כה היה מומלץ רק למבוגרים, מומלץ עתה גם לילדים שמעל לגיל שנתיים. על הרופא לייחד קבוצת סיכון גבוהה בין הילדים שבטיפולו, בעיקר על־ידי בירור מעמיק של תולדות המשפחה, כשהדגש הוא במחלות כלי הדם, הלב והסוכרת. ילדים שרמת הכולסטרול בדמם היא 170 עד 185 חייבים בדיאטה ובפעילות גופנית מאורגנת. כאשר רמת הכולסטרול עולה מעל ל־200 בשתי בדיקות, יוגדר הילד בתור בר סיכון גבוה, והרופא המטפל, בנוסף לפיקוח על הדיאטה, ישקול לתת לו תרופות המורידות את רמת הכולסטרול בדם, וכן ידרוש בדיקות מקיפות לשאר בני המשפחה.

מוסדות רפואיים אלה אינם ממליצים עדיין לסרוק את כל הילדים בבדיקות דם תקופתיות שגרתיות לכולסטרול, בגלל הקושי המעשי הכרוך. אבל בארה"ב קיימת נטיה לבדוק את רמת שומני הדם והכולסטרול בילדי בית־ספר בגילאים שלפני ההתבגרות המינית, כאשר צפויה עליה פיסיולוגית ברמות השומנים המסיסים. במספר הולך וגדל של מוסדות חינוך בארה"ב נלקחות דגימות דם בעת הבדיקה השנתית הרפואית של רופא ביה"ס.

מסקנותיו של מחקר זה משלימות מסקנותיו של מחקר אחר, הרומז לקיומם של גורמים תורשתיים בהשמנה, שעליו סופר במדור זה מ־2.3.

מפתחים כוונת קסדה למטוס, הצופה לכל הכיוונים

מאת דויד מושיוב

אם אפשר לירות מבטים ולכוונם על־ידי סיבוב העיניים, או הראש כולו – מדוע לא לכוון כך כלי־נשק? רעיון זה, פחות או יותר, עמד מאחורי הפיתוח החדש של תעשיות האלקטרואופטיקה „אל־אופ" בנס־ציונה: זוהי כוונת המותקנת בקסדתו של הטייס, שבאמצעותה הוא יכול לצפות ולכוון את מערכות הנשק של המטוס. הכוונת החדשה פועלת בזווית של 360 מעלות, כלומר: הטייס יכול לכוון את מערכות הנשק גם למטרות הנמצאות בצדי המטוס או אפילו מאחוריו, מבלי שיצטרך לשנות את כיוון הטיסה. כוונת הקסדה קשורה למערכת מחשבים ולמערכות אחרות במטוס.

המערכת החדשה היא בין המתקדמות מסוגה בעולם. כושר הדיוק שלה גבוה ביותר.

לפי־שעה עדיין מדובר רק בפיתוח, ולא במכשיר מיבצעי. עתה הולכת ומסתיימת בניית הדגם הבעבודתי הראשון ומתחילים לבנות את האב־טיפוס הראשון. אנשי החברה מעריכים, כי תחילת הייצור של כוונת הקסדה, האמורה לשפר במידה ניכרת ביותר את הביצועים של מערכות הנשק במטוסים, תתחיל בעוד שנתיים עד שלוש שנים.

לא להשתעל ליד גורילות!

לדעת זואולוגים מן הראוי היה, שתייר המבקש לצפות מקרוב בגורילות ילבש מסיכת פנים, כמו מנתח בבית־חולים. כל־כך־למה? משום שהאדם חזר להיות אויבו הגדול של קוף־אדם זה – לא כצייד, אלא כמעביר מזיקים.

שלוש גורילות ממין זכר בשמורת הטבע שבגבול זאיר ורוונדה מתו בחודשים האחרונים. זכרים אחרים, צעירים יותר, נטלו את מקומם כבני זוגן של ה„אלמנות" ובהזדמנות זו הם קטלו את הצאצאים של שלושת הקופים שמתו: גורילות אינן מוכנות לאמץ בנים חורגים. כיוון שכך היה מספר הקרבנות גדול עוד יותר.

סבורים כי מותם של שלושת הקופים נגרם על־ידי תולעי כרץ – תולעים שבקצה שלהן קבוע קרס – שחדרו לקיבותיהם, וכן סבורים כי תולעים אלה הועברו אליהם על־ידי בני־אדם. תולעים ממין זה נפוצות מאוד בקרב תושבי האיזור, וסביר להניח כי הועברו אל הקופים באמצעות צואתם של מורי־דרך, פקחי ציד או מדענים העושים בשמורה: הגורילות נוהגות להשתעשע בצואת אדם ולעיתים אף אוכלות אותה.

ג'פרי סייאר מן הארגון הבין־לאומי לשמירת הטבע טוען, כי סכנה גדולה עוד יותר נשקפת לגורילות מתיירים. בבואם לצפות מקרוב בקופים הענקיים הם עלולים להעביר אליהם נגיפים. יש נגיפים רבים הפוגעים הן באדם והן בפרימאטים. למשל, סבורים כי נגיף האיידס עבר לאדם מן הקוף הירוק (שאמנם איננו קוף־אדם), השוכן באותו איזור; שימפנזים בשמורת גומבה נדבקו בשיתוק ילדים, לאחר שמחלה זו פרצה כמגיפה בקרב ילדים של כפר סמוך; ומשלוח שלם של קופי קולובוס, שנשלחו לבריטניה, מת בדרך מתצבת לאחר שהקופים נדבקו מילדים שלקו במחלה זו.

כל עוד התייר מתבונן בקופים מרחוק – לא קיימת שום סכנה מסוג זה. אבל לא כל התיירים מסתפקים בכך, ויש מורי־דרך המוכנים תמורת תשלום מיוחד להניח לתיירים להתיצב ממש ליד הגורילה וללטף אותה, ואז יש חשש כי יעביר אליה נגיפים בשיעול. „אלפי תיירים", אומר סייאר, „באים לכאן מכל קצות תבל ויום לאחר רדתם מן המטוס הם עומדים ליד הגורילה ומסתכלים בעיני הקוף".

סייאר וזאולוגים אחרים רואים צורך לנקוט אמצעים חריפים. פרט לגורילות, הפזורות בגני חיות ברחבי העולם, נותרו בתנאי בר 400 גורילות בלבד, וסכנת הכחדתן ממשית ביותר.

ליקויים באיכות הטיפול בזקנים

מאת דנקה הרניש

ליקויים באיכות הטיפול בזקנים בנושאי ראיה, שמיעה, בריאות הפה, אי שליטה חלקית על סוגר השתן ובדידות – התגלו לגבי 75 אחוז מן הזקנים הסובלים מתופעות אלה גם במוסדות לקשישים המסווגים כטובים.

הנושא נבדק במחקר שערכו רחל פליישמן ואדריאן תומר ממכון ברוקדייל ובעזרת פרופ' ארנולד רוזין, מנהל המחלקה הגריאטרית במרכז הרפואי "שערי צדק" בירושלים. המחקר הוצג בכנס החברה לרפואה גריאטרית, שהתקיים בשבוע שעבר ב"שערי צדק".

המחקר עסק במדידה של איכות הטיפול בזקנים במוסדות לטיפול ממושך בישראל. נאספו נתונים בתשע יחידות מוסדיות, לגבי 11 מסממנים מתחום הרפואי, הסיעודי והפסיכו־חברתי.

הכדור הוא עגול, הללויה!

הקדם־אירוויזיון. הערב ב־21.30, שידור ישיר מתיאטרון ירושלים. מיפגש שנתי של זמר וספורט

מאת אמיר רותם

תחרויות הקדם־אירוויזיון מהוות מיפגש שנתי של זמר וספורט. הן בגלל הדמיון המפתיע בין שיטות שליחת הנציגים שלנו לתחרויות בין־לאומיות והן בגלל הכושר הגופני הנדרש מהאמנים כדי לבצע את ההעמדות האקרובטיות שיועדו להם. מלאו עיתונינו בפרטים מאלפים בדבר ההשקעות הכספיות הניכרות שנעשו בתחומי הביגוד, ההתעמלות ואפילו בתחום העיבוד המוסיקלי. השנה יש ברשימה פחות שמות אלמוניים בהשוואה לשנה שעברה. אז, כפי שודאי לא זכור, התחוללה שערוריה לנוכח השאיתם בחוץ של כמה מגדולי השמות. בשנה שעברה היה ברור גם מראש שירדנה ארזי תגרוף את כל הקופה. זו, הבאר לייבוביץ' של הפזמון העברי, סיימה במקומה הקבוע – השני. השנה – הכל פתוח, ממש כמו בליגה הלאומית.

נהוג לראות בעצם ההשתתפות בארוע מסוקר כל כך קרש קפיצה לקאריירה מבטיחה. דלית כהנא היתה מאותם שמות לא נודעים שהתייצבו אל מול פני האומה, היום לפני שנה. האם היתה להופעה ההיא השפעה ממשית על המשך דרכה המקצועית? „להפתעתי אנשים זיהו אותי מההופעה בטלוויזיה. היתה מודעות גבוהה יותר של קהל ואמרגנים. השתפר גם המעמד שלי כזמרת סולנית". דלית, הלומדת זו השנה השלישית במדרשה למורים למוסיקה, העדיפה לסיים את לימודיה בטרם תיענה לחיזורי המפיקים. האם היתה חוזרת להופיע במסגרת הקדם אירוויזיון? „יכול להיות שכן, בעוד כמה שנים". חוויה שנותרה לה מהאירוע: „יחסית לשאר הזמרים הפחות ידועים השגתי מיקום גבוה – תשיעית מתוך 14. בדרך השגתי גם כמה ותיקים". האם תצפה הערב בהתמודדות? „בטח. יהיה נחמד מאוד לצפות במבט מהצד". יש איזה עצות ל„ירוקים" המשתתפים השנה? „קודם כל גם ה„ירוקים" יוסיפו השנה הם ותיקים ממני, כך שהם לא זקוקים לעצות ממני. חשוב לא לקחת את הסיפור יותר מדי ברצינות. ככה אני עשיתי בכל אופן".

במקור תיכננה הטלוויזיה שידור מופע פומבי של טינה טרנר הערב, לפני מופע הקדם־אירוויזיון, אלא שמטעמים ספורטיביים, החליטו להפריד בין שני האירועים וטינה תחכה שבועיים לתורה.

בקדם־אירוויזיון משתתפים השנה: יהודה תמיר, מירי אלוני, שלישיית „ארמוזה", ריטה, שולה חן, צביקה פיק, חיים משה, להקת „ארבע לב אדום", מוטי גלעדי ושרי צוריאל, ברעז שרעבי, דורון מזר ולהקת „אירולירבגרי". מנחים – רבקה מיכאלי ודניאל פאר.

מה העלים פאסבינדר?

המחלוקת על מחזהו של ריינר ורנר פאסבינדר „העיר, האשפה והמוות" נמשכת כבר עשור. בסתיו שעבר מנעו נציגי הקהילה בפרנקפורט את הצגתו בתיאטרון העירוני, ופרשנים, מבקרים ואנשי־רוח נחלקו לגבי הצדקת הצגתו של המחזה.

מחזהו של פאסבינדר וגם תסריט של סרט באותו נושא נכתבו בשעתם בהשראת רומן של סופר גרמני שמאלי גרהארד צוארץ – „לא ניתן לחיות על כדור הארץ כשם שלא ניתן לחיות על הירח" משנת 1973, ושם גם מופיעה לראשונה דמותו של היהודי העשיר אברהם, סוחר בנכסי דלא־ניידי הבונה בניינים חדשים תוך הריסת בתים ישנים. עתה מצא צווארץ לנכון לחזור ולהבהיר את ההבדל בין ספריו ליצירתו של פאסבינדר ואף להסתייג ממנו. צווארץ מזכיר, כי בספר שחיבר מצויות שתי דמויות יהודיות – לבד מהיהודי העשיר ספסר הקרקעות, מופיעה גם דמות חיובית. מאוד של הסוציאליסט היהודי פריץ באואר, שחזר אחרי המלחמה מהגלות ובתור תובע כללי בפרנקפורט מילא תפקיד ראשון במעלה במאמץ להבאת פושעים נאציים לדין. בין השאר היה זה באואר שהצליח לגבור על מכשולים רבים ולהביא לפתיחת המשפט נגד הנאשמים ממחנה אושוויץ. בתחילה כלל פאסבינדר את דמותו של באואר, אך השמיט אותו מהמחזה בגלל תפיסתו הניהיליסטית, שכן הסוציאל־דמוקראט האנטי־פאשיסטי האמיץ בעל העקרונות פשוט לא התאים למחשבתו.

שלמה שפיר

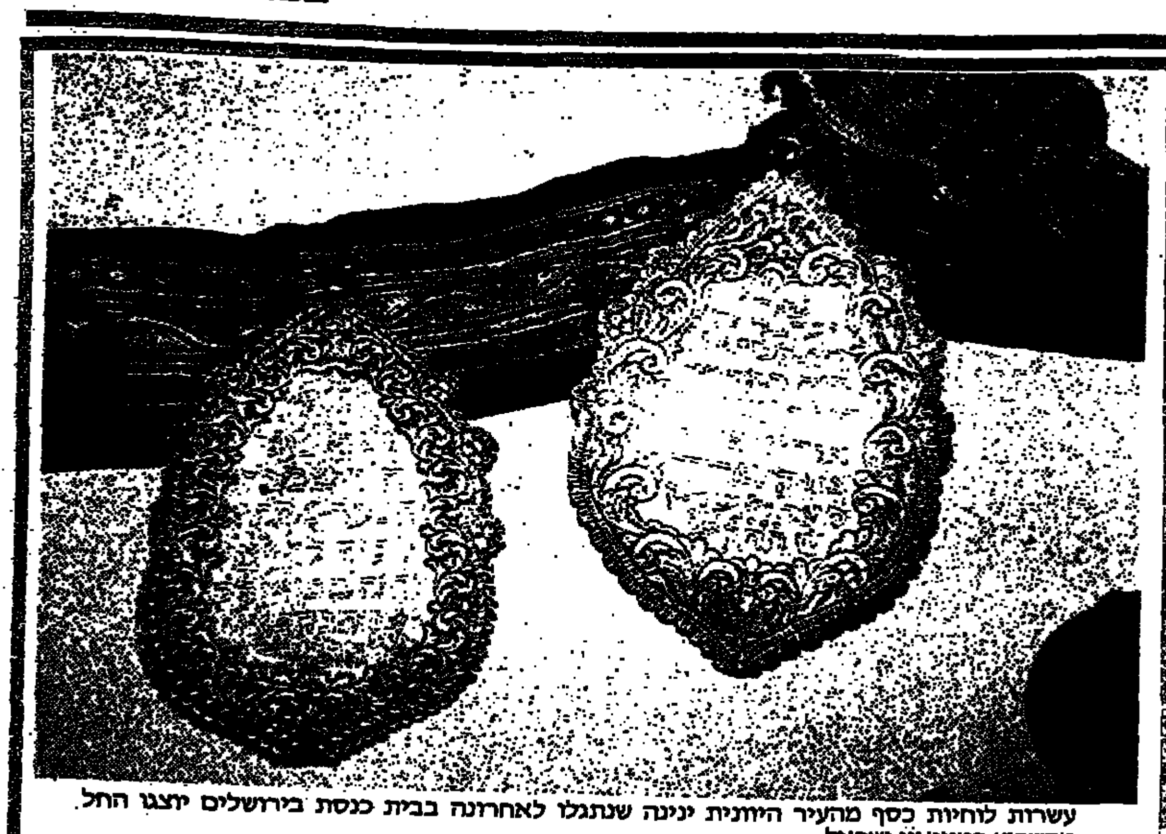

עשרות לוחיות כסף מהעיר היוונית יונינה שנתגלו לאחרונה בבית כנסת בירושלים יוצגו החל מהשבוע במוזיאון ישראל.
הלוחיות, המשקפות תקופה של מאה וחמישים שנה, הוקדשו לבית הכנסת לרגל אירועים אישיים, ויוחסו להן סגולות של שמירה והצלה. השדיות, כפי שהן מכונות ע"י בני הקהילה ביוון, נתפרו לרצועות אריג. תלו אותן על הפרוכת לפני ארון הקודש ועל קירות בית הכנסת. חלקן שימשו כקמיעות ויחסו להן סגולות של שמירה, הצלה, רפואה ואריכות ימים. אחרות הוקדשו לרגל מאורעות אישיים כלידה, פדיון בן, ימי הולדת, נישואין וימי זיכרון. בתקופת השואה ניצלו הלוחיות הודות להתערבותו של ראש עיריית יונינה ונותרו כעדות לקהילה שהושמדה ולמנהג יחודי שנעלם. הלוחיות ניתנו למוזיאון כתרומה בעילום שם. הן יוצגו באגף היודאיקה למשך שלושה חודשים.

„תיאטרדיו" בגל"צ

מאת מירי פז

את ההיכרות עם עולם התיאטרון של המבוגרים חבים רבים מבני המחזור שלי לתכנית הרדיו של רשת א' – „המסך עולה". בימים שלפני היות הטלוויזיה, זה היה אירוע חברתי. שבת ב־11 בבוקר עם מירה'לה אפרת בביצועה של רובינא. היינו בגיל טרום מצוות, מבוגרים מדי בשביל תיאטרון הילדים, צעירים מכדי להגיע בכוחות עצמנו מן הפרובינציה אל „הבימה" או „הקאמרי". אבל הכרנו היטב את השחקנים על פי קולותיהם והיינו מנויים על „המסך עולה" שנעורינו היו ימי הערנה שלו. התוכנית ירדה מתישהו ועמה התסכיתים ברדיו הצלצל. אבל המסורת הזו חוזרת בימים אלה, הפעם בגל"צ. מולי שפירא, מנהל מחלקת תרבות, אמנות ובידור בתחנה, הגה את הרעיון. הוא לא מדבר על „חינוך לתיאטרון", מסתפק ב„קירוב קהל מאזינים – צעיר בעיקר – לעולם התיאטרון" וכיוון משטרה זו משותפת גם להנהלות התיאטרונים, גייס אותם שפירא לתרומה של כמה מחזות, ללא תשלום זכויות. ההיענות היתה חיובית. בגל"צ עובדו ההצגות לתסכיתים בני 50 דקות. החל בשבוע הבא, נוכל להאזין מדי יום שישי בשעה 15:00 ל„פמרית רעלי" שהועלתה בחיפה, לקברט חנוך לוין – אוסף קטעי משחק וזימרה ממחזותיו וכן – „יערן לי ברך לי", „אנשים קטנים" (בעברית), „אליל ההמונים" ועוד.

לבד מהצגות תיאטרון ישודרו גם תוכניות כמו המסיבה שנערכה לקלצ'קין בבית ליסין, ותוכנית על הומור בתיאטרון, מתוך הערב שאירגן אלכס קוטאי לזכר אביו ארי קוטאי ב„צוותא".

שפירא מקווה שהתסכיתים יהיו „פתיח" לעידן חדש של הפקה עצמית בתחנה, אם וכאשר יינתנו המשאבים לכך.

פאריס, מונומנטים סביב לה

מאת אביתר שטרן

בצרפת נשמעת ביקורת נגד בניית האלמנטים האמנותיים, שתיכנן משרד התרבות הצרפתי. אמנם נכון שההשקעות בתרבות צרופה גדלו והתרחבו מאז עלייתו של השלטון הסוציאליסטי וזאת להנאת הקהל, אך לא מעטים המבקרים את הכסף הרב המוזרם לשם בניית מונומנטים חיצוניים.

הסביבה האורבנית שעיצב דני קרוון, מרכזת אליה את מירב הזרקורים. עבודתו של קרוון, שנעזר בארכיטקט ריקרדו בופיל עוסקת בעיצוב הכיכר המרכזית באזור סארג'י. בופיל בנה את הבניינים וקרוון עיצב כיכר ומיגדל נטוי שמקצהו העליון נשלחת קרן לייזר לכיוון הטיילת החדשה. בנוסף לכך מתכנן קרוון להקים במקום מזרקת מים חמים שתחומם בעזרת קיטור בימי החורף. לצרפתים יעלה הפרוייקט כ־4 מיליון דולר ועדיין אין רואים את סופו. אישור המשך הפרוייקט תלוי במהלכים הפוליטיים שיבואו לידי ביטוי בחודש מארס.

ההשקעה הצרפתית באמנות סביבתית תגיע ב־1985 ל־114 מיליון פרנק. לאחרונה פירסם משרד התרבות רשימה של 100 עבודות חדשות שעומדות לקראת סיום: ארמן עיצב שתי עבודות, „השעונים" ו„המזוודות" ליד תחנת סנט לזאר; שתי עבודות של הפסל האמריקאי ריצ'ארד סרה נקנו על ידי הממשלה ויוצבו באזור הארגל פסל צרפתי ידוע סיים לפסל את דמותו של אלפרד דרייפוס. בשנה שעברה רמז שר ההגנה הצרפתי דאז על חוסר הטעם בהצבתו של הפסל ליד בית הספר הצבאי. בעקבות זאת יקבל דרייפוס מקום של כבוד ליד היכל בית המשפט. דמויות אחרות ייוצבו במקומות נוספים הם ז'ורז' פומפידו, פייר מנדס פרנס ולאון בלום. עיריית פאריס בהנהגתו של ז'אק שיראק (אופוזיציה) התנגדה להצבתו של הפסל בכבר לאון בלום ולכן נמצא לו מקום אחר באזור גני הטולרי. בסכה הציור מעצב ליטינסקי, האמן הבלגי, את הקיר הפנימי של חדר ההמתנה הממשלתי. פול בורי, אמן בלגי נוסף, מעצב מזרקה חדשה הבנויה מאלמנטים מתכתיים. קלאוס רינקה מקים פסל סביבתי מחוץ לפאריס, כשלא הרחק משם בעיירה לוסיניי קיבלו 8 אמנים שונים מספר אוטובוסים לשם עיצובם החיצוני.

זוהי רשימה חלקית אך מייצגת, שפירסם משרד־התרבות הצרפתי. גם אם רבות ההסתייגויות מצד חלקים באופוזיציה, ניתן לראות ולהתפעל מתשומת הלב ומהראיה הפתוחה והעתידנית של שר־התרבות הצרפתי.

תומרקין „יפסל" באשדות יעקב

לא לפני שאסיפת החברים תאשר הצבת עבודתו בחצר הקיבוץ

מאת שמעון וייס

באשדות־יעקב/מאוחד לא סומכים על החוש האמנותי המפותח של הפסל **יגאל תומרקין** והעובדה שאמן מפורסם כמוהו הביע נכונות מתלהבת להציג מיצירותיו במוזיאון „בית אורי ורמי" בקיבוץ – לא עושה די רושם על כמה מחברי הקיבוץ שדרשו כי אסיפת הקיבוץ תצביע ותאשר את הצבת אחד מפסליו של תומרקין בחצר המשק. הכל החל בפנייה לבבית של מנהלת המוזיאון בקיבוץ, **אילנה טייכר**, לתומרקין, לבוא ולהשתתף בתערוכה מיצירותיו במוזיאון הוותיק באשדות. תומרקין התלהב מהרעיון ויאות לא רק להציג מיצירותיו הישנות שפזורות במרתפי ביתו, אלא גם ליצור פסל מיוחד ובלעדי, מעשה ידיו, שיוצב בחצר המשק. אחרי בדיקה הדדית הוחלט שהפסל יוצב ב„גן האבוקדו" שבטבורו של הקיבוץ שהפך ברבות השנים לסמלה של חצר אשדות יעקב/מאוחד. תומרקין גם מיהר לשתף את מארחיו הקיבוצניקים בתוכנה של היצירה החדשה מבית מדרשו. לדבריו יהיה הפסל מורכב מפסי רכבת חלודים, ומחלקים של קרונות רכבת שייצבעו בצבעי צהוב, אדום וכחול. בראשו של תומרקין נרקם פרוייקט לפיו יהיה הפסל מורכב משני חלקים – האחד ב„גן האבוקדו" והשני מחוץ לגן, מעבר לשביל החוצה את המשק.

כאשר נודע לחברי המשק על גודלה ומיקומה של היצירה־שבדרך, החליטו, כאמור, להביאה לאישור האסיפה. תומרקין מצידו לא המתין לאישור האסיפה והתקין כבר דגם כללי ומוקטן של היצירה שיעמיד לרשות המשק. כל כך רציני התומרקין הזה, עד שלפני כמה ימים התייצב עם כל בני משפחתו ומצוייד במצלמה בשער הקיבוץ והודיע שבא לבחון את המקום על מנת להתחיל בעבודה. האסיפה תחליט ותאשר (או לא) – תומרקין את הפסל יבנה בכל מקרה.

סרטים בשחור לבן

דרום אפריקה שתיוצג בפסטיבל הבין־לאומי לסרטי סטודנטים שייערך בקיץ בישראל, תיאלץ כנראה להישאר מחוץ לתחרות הרשמית

מאת אמיר רותם

יש פוליטיקה גם מחוץ לגני התערוכה. מארגני פסטיבל סרטי הסטודנטים הבין־לאומי שייערך בקמפוס אוניברסיטת תל־אביב בשבוע הראשון של חודש יוני השנה, פנו ל־95 בתי ספר לקולנוע מרחבי העולם, על מנת שאלה ישלחו את מיטב התוצרת הטריה שלהם לתחרות. בין בתי הספר שנענו היה גם בית ספר מפרטוריה, דרום־אפריקה. בסיור שערכו שניים ממארגני הפסטיבל באירופה, נפגשו גם עם ראשי הארגון הבין־לאומי לבתי ספר לקולנוע ואלה הבהירו חד־משמעית, שאם ישותף בית ספר מדרום אפריקה בפסטיבל; ייאלצו כל בתי הספר המסונפים לאירגון להחרים את האירוע. המארגנים, שקיוו בתמימותם להימנע מפוליטיזציה של האירוע, עמדו בפני מצב לא נעים. התחבטו בשאלה זמן רב, התייעצו עם בעלי ניסיון והגיעו להחלטת פשרה. נשלח מכתב מנומס לטכניקון בפרטוריה ובו הוסבר לנמענים שנוכחותם באירוע רצויה ביותר, אך השתתפותם תהיה מחוץ לתחרות הרשמית, קרי במסגרת ה„פנורמה" בלבד. המארגנים, שלא הצליחו להשיג מידע על חמשת הסרטים ושני הנציגים שהתכוון בית הספר לשלוח, נסמכים גם על האפשרות שהסרטים שישלחו מדרום אפריקה, עשויים להיות סרטים העוסקים בנושא האפרטהייד מנקודת מבט ליבראלית. בין הגופים שהמארגנים פנו אליהם על מנת לקבל את עצתם: שגרירות ארה"ב בישראל, נשיאות האוניברסיטה, ראש החוג לקולנוע באוניברסיטה ארנון צוקרמן ומשרד החוץ.

25 בתי ספר מ־25 מדינות הבטיחו את באם לפסטיבל. שלושה בתי ספר מקומיים ישלחו סרטים לתחרות: החוג לקולנוע וטלוויזיה באוניברסיטת תל אביב, בית צבי, המחלקה לתקשורת [illegible] כל שער, השרטים [illegible] הסרטים על ידי צוות מורים של בית הספר [illegible] „בצלאל" [illegible] התקיים על כתיבת ה„לוגו" של הפסטיבל.

משרד התיירות ומשרד החוץ [illegible] [illegible] לפסטיבל [illegible] מאוחר כל הפסטיבל [illegible] [illegible] בעזרת [illegible] הקולנוע [illegible] [illegible] [illegible] יוצרים [illegible] אגודת הסטודנטים לא התערבה בשיקולים אלה. יצריין שמנהל הפסטיבל, לורנס פריים, הוא יליד דרום אפריקה ורגישותו לנושא, כפי שניתן לשער, רבה.

„קליידרמן ישראלי" לקהל יפאני

מאת ניסן פרידמן

בשבוע שעבר נשלחה ליפאן קלטת וזה סמוכות כל תקוותיו של הפסנתרן הצעיר (24.5), תומר מזמר. בקלטת זו 12 קטעי מוסיקה מקורית, שהותמנו על ידי אחת מחברות התקליטים הגדולות במזרח הרחוק. הקטעים מערבים צלילים "קליידרמניים", קלאסיים וארצישראליים. מסתבר שמלוכסני העיניים אוהבים מאוד סוג זה של מוסיקה.

בארץ שמעו מעטים על תומר מזמר, אך אם תתימת חוזהו עם החברה היפאנית תצא לפועל, יהיו מעטים שלא ידעו מיהו תומר – נולד בקרית־ביאליק ולמד מוסיקה קלאסית בקונסרבטוריון קרית־מוצקין החל מגיל שבע. כשהגיע לגיל הגיוס, הצטמצמו הלהקות הצבאיות לצוותי הווי קטנים, ותומר נשלח לשירון. לאחר השחרור שימש כפסנתרן ונגן קלידים בהרכבים שונים באיזור חיפה. בלהקת הרוק "ילדי" שירת עד לפני פירוקה, ולמד צד נוסף של המוסיקה. תוך כדי הופעה על במות הרוק החל להתגבש הרעיון להפיק תקליט אינסטרומנטלי. ריצ'ארד קליידרמן הסכריני הזיו משהו בתחום זה. אנשי הפקה תל אביבים מצאו בתומר אובייקט מתאים. כשרון צעיר, בהיר שיער ונאה. אך הם מעידים עליו: "הוא יותר קליל וספורטיבי מקליידרמן, אם כי יש לו אותה הבעה מעודנת אמון. העיקר – הוא נולד עם מגע הקסם באצבעותיו ומנגן עם הרבה רגש".

הדחיפה הגדולה להפקת תקליט ניתנה עם ביקורו של מפיק יפאני בארץ, לפני כחודשיים. המפיק עשה בסיור באירופה וביקר בפסטיבל מידאם בצרפת, תוך כדי חיפוש אחר תגליות חדשות או תומר מוסיקלי מעניין במטרה לייבא את הסחורה לארצו.

לישראל הגיע להזמנת המפיק דובי אילת, כדי לשמוע דווקא זמר שחור בשם איליין ווקר, שעסק בהקלטות בארץ. שעה שהאזין לשיריו החדשים של ווקר, ניגן תומר על פסנתר בפינת האולפן. היפאני נדלק. תומר השמיע לו סקיצות שונות שהקליט בשנה האחרונה, והתשובה שקיבל היתה מעשית: תיכנס לאולפן ותקליט חומר לאלבום. זה בדיוק מה שאוהבים אצלנו.

לאחר שהשתחרר מההלם, נכנס תומר לקצב מוזרז. במשך 50 שעות הקליט את החומר. הוא עצמו ניגן לא רק את הסולו, אלא את מרבית התפקידים האחרים על גבי כלי מקלדת וסינקלאויר. עכשיו לא נותר לו אלא להמתין ולהיווכח האם יש כיסוי לשאיפותיו, או שזה עוד חלום ישראלי שיתנפץ כמו בועת סבון אמריקאית.

השחקן **נתן דטנר** שב לתיאטרון באר־שבע, בו החל את דרכו הבימתית, כדי לגלם את דמותו של הרוזן אלמאוויוה בקומדיה „הספר מסביליה". הקומדיה, בתרגומה של **עדה בן־נחום**, מבויימת על־ידי הרומני **דינו צ'רנסקו**, במאי ראשי בתיאטרון „בולשטי" בבוקרשט והבכורה מתוכננת ל־12 באפריל.

לחנך לאמנות בעיירת פיתוח

תושבי יבנה, ובעיקר ילדיה, פעילים בהמוניהם בסדנה לאמנות המקומית. כעת מוצגת בגלריית הסדנה תערוכה מעבודות משה גרשוני

מאת אורה חייקין

על קיר חדר הציור בסדנה לאמנות ביבנה מוצגות בימים אלה עבודות על נייר בצבע שחור ובהן מגיני דוד, סהרונים וקיים מתפתלים כלהבות אש. אלה אינם ציורים בעקבות נושא שניתן על ידי המורה לציור, אלא ציורי ילדים המגיבים על תערוכתו של משה גרשוני, המוצגת עכשיו בגלריית הסדנה.

בסדנה לאמנות ביבנה, שבה חדרים גדולים לציור, חדר לעבודה בקרמיקה (עם תנור שריפה) וחדר לאמייל, לא רק לומדים ילדים ומבוגרים איך לצייר, לכייר, לצרוף ולפסל, אלא יוצרים יחד עם אמנים פעילים בתחומים אלה. החיים את היצירה האמנותית יום יום. הסדנה הוקמה על־ידי קבוצת אמנים שהיו אז סטודנטים ב„בצלאל", בשלהי התקופה המושגית של „בצלאל", עם ההתמקדות בתהליכים, בפרוייקטים והמעורבות חברתית ופוליטית של האמנים. כשפירסם מאיר שטרית, ראש המועצה המקומית ב־1978 מודעה בעיתון על כוונתו להקים סדנה לאמנות ביבנה, פנה אליו דוד וקשטיין, אז סטודנט ב„בצלאל", והציע, כי הוא וקבוצת סטודנטים נוספים יקחו על עצמם משימה זו. סטודנטים לאמנות מ„בצלאל", היו זן בלתי מוכר ביבנה דאז, אך למרות זאת מסר לידם ראש המועצה את בניין הסדנה ונתן להם יד חופשית להתחיל בפעולה. דוד וקשטיין, שעבר קודם לכן עם עבריינים, פנה כאן לכיוון של חינוך לאמנות באוכלוסיה של עיירת פיתוח ושכונות מצוקה, דבר שמשך גם את חברי הקבוצה האחרים, ביניהם גלעד עפרון (שכתב את התסריט לסרט הטלוויזיה „לחם"), ראובן זהבי, אפרת סלוצקי ועוד. המעורבות בשכונות מצוקה בדרך של חינוך לאמנות תאמה אמנם את רוח „בצלאל" של אותם ימים, אך לא היתה משימה קלה, מה גם שאנשי הקבוצה היו חסרי כל נסיון בחינוך ובמגע עם ילדים. תחילה, צריכים היו ללכת לבתי הספר ולדבר על לב המנהלים כי ישלחו כיתות לשיעורים בסדנה, במקום שיעורי הציור הניתנים בבתי הספר, כשהתפיסה הראשונית עליה שמרו בשנים הראשונות, היתה אנטי־אליטיסטית, כלומר, שהשיעורים יינתנו במסגרת בית־הספר לכיתה כולה, ולא כחוגי ערב לילדים מוכשרים או בעלי אמצעים. הילדים שהגיעו לסדנה, עסקו בציור, קרמיקה, עבודה באמייל, וצורפות כשהסטודנטים מ„בצלאל" עובדים אתם ומפגישים אותם עם חומרים בלתי מוכרים ועם דרכי ביטוי חדשות. הילדים עצמם הפיצו את הבשורה ביבנה כשבכל שנה מבקשות כיתות חדשות להצטרף להסדר עם הסדנה. ההיענות היתה מחוגים שונים, אפילו מהחוגים הדתיים.

הסטודנטים מ„בצלאל" שהפכו להיות אמנים פעילים,

„עד הרגע האחרון", עבודה של גרשוני מ־1985.

עבדו עם הילדים בסדנה תהליך דומה לזה שעברה האמנות בעולם ובישראל. בתחילה, בשנות השבעים – שנות האמנות המושגית והפניית העורף לציור המסורתי – היתה הפעילות כשולבת בפרוייקטים כוללים עם כתיבה, מחזאות ותקשורת. כל כיתה הקימה פרוייקט משולב כשהנושאים היו בעלי אופי חברתי ופוליטי. גם החומרים איתם יצרו היו חומרים מזדמנים ו„חומרים עניים" כמו שאריות, שהיו אוספים ברכב המועצה ממפעלים באזור. בתחילת שנות השמונים, כשהצבעים, המכחולים והיד הרושמת חוזרים, לאמנות, חוזרים גם הילדים ביבנה, עם המורים, לציור המסורתי בצבעים על נייר או על בד, ועמם לחומרים מסורתיים יותר. כך שהילדים חיים את ההתפתחויות בעולם האמנות שבחוץ, דרך האמנים העובדים אתם, המעבירים להם באופן בלתי אמצעי את הקשר לחומר ולתהליך היצירה. אין זו המורה לציור הרחוקה במקרים רבים מכל התרחשות והשתנות בעולם האמנות. אלא אמנים העובדים חלק מן היום בסטודיו, וחלקו עם הילדים בסדנה.

דוד וקשטיין, שניהל את הסדנה מיום הקמתה, אומר כי היא התנהלה כפי שכיוונו האמנים, אך תוך כדי קשרים מתמידים עם הרשויות המקומיות, שביזמתן ובמימונן היא מתקיימת, ותוך הסברה תמידית של הנעשה בסדנה.

האמנים המלמדים בסדנה התחלפו מדי פעם, כשבעבר לימדו בה דרורה דומיני, דוד ריב, בילו בליך ואחרים, והיום נמצאים בין שמות המורים נעמי שביידר, מיכל גולדמן, עופר עד, תניה אנגלשטיין (מנהלת הסדנה, המלמדת קרמיקה) ועוד.

אם בשנים הראשונות הקפידו בסדנה על מגמה של כיתות בוקר לבתי ספר בלבד, הרי שתקופת הצמצומים וקיצוץ התקציבים דחפה את אנשי הסדנה לפתוח חוגים אחר הצהרים ובערב, מה שהביא לסדנה קהל חדש מן האוכלוסיה המבוססת יותר של יבנה בשכונות החדשות וב„בנה ביתך". גם פתיחת הגלריה באולם הכניסה היא חלק מההתפתחות שעבר הסדנה לאחרונה, והמגמה הינה לחנך את התלמידים להתבונן ולכבד יצירות אמנות. התלרות כאן בדרך בקבועית, עם תוויות תערוכה, תאורה מתאימה, עם דף מלווה הכולל רפרודוקציות וטקסט ועל קירות כסויידים לבן, כה שהתהליך חדר כניסה עמוס בשאריות חומרים, ובונה.

עמי שטייניץ, אוצר הגלריה, מנסה להפגיש את באי הסדנה עם אמנות עכשווית בעלת איכות ובין המציגים בגלריה היו אמנים כמו ההרה דומיני, ראובן זהבי, סמדר כהן (שאף מלמדת בגלריה) ועוד. את התערוכות מלוות לעתים שיחות שבמהלכן נופלה בדרך כלל חומת ההתנגדות של „מגם קשקוש", התלמידים לומדים לגלות איזה חוקיות והתפתחות בקשקושים על הקיר. את השיחות הללו מלוות לפעמים גם שקופיות מתולדות האמנות, מה שעוזר לתלמידים לעקוב אחר התהליכים שעברה האמנות הפלסטית, וכך גם לקבל ביתר הבנה את האמנות המוצגת בגלריה. וכפי שאומר עמי שטייניץ „ילד שמעכל עבודות של גרשוני, קורה לו משהו."

חשוב היה לעמי שטייניץ להביא ליבנה אמן מרכזי בישראל היום, ולהפגיש את אנשי המקום עם אמנות המוכרת כבר בארץ, אך אינה מוכרת להם. בתערוכה מוצגות בצד העבודות הצבעוניות והאמוציונליות מאד של שנות ה־80, גם מעבודותיו המושגיות והרציונליסטיות של גרשוני, משנות ה־70, ובהן הניירות עם כתמי המרגרינה, עבודות אדמה ועבודות בפורמטים קטנים על פיסות נייר, בשילוב צבע ומדבקות קטנות. מטרת התערוכה היא להראות התפתחות של מספר מוטיבים אצל גרשוני, כמו הכתם שתחילתו ככתם מרגרינה או אדמה, והמשכו ככתמי צבע, תחילה מוגדרים יותר, ואחר כך אורגניים והתפרצים, וכן לעקוב אחר המוטיבים המילוליים שמשלב גרשוני בעבודותיו. זוהי מעין רטרוספקטיבה קטנה של גרשוני, משנות ה־70 עד היום.

אף כי מתל־אביב לא מגיעים כמעט אנשים לגלריה ובוודאי לא להוגי הסדנה, הרי ש־500 האנשים הלומדים בה בשבוע, הם קהל לא קטן הנפגש עם אמנים יוצרים, קהל היוצר בתגובה לאמנות עכשווית, בקשר מתמיד איתה ובחומרים בהם היא משתמשת.